

BÖRZSÖNYI HELIKON

Irodalmi, művészeti, természetbarát folyóirat

XII. évfolyam 10. szám, 2017. október

"Áldjon meg az Isten mindenkit, aki az áldatlan magyar ugart tördeli."

Szajbely Zsolt : A kő rabjai (fotó)

Tartalom:

- Ketykó István:**Azok a régi éjszakák; (vers) 3
Dr. Koczó József: A Drégelypalánki Református Egyházmegye (1617–1952) eklézsiái XI.;
(képes helytörténeti írás) 4-27
Szepesi Zsuzsanna:Már pirkad; (vers) 28
Orgoványi Anikó:Éva almája; (vers) 29
Horti Zoltán:Négysorok; (vers) 30
Csáky Károly:A palóc kutyikáknál; (vers) 32
Kovács T. István:Jenő bácsi; (írás) 34-37
Pribojszky Mátyás:Veronika gyermekei VI. rész; (írás) 38-52
Hörömpő Gergely:Arad hangjai; (vers) 54
H. Turi Klára:Terápiás napló I.; (írás) 56-63
Horváth Ödön:Ha itt az ős;Évmilliókon át;Úgy elszalad!;Kinn, a kies réten; (versek) 64
Végh Tamás:Október 23;Október 24; (versek) 66-67
Székács László:Átfényezve; (vers) 68
Fetykó Judit:Felajánlás;Tízkor;Álmomban; (versek) 70
Kő-Szabó Imre:Mesterségek utcája; (írás) 72-74
Ruszkáné Márton Éva:„Érik az alma”; (mese) 76-77
Szabóné Babik Erzsébet:Légy jó mindhalálig!; (vers) 78
Gömör Kata:Elmúlás; (vers) 79
B. Tóth Klára:Elpattant buborék; (vers) 80
Elbert Anita:Hullámok írják életemet; (vers) 81
Börzsönyi Erika:Házkutatás; (vers) 82
Haász Irén:Csodára várva; (vers) 83
Janecskó Györgyi:Kertek alatt; (vers) 84
Dobrosi Andrea:Döntéseink; (vers) 85
Kocsis György:Áldott légy, te ismeretlen; (vers) 86
Debreczeny Györy:hogyan gondozzam a nagymosodában; (vers) 87
Bemutatjuk:Szajbely Zsolt fotói; 88-99
Könyvajánló; 100-103
Programajánló; 104
Impresszum; 105

E havi számunkat a Rétságon élő és alkotó Szajbely Zsolt fotóival díszítettük! Köszönet a képek közlési jogáért! A Szerk.

Ketykó István: Mostanában fekete lovakkal álmodom

*Összegyűjtött és új versek
(1976 – 2003)*

Ima bocsánatért (2000) ciklus versei

Azok a régi éjszakák...

*Minden csepp izzadtságom;
örömöm, bánatom , sóhajom , imádságom
rátok emlékeztet, régi éjszakák,
mikor kalászos nyárban ,
vagy dühöngő télben
hosszú verseket írtam , bár fáztam
eleget a rezsó fűtötte bakterházban
a forróságban pedig mindig sörre vágytam...
Most érzem csak hiányát a gyalogutaknak ;
az öreg gőzösöknek , a tisztelgő sorompórudaknak -
valami visszajár bennem - - -
holt lelkeként bolyongnak szememben
a citri falusi lányok ,
de elszáradtak már a rózsák a lépcsőn
ritkultak a borozások.
Azok a régi éjszakák...
Valami hiányzik belőlem
és kimondhatatlanul fáj egy álom :
gázolok térdig érő pipacs-tengerben
futok egy nem létező vonat után - - -
egy vonalbejáró sem jön velem szemben,
hogy kulacsából megkínáljon...*

Budapest , 1988. március 17.

Dr. KOCZÓ JÓZSEF**A Drégelypalánki Református Egyházmegye (1617–1952) eklézsiái XI.****Reformátusok a Balassák városában****Balassagyarmat Református Egyházközség – Északpesti Református Egyházmegye – Dunamelléki Református Egyházkerület**

Lelkipásztor: Molnárné Tóth Erzsébet

Gondnok: Fábri Gábor

Balassagyarmat tradicionális, városi gyülekezet, amely 1899-ben alakult meg. A gyülekezeti munkát a Zeke Kálmán Alapítvány segíti, Útjelző címmel gyülekezeti hírlevelet jelentetnek meg. Református anyakönyvek: 1911-től.

Szórványai: Csitár, Érsekvadkert, Mohora, Nógrádgárdony, Nógrádkövesd, Rétság, Romhány, Szécsény.

BALASSAGYARMAT (Balassa Gyarmath)

Ósi parochia, 1291; anyakönyvek: 1706-tól.

Titulus: Szentháromság

Patrónus: Balassa és Zichy család

Lakosok: szlovák; r. kat., ev., zsidó

Templomát a protestánsok építették, majd 1740 és 1746 között Balassa Pál építette át. 1759-ben Révay Antal szentelte fel. A 20. században a grázi Paulai Szent Vince nővérei dolgoztak a kórházban, szatmári Paulai Szent Vince nővérei az iskolában, valamint szegénygondozó nővérek a szegényellátásban. 1868-tól a börtönben Szentháromság, a temetőben Fájdalmas Szűzanya kápolna van. A plébániát 1993-ban a váci egyházmegyéhez csatolták.

Egyházi anyakönyvezés

1828, 1856: önálló róm. kat. lelkészség; filiák: Patvarc, Szügy; 1828: ág. ev. anyaegyház; filia: Zahora, Szelestyén; Ref. filiák: Dejtár, Drégelypalánk, Kisterenye, Mohora, Piliny, Szalmatercs, Szécsény, Salgótarján; 1828: görög kat. anyaegyház; 1828: izraelita hitközség.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint Balassagyarmat össznépsége 16 397 fő; ebből kat. 8475, ref. 321, ev. 1075 lélek.

*

A református gyülekezet történetét a presbitériumi jegyzőkönyvek alapján Hodossi Sándor: A balassagyarmati reformátusság története című dolgozatában mutatja be /1993/. A város egyre gazdagodó helytörténeti, honismereti feldolgozásaiban egykori lelkészek írásai (Róka Lajos a ref. templom múltja; Antal Zoltán balassagyarmati éveiről), illetve református lelkészekről készült portrék, nekrológok (Esze Tamás, Róka Lajos, Molnár Zsigmond) gazdagítják a Palócföld fővárosának kálvinista múltját és jelenét.

Helyszíni tájékoztatómat, adatgyűjtésemet és -pontosításaimat Molnárné Tóth Erzsébet lelkész asszony segítette 2015 májusában. A helyi egyháztörténeti írások rendelkezésemre bocsátásáért a Balassagyarmati Honismereti Kör aktivistáit illeti köszönet.

Helytörténet – lakosság – vallási sokszínűség

Gyarmat 1500-ban került véglegesen Hont vármegyéből Nógrádba. A török hódításig tartó időben a Balassák fényűző reneszánsz várat tartottak fent, melyekről a régészet által feltárt érett reneszánsz kőfaragványok, és egy pikáns életképet ábrázoló üvegkupa is árulkodik.

A török hódítás a város létét veszélyeztette, fontossága végvárként, a felvidék kapujaként lett egyre nagyobb. Többször cserélt gazdát a harcok során, míg végül 1663-ban a török elfoglalta és felégette. Az 1670 táján készült urbárium szerint: Ezen Gyarmath városa elpusztult, mivel mellette végház építettett.

Balassa Pál érdeme, hogy egy utcányi porosz iparos letelepülését is sikerült elérnie. A század folyamán az iparosok és kereskedők aránya jelentősen megnőtt az úrbéres, földműveléssel foglalkozó parasztgazdák rovására. A templomot építő görög kereskedők (ortodox szerbek) terménykereskedelemmel foglalkoztak, helyüket a 19. század közepére átvették a zsidók, akik között jelentős volt az iparosok száma is.

Egy vallásában és etnikumában – magyarok, római katolikusok, evangélikusok, zsidók, reformátusok, szlovákok, szerbek – is színes település jött létre. Bácskai Vera adatai szerint 1828-ban Gyarmat az ország piacközpontjai között tiszta körzetének népességszámát tekintve a 19. helyen állt, a piacközpontok összesített rangsorában pedig a harmincadik helyen – a fejlett központok között. Érdekesen alakult egy másik központi szerepkör a közigazgatási sorsa: még Mária Terézia rendelte el, hogy a megyék székházat építsenek.

Erre a célra Balassagyarmat alkalmasnak látszott, de a Balassák viszálykodása és az itt tartózkodó katonaság miatt a megyegyűlés félt idehelyezni székhelyét – így épült meg az első megyeháza a közeli Szügyben, ahol ennek köszönhető a számos ma is látható nemesi kúria. 1795-ben helyezték át a székhelyet Gyarmatra, 1835-re elkészült a Vármegyeháza impozáns klasszicista stílusú épülete.

A 19. század végétől az első világháborúig tartó időszak a nagy építkezések (kórház, bíróság, pénzügyi palota, tisztviselőtelep stb.) kora volt, ekkor alakult ki a mai város szerkezete. A gyorsan növekvő lakosságú megyeszékhely igazgatási, kereskedelmi és pénzügyi központja lett a megyének.

A huszadik század első traumája Trianon, következő tragédiája a második világháború volt. A gazdasági és katonai veszteségeken túl a haláltáborok áldozatává vált a város korábbi virágzásában nagy szerepet játszó zsidóság, amely az egyik legrégebbi magyarországi diaszpóra volt.

A második világháború után, a kommunista hatalomátvétel idején a demokratikus pártokra szavazó polgársága révén gyorsan kiérdemelte a „reakciós fészek” címet. Rákosi Mátyás 1949-ben teljesítette a „salgótarjáni pártszervezet kérését” a megyeszékhely áthelyezése ügyében, akik egy fennmaradt dokumentum szerint a jó választási eredmények jutalmaként kérték a megyeszékhely áthelyezését. A székhely áthelyezés közvetlen következményeként a megyei közigazgatás is áttelepült, a város intézményeinek, vállalatának vezető szakembereivel együtt Salgótarjánba.

A magyar epika legnagyobb alakja Mikszáth Kálmán „Palócország fővárosának” nevezte a várost.

Balassagyarmat egyházairól

Római katolikus egyházközség

Régi egyház, első írásos említése 1290-ből, plébánosa Mihály presbiter. Sixtus plébánossal az 1332-37. évi pápai tizedjegyzékben is szerepel az eklézsia. 1400–1425 között plébánosa Jakab, aki esztergomi kanonok is; 1630-ban Sopronyi János, aki részt vett a nagyszombati zsinaton. 1647 és 1655 között Kos Lukács, aki ellen a protestánsok panaszt emeltek az országgyűlésen, mivel kitiltotta őket a temetőből. Az 1663. évi török támadás következtében a város és az egyház is elpusztult, a plébánia 70 évig Kóváron húzódott meg. A templomot gróf Balassa Pál építtette Blahó János (1736–†1755) plébános idejében, 1746-ban.

Luther követői

Dr. Molnár János ny. tanár A Balassagyarmati Evangélikus Egyházközség rövid története 1577–2002 című munkájában írja:

Nem tudjuk, ki volt Nógrád vármegye reformátora, de azt igen, hogy Balassa Ferenc, Kékkő várának ura, csehországi útjáról hazatérve, birtokain terjesztette Luther tanait. A mohácsi csatában (1526) elesett, de özvegye, Perényi Orsolya is lutheránus volt, és így nevelte 3 fiát is. De több nógrádi főúr is a reformáció híve volt. Nógrádban a 16. században szabadon fejlődtek a gyülekezetek, mert a vármegye tisztikara, nemessége lutheránus volt. A főurak Nógrádban tehetséges protestáns fiataloknak ösztöndíjat adtak nyugati egyetemek (pl. Wittenberg) látogatására.

Gyarmaton, a kőfallal és palánkkal kerített városban a 16. század végén és a 17. század elején már létezett evangélikus gyülekezet. Egy 1828-ban kelt egyházlátogatási jegyzőkönyv említést tesz arról, hogy a településen már 1577-ben éltek evangélikusok.

Az első török megszállás a 16. sz. közepétől 1593-ig tartott. A török nem akadályozta a reformáció terjesztését. A jegyzőkönyv szerint 1622-ben az evangélikusok lelkésze Nigler (Nigel) Lőrinc volt. Szügyben 1650-ben kezdi meg lelkészi szolgálatát Wágner János. Balassagyarmaton 1653-ban Vankó János, 1656-ban Czabánus Éliás, 1657-ben Hrdina András lelkész szolgált. Az ő idejében 1663-ban elpusztult a város. Az 1690. évi újratelepüléskor az evangélikus egyház is újjáalakult, 1693-ban Satellites János a lelkész, aki Maglódról érkezett. 1706-ban Hoicsius János, akit a Rákóczi-féle szabadságharc fegyverletétele után 1717-ben elűztek, és utóbb Alsósztrégován lett lelkipásztor.

II. József uralma alatt a hívek megkapták templomuk építéséhez az engedélyt, amit 1787-ben fel is építettek, amikor Márk János Fridrik, majd Kalmár István, Sztancsek Sámuel a lelkész.

A **görög keletiek** egyháza a 18. század elején alakult, amikor sok görög kerekedő telepedett meg a városban. Templomuk II. Józseftől kapott engedély alapján 1785-ben épült. A hívek száma 1848 után erősen megfogyatkozott. A régi templomot 1908-ban lebontották, de helyette 1910-ben újat építettek.

Az **izraelita hitközség** szintén az újratelepülés után alakult. Már a 18. században volt zsinagógájuk, de ez szűknek bizonyult. Az 1840-es években kezdték el az újnak építését, melyet 1868-ban fejeztek be. A rabbi Deutsch József, alrabbi Hertskovics Ábrahám, magyar nyelvű hitszónok dr. Weisz Náthán.

A kálvinisták

A helység 1663-ban történt lerombolásakor lakói elhagyták, épületei romokban heverték, hitélete, református gyülekezete is megszűnt. Az ellenreformáció, a megfélemlítés korszaka nem kedvezett a református egyház újjáéledésének. A háborús pusztítások, járványok, tűzvészek és árvizek sem segítették elő a hitvallás újbóli megerősödését.

Károlyi Sándor 1709. május 3-án *Balassagyarmaton* rendeletet adott ki a vármegyékhez a pénteki böjt megtartása érdekében. Elrendeli a böjt megtartását a pataki gyűlés végzése szerint. A böjtöt azonban sokan nem tartják meg, „...sőt találtak oly megátalkodott nyakasságú haza fiait, az kik még nevetséggel és csufussággal abban való devotiojokat követőket, majd mondhatni az isteni Felség ingerlésével illetni merészelik, ” – a határozatot a vármegye tisztjei és az egyházi rendek publicálják, és a rendelet ellen vétőket szigorúan büntessék.”

A 18. századból fennmaradt vizitációs jegyzőkönyvek egyikében sincs reformátusokra történő utalás. Ha esetleg néhány család követte is a helvét hitvallást, nyilvános vallásgyakorlást nem engedélyeztek számukra.

Gyarmat újkori református gyülekezetének szerveződése

A balassagyarmati reformátusok életében a 19. század második fele hozott új korszakot: a település országos vásárokat tart, a kereskedelmi fellendülés nemcsak a nemesség, hanem a kereskedők, iparosok és értelmiségiek számára is vonzerőt jelent a megtelepedésre. Az új betelepedési hullám tette lehetővé a reformátusság újjáéledését. Az újabb gyülekezet születésének folyamatát a Dunántúli Református Egyházkerület Névtáraiból tudjuk rekonstruálni. Az 1885-ös Névtár már a diósjenői eklézsia fiókegyházaként említi, 1901-ből 187 (született egy leánygyermek; kötöttett egy vegyes házasság a polgári anyakönyv szerint), 1902-ből 190 (született 2 fiú és egy leány; házasságot kötött egy pár) református lélekkel.

1894-ben Nagy István diósjenői segédlelkész tartott igehirdetést a városban. A szerveződő gyülekezet névjegyzékében ekkor 80 fő szerepelt. 1899-ben megalakult a presbitérium, melynek főgondnoka id. Fáy Albert, gondnoka Zeke Kálmán járásbíró lett. A megtartott közgyűlés hivatalosan ekkor nyilvánítja ki, hogy a gyülekezet kilépett a szórványok sorából, és fiókegyházzá alakult.

A Névtárak ugyanakkor néhány éven keresztül még Jenő szórványaként tüntetik fel: 1903-ban 204, 1904-ben és 1905-ben 206 lélekszámmal.

1906-tól ismét fiókegyházként említik 216 hívővel a jenői anyaegyházhoz tartozóan, majd 1907-től Losonc eklézsiajában tűnik fel előbb missziói egyházként (217 református; született 5, megkeresztelt 5, meghalt 11, házasságot kötött egy pár), majd 1908-ban fiókként szintén 217 reformátussal. Különös, hogy 1909-ben ismét Diósjenőhöz tartozóan szerepel fiókegyházként 245 lélekkel, de Losoncnál missziói egyház ugyanebben és a következő évben is 204 fővel.

A református templom története

A századfordulón Gyarmat különböző helyekről beköltözött református vallású lakosainak lelkipozását a diósjenői és a losonci református eklézsiaik vállalták. A vármegyeháza kistermében, illetve a polgári iskola épületében tarthatták istentiszteleteiket. A református vallású hívek összefogására, az önálló gyülekezeti élet kibontakoztatására Zeke Kálmán járásbíró 1895. június 3-án Indítványt fogalmazott, mely önkéntes adózással a hitélet anyagi feltételeit kívánta megteremteni. Az egyházszerződés anyagi alapja olykor nem várt forrásokból is szépen gyarapodott.

1899 tavaszán a gyülekezet már szervezett közösségként hivatalosan kijelölt küldöttséget indít Losoncra, ahol az egyház presbitériumával arról folytatnak megbeszélést, hogy a gyarmati fiókegyház gondozását Losonc vegye át. Az időközben formálódó terv egy építendő imaházhoz történő losonci segítség-, kölcsönkérést is tartalmazott. A gyarmatiak kérése kedvező fogadtatásra talált: csatlakozásuk esetén az igényelt 4000 helyett 5000 Ft-os kamat nélküli kölcsönt kapnak a losonci eklézsiaától. Az 1899. évi 1775 Ft-tal szemben az 1900-as év zárszámadása már 9 110 Ft-os összeget mutat ki az imaház létrehozásának alapjaként. Apénzalap gyarapodása mellett egymás után érkeztek a gyülekezet tagságától az adományok – terítő az úrasztalra, kenyérosztó tányér, bortartó korsó és más kegyeszeretek – a megnyíló imaház céljára. Nagyobb adomány érkezett a balassagyarmati takarékpénztár igazgatóságától (600 korona), a takarékszövetkezet és hitelintézet igazgatóságától (270 korona), míg id. Fáy Albert saját és unokája nevében 1000-1000 koronás alapítványt tett az imaház építésére.

Az évek óta tartó erőfeszítések és lankadatlan szervezőmunka eredményeként 1904 tavaszán megkezdődhetett az építkezés. A neogótikus templom Szegő Lajos építőmester tervei alapján Sztancsik Lajos építész kivitelezésében a szerződésben vállalt határidőre elkészült a 4 szobás bérházzal együtt, kereken 26 ezer koronából. Az augusztus 31-én felszentelt Úr hajlékában Antal Gábor dunántúli református püspök végezte a hálaadó istentiszteletet Nagy Gedeon palánki esperes és számos, az egyházmegyéhez tartozó lelkész jelenlétében.

Az év őszén, november 20-án harang is került a toronyba. 1906. november 30-án került a bejárat melletti belső falra egy fekete márványtábla az alábbi felirattal:

*Antal Gábor püspöksége
Nagy Gedeon esperessége
id. Fáy Albert és Zeke Kálmán
együttes gondnoksága alatt
1904-ben építé Szegő Lajos*

Az önálló templommal bíró gyülekezet vezetését a diósjenői eklézsia vette át, és a lelkészi szolgálatokat az ottani esperes-lelkész, illetve segédlelkésze látta el. 1911-től önálló lelkészi állást szervezett a gyülekezet. Ez időtől kezdve a város területén, valamint a nagy kiterjedésű szórványterületen önálló jogkörrel rendelkező lelkész, és segítségére kirendelt segédlelkészek végezték az összes lelkészi szolgálatot.

A templomépület jelentősebb felújításai:

A II. világháború az egyház épületeiben nem okozott végzetes pusztulást, a berendezés azonban megsérült, felújításra szorult. 1949-ben Bereczky Albert dunamelléki püspök szolgálatával emlékeztek az egyházszerzés 50. évfordulójára, és tartottak a háborús okozta károk helyreállításáért hálaadó ünnepeket. Az 1950-es évek második felében, majd a 70-es évek elején jelentősebb renoválás történt az épületen. A második felújításnál már tartósabb anyagot használtak a külső vakoláshoz, mivel korábban a talajnedvesség felszívódása szembetűnő nyomokat hagyott a templomon.

A legutóbbi renoválás a templom- és toronytesten előzőleg alkalmazott gótikus ízlésű falfelületi díszítőelemeket praktikus szempontból elhagyta. A torony alatti előcsarnokban a templom építését hirdető márványtábla található. A szószék és a padok barnára festettek, gót ízlésű stílusjegyekkel. A szószékkel szemben világosszürke márvány úrasztala, melynek lapja rongált, háborús sérülés nyomait viseli. A bejárat feletti karzaton orgona harmónium. A templomi ülőhelyek száma 124. Értékes emléke a gyülekezetnek az 1660. évből származó szentírás, a Váradi Biblia.

A gyülekezet újjászerveződésének jubileumán, 2011-ben helyezték el az Isten házában A Balassagyarmati Református Szent Eklézsia lelkipásztorainak nevét feltüntető márványtáblát.

Az Isten házának harangjai

A református templom harangjainak történetéről, sorsáról és felirataikról Reitter László cikkei tudósítanak az Online Gyarmati Napló 1997. évi számában.

Négy harangjáról tudunk, ebből három ma is megvan, egyet pedig 1917. február 6-án háborús célokra elvittek és beolvasztottak.

Az új templom avatásának évben a *Nógrádi Hírlap* november 27-i számában a következőket olvashatták a balassagyarmatiak:

Nagylelkű adomány a kálvinistáknak. Nagyszécsény országos képviselője, Pintér Sándor szép tanújelét adta nemes szívének, midőn a balassagyarmati református egyháznak egy harangot öntetett és adományozott. A harang már rendeltetési helyére jutott és legközelebb már ez hívja össze a híveket, hogy a mindenhatót imádják.

A harangon olvasható felirat az egyik oldalon a következő:

A balassagyarmati kálvinista egyház részére / öntetett engem Pintér Sándor római katolikus/ hogy a magyarok igaz Istenét végnélkül való időn át dicsőítsem / öntötte és felszerelte Thury János és fia Ferencz Budapesten”.

A másik oldalán kidomborodó díszítés, egy koszorútól övezett koronás magyar címer, valamint a harang sorszáma: 1764. A legnagyobb alsó átmérője 46 cm, a súlya 75 kg. Ez a torony legkisebb harangja.

Az egyház gondnokának, Zeke Kálmán járásbírónak buzgolóddása folytán 1907-ben egy új harang került a toronyba. Felirata:

Isten dicsőségére öntette a balassagyarmati ev. ref. fiókegyház 1907. évben / öntötte / Thury Ferencz Budapesten.

Súlya 142 kg, 532 koronába került. Ezt a harangot vitték el beolvasztásra az I. világháború idején.

A Nógrádi Hírlap 1930. június 29-i számában adta hírül, hogy egy új harang kerül a református templom tornyába. Ez volt hivatott pótolni az 1917-ben beolvasztott második harangot. Ezt írták:

Mohácsy László budapesti építésmérnök és Göbl Arnoldné született Mohácsy Jolán, helybeli vaskereskedő neje, elhalt szülei emlékére egy 136,5 kg-os harangot öntettek Szlezák László budapesti harangöntővel, melyet a helybeli református egyháznak adományoztak.

A harang egyik oldalán a következő szöveg olvasható:

Mohácsy József és neje született: Zanna Hermina emlékére / Balassagyarmat 1930 / öntötte Szlezák László harangöntő / Magyarország aranykoszorús mestere Budapesten.

A másik oldal felirata: *Egyedül Istené a Dicsőség*

Alatta nyitott könyvön egy kehely, szőlő és búzakéve karéjában. Ez alatt igeszöveg:

Ha ma hallottátok az ő szavát / ne keményítsétek meg szíveiteket! 95. zs.7.8.

A harang alsó átmérője 62 centiméter. Nagyságára nézve ez ma a templomban a második legnagyobb harangja.

A templom fennállása óta a negyedik, de a ma is meglévők közül a harmadik és egyben a legnagyobb harang, az ún. *Tildy-harang*, mely 1947. november 23-án került rendeltetési helyére.

Tildy László, mint vármegyei iktató, családjával a Zichy utca 10. szám alatti házban lakott. Felesége, Fabriczky Emma Balassagyarmaton hunyt el, és itt is van eltemetve. Az 1910-es évek elején a család elköltözött a városból, de *Tildy Zoltán* köztársasági elnök, édesapja emlékét egy harang adományozásával örököltette meg. A megye lapja, a *Nógrádi Hírek* 1947. november 21-i száma egy első oldalas előzetest közölt, majd következő számában, november 28-án leírta az ünnepség menetét:

November 23-án délelőtt 10 órakor érkezett Érsekvadkertre a köztársasági elnököt és kíséretét hozó gépkocsisor. Ott dr. Hazay László főispán és dr. Kovács Jenő alispán a megye közigazgatása nevében fogadta Tildy Zoltánt és feleségét. Maléter Pál őrnagy, a Balassagyarmaton állomásozó honvédség, míg Móricz százados a rendőrség képviselője volt jelen. Balassagyarmaton a templom előtti díszkapunál – a reggel óta tartó eső ellenére – nagy tömeg várta a vendégeket. Dr. Szentgyörgyi Albert polgármester a város nevében mondott üdvözlő szavakat, és a kis Basakay Györgyike virágcsokrot adott át. Ezután dr. Arányi, fémellátási kormánybiztos tett jelentést a kormányzat nevében a harang készítését illetően. Ezt követően dr. Táncos Dezső református lelkész mondott köszönetet az adományért, majd a helyi Szociáldemokrata Nőbizottság a harangra kötött virágcsokrárt. Ezután a tömeg egyrésze a templomba vonult, ahol Labancz László esperes tartott bibliaolvasást és élő imát. Őt követően Győry Elemér püspök ünnepi ígehirdetése következett, amit a templomból kinnrekedtek hangszórókon keresztül hallhattak.

Az istentisztelet alatt a szakemberek elhelyezték a toronyban a harangot, amely ekkor megszólalt és a Himnusz hangjával ért véget a harangátadási ünnepség. Tildy Zoltán és felesége azután felkeresték a temetőben az itt nyugvó Tildy Lászlóné sírját.

A harang legnagyobb alsó átmérője 80 cm. Egyik oldalán ez áll:

Édesapám / Tildy László áldozatos emlékére / a balassagyarmati református gyülekezetnek / a Magyar Köztársaság Elnöke / az úrnak 1947 októberén / öntötte Szlezák László Magyarország aranykoszorús harangöntő mestere Budapesten.

A három harang a toronyban egymás alatt helyezkedik el egy vas állványzaton. Legfelül a Pintér, alatta a Mohácsy, majd legalul a legnagyobb, a Tildy-harang. Napjainkban elektromos vezérléssel szólaltatják meg őket.

Fiókegyházból missziói lelkészség

Az 1907. szeptember 20-án tartott egyházközségi közgyűlés missziói lelkész kiküldését kéri Gyarmatra. Ezzel a lépéssel a gyülekezet lemond lelkészválasztási jogáról, és ezt a püspökre bízta, de saját, önálló lelképásztorhoz juthat. Az elhatározás azt is jelzi, hogy a gyülekezet még nem képes eltartani lelkészét,

hanem egyházkerületi segítségre számít. A közgyűlésen azt is leszögezték, hogy a Diósjenőtől és Losonctól való fokozatos elszakadás mellett az eklézsia a drégelypalánki református egyházmegye kötelékében kíván megmaradni.

Az 1909. december 11-én tartott egyházközségi közgyűlésen az elnöklő Sörös Béla losonci lelkész jelentette be, hogy a városban református lelkészi állás létesített. Az állásra kiírt pályázat elbírálása 1911-ben ment végbe. A három pályázó közül Kovács Sebestény József nyerte el a lelkészválasztó közgyűlés bizalmát. Így Antal Gábor püspök őt nevezte ki Balassagyarmat református lelkészévé, s július 30-án megtörtént beiktatása.

Kovács Sebestény József – a gyülekezet első önálló lelkésze

A fiatal lelkészre – aki a családban a negyedik /vagy ötödik/ lelkésznemzedéket képviselte – kemény munka várt az Úr szőlőjében. Alátámasztja ezt Baranyay Károly a missziói bizottság 1914-15. évi jelentésében, melyben a balassagyarmati lelkész túlzott leterheltségéről beszél. Kiemeli, hogy a lelkigondozás, vallásoktatás tekintetében a felsőbb egyházi hatóságok soha el nem mulasztják az áldozatvállalást hangsúlyozni, de ha valamilyen kompenzációról van szó, még az utazási költségek megtérítését is elutasítják. Márpedig ekkor Balassagyarmat 312 lélekszámú anyaegyház, Salgótarján és Szécsény fiókegyházzal és 10 szóróvánnyal. A lelkész minden második vasárnap két istentiszteletet kénytelen tartani a nagy létszámú részvétel miatt, ezentúl kedden, csütörtökön és szombaton este is van istentisztelet. Kovács Sebestény József buzgóságát mi sem jellemzi jobban, hogy csak az anyaegyházban 190 prédikációt, 50 könyörgést tartott, keresztelt 12, esketett 1, temetett 8, úrvacsorát osztott 30 esetben kb. 4000 léleknek. Vallásoktatásban részesített 41 növendéket a népiskolában heti 5, középiskolában 34 növendéket heti 9 órában, a 4 konfirmandus előkészítésére fordított 25 órát. Nagyon kívánatos lenne a lelkész terhelésének enyhítése, Salgótarjánnak külön missziói központtá fejlesztése.

Salgótarján fiókegyházban 284, Szécsényben 37 református lélek található. A lelkész mindkét fiókban prédikációt tartott 24 esetben, keresztelt 5, esketett 1, temetett 4 alkalommal, úrvacsorát osztott 10 esetben. Szécsényben a felekezeti népiskolában 5 növendéket heti 1 órában vallásoktatásban részesített. Három évvel később az egyházmegyei közgyűlés alkotó tagjai és meghívott vendégei Nógrád vármegye székhelyén és környékén végzett ugyancsak tartalmas belmissziós tevékenységről kaptak tájékoztatást.

Az 1926. évi Névtár az anyaegyház lélekszámát 467 főben adja meg, s említi Esze Tamás és Lombos Alfréd hitoktató segédlelkészeket. A gyülekezet presbitériumának létszáma 18 fő, gondnoka Szenthe Kálmán, énekvezére Mikó Erzsébet. A belmissziói egylet szerveződik, Nőegylet, Leányegylet és Legényegylet működik. A mindennapi iskolába járó tanulók száma 69. Született 8, meghalt 14 fő.

Palócföld szívében a helvét hitvallás terjesztése, a gyülekezetépítés, egyházszerző munka tovább folytatódik Kovács Sebestény József lelképásztori szolgálatának utolsó éveiben is, mint erről az 1927. évi közgyűlés elé terjesztett missziói jelentés is tanúskodik:

A lelkészség területén 5 fiókegyház alakult: Szécsény, Szalmatercs, Nógrádszakál, Bercel és Drégelypalánk központokkal Ezen fiókegyházakhoz osztattak be a közeli községek. A felsorolt szóróvány gyülekezetekben a lélekszám mintegy 500, a tankötelesek száma 34, konfirmandusok 4 száma.

Aszalmatercsi fiókegyház 1926. évi október 15-én alakult. A fiókegyházban hetenként egyszer, a hozzácsatolt Etes községben havonként egyszer tartatik istentisztelet. A hitoktatást és a konfirmációi előkészítést a segédlelkész végzi kéthetenként 2 órában. A gyülekezet tagjai templomépítés tervekkel foglalkoznak; Petrovics Ferenc gondnok ezen célra telket ajánlott fel, a többi hívek a követ és a faanyagot adják össze. A nógrádszakáli fiókegyház szintén 1926. év őszén alakult meg. A fiókegyház központjában minden két hétben, Ipolytarnócon havonként egyszer tartatik Istentisztelet.

A bercelvidéki egyház 1927. januárban alakult meg.

A február hónapban megalakult drégelypalánki fiókegyházban a hitoktatást és a konfirmációs oktatást Bereczky Sándor végzi heti 2 órában, Isteni tiszteletek 3 hetenként tartatnak felváltva Drégelypalánk,

Dejtár és Érsekvadkert községekben. A felsorolt fiókegyházakhoz be nem osztott községekben 48 ref. vallású lélek él. Ezek a szórvány községek közvetlen az anyaegyház gondozása alatt vannak. Az anyaegyházban lelkes belmissziói munka folyik.

Kovács Sebestény szolgálata alatt volt segédlelkész Balassagyarmaton Esze Tamás. Noha Esze Szekszárdon született 1903-ban, iskoláit az ötödik gimnázium kivételével Balassagyarmaton végezte. 1921-ben érettségizett, s különösen nyelvekből és történelemből nyújtott kiemelkedő teljesítményt. A nagy szegénységben élő diák nem tanulhatott rögtön tovább, keresőfoglalkozásokat vállalt. Majd a református teológiára és párhuzamosan a budapesti egyetem magyar-történelem szakára is beiratkozott. 1926 februárjától segédlelkészként működött Kovács Sebestény József mellett. Itt elsősorban a szórvány reformátussággal foglalkozott, és megszervezte a rétsági missziói egyházat. Ezután következett a kisvárdai, debreceni és vésztői segédlelkészi szolgálat, majd 1931-től a szanki tanyagyülekezetben végzett 7 éves szolgálat. Közben 1931-ben Pápán megszerezte a lelkészi oklevelet.

Az 1927. május 27-én megtartott presbiteri gyűlésen Kovács Sebestény József bejelentette, hogy elfogadta a perőcsényi gyülekezet meghívását és lemondott lelkészi állásáról.

Kovács Sebestény Józsefre sokan és sokféleképpen emlékeznek. Szász Lajos – a Balassi Bálint Gimnázium matematika-fizika szakos tanára, a Református Ifjúsági Egyesület tagja – úgy emlékszik rá, mint kedves, megértő lelkészre, aki jó szónok volt. Szellemes társalgó, az agglegények kedvence, aki fontos szerepet töltött be a tisztkar élén. Az ellentétes pólust legmarkánsabban utódja – Sulacsik/Antal Zoltán – nyilvánítja ki:

“...elegáns világfi és félhókarcoló orrú dzsentrí volt az elődöm Balassagyarmaton. Elképzelhető, hogy az a társadalmi szerep, amelyet megyei viszonylatban – különösen a tisztkar életében – betöltött, távoztával megüresedett. Elmaradtak a férfimurik, a zenés névnapok és nagy kártyapartik, ezek folytatódtak Perőcsényben, ahová ezután is kijártak kékvérű testvérei. Viszont én nem voltam nemes ember, az a Sulacsik, hogyan is hívhatnak Sulacsiknak egy református papot?”

A lelkészváltás évében megjelent Névtár /1928/ 1621-re teszi a gyülekezet létrejöttének időpontját. Sulacsik Zoltán lelképásztor mellett Esze Tamás a segédlelkész, énekvezér Mikó Erzsébet, gondnok továbbra is Szenthe Kálmán. A belmissziói egylet még nem alakult meg, a Nőegylet működik. A református lelkek száma 417; mindennapos iskolába járók száma 20, ismétlő iskolások 10 fő; születés 12, elhalálozás ugyancsak 12.

A Névtár megadja a két fiókegyházat és felsorolja a hozzájuk tartozó szórványközségeket:

Bercelvidék, fiókegyház. Gondnoka Pozsár István Kétdobonyból, még 1939-ben is ő viseli e tisztséget. Presbiterek száma: 5. Iskolakötelesek száma: 20. Ide tartozó községek: Alsópetény, Becske, Bér, Bercel, Bokor, Borsosberény, Buják, Cserhathaláp, Cserhátzuvány (vsz. Cserhátsurány!), Csesztve, Csitár, Debercsény, Dejtár, Drégelypalánk, Erdőkürt, Erdőtarcsa, Érsekvadkert, Felsőpetény, Galgaguta, Herencsény, Hont, Horpács, Hugyag, Iliny, Ipolyszög, Ipolyvece, Kálló, Kétdobony, Kisecset, Legénd, Magyarándor, Mohora, Nagyoroszi, Nézsa, Nógrádkövesd, Nógrádmartal, Nógrádsáp, Órhalom, Patak, Patvarc, Pusztaberki, Romhány, Szanda, Szátok, Szécsénke, Szentá, Szügy, Terény, Tereske, Vanyarc. Lélekszám: 339.

Szécsényvidék, fiókegyház. Főgondnoka Tóth Bertalan, Hollókő, Kecskéd pusztá; gondnok: Farkas Béla, Szécsény. Presbiterek száma: 5. Iskolakötelesek száma: 20. Idetartozó községek: Alsótold, Bencurfalva, Cserhátszentiván, Endrefalva, Felsőtold, Garáb, Hollókő, Ipolytarnóc, Karancskeszzi, Karancsság, Kisgerge, Kishartyán, Kutasó, Liptagerge, Litke, Lucfalva, Ludány, Magyaréc, Mihálygerge, Nagylóc, Nógrádmegyer, Nógrádsípek, Nógrádszakál, Piliny, Rimóc, Ságújfalú, Sóshartyán, Szalmatercs, Szécsény, Szécsényfelfalu, Szécsényhalászi, Varsány. Lélekszám: 198.

Sulacsik/Antal Zoltán lelkészsége

Álljon itt önéletírása, melyben bőségesen szól balassagyarmati éveiről is:

Antal (Sulacsik) Zoltán

Születtem Komáromban 1900. június 21-én. Apám idősebb Sulacsik Lajos, akkor pénzügyi számellenőr; anyám Both Ilona. Apai ágon evangélikus tanítói családból származom, apai nagyatyám holtáig evangélikus maradt, s mint ilyen volt 49 éven át a komáromi református egyház orgonás kántora. Oklevelét Nagykőrösön szerezte, itt reformátusnak írták be, evangélikus egyházba ezért nem választották meg, így került Komáromba. Felesége református nő volt, 13 gyermekét református templomban keresztelték. Így lett apám elkeresztelt gyermek. Én már törvényesen reformátusnak születtem 4 testvéremmel együtt. Apám és anyám házasságából 3 fiú és 2 leány született, én a második gyermek, egyúttal a második fiú is vagyok.

Iskoláimat a komáromi elemiben, majd a bencés gimnáziumban végeztem. Érettségim két kettessel „bene” matura lett. Budapesti teológus lettem, kollokviumaim jelesek voltak, alapvizsgám is jeles volt, első lelkészképesítőm már csak jó, a második lelkészképesítőm, annak ellenére, hogy alaposan felkészültem, csak elégséges. Bilkei Papp István nagyon neheztelt rám valamiért, el akart buktatni egyházjogból, de a tanári kar nem engedte. Így húztak rám két hármast, így lettem elégséges lelkész. Kezdetnek mindenesetre biztató volt!

Közben 1920-22. években óbudai exmissus segédlelkész voltam, sok munkával és kevés fizetéssel. Lakásom volt, de téli fűtése már nem. Az óbudai évek után 1922-23-ban teológiai szénior voltam, ez sem indokolja a papi vizsgai hármast. 1923-25-ig a keresztlevélgyáros Bogdán Gyula mellett voltam hitoktató Wekerle-telepen, bizony ő egy kis pénzügyi műveletért akkor sem ment a szomszédba tanácsot kérni. Bände Zoltán rabbival már ekkor igen jóban voltak. Én nem voltam hajlandó semmiféle kétkulacsos politikára, így hát két év múlva saját jószántamból elhagytam Wekerle-telepet, és a dunamelléki egyházkerületet, bár Ravasz püspök úr több ízben is igyekezett tartóztatni, mert részben zenei hajlamaim, részben papi vizsgámon való elnöklése óta nagy figyelemmel kísérte sorsomat. Minden marasztalás ellenére elbocsátásomat kértem, és Antal Géza dr. püspök kirendelése alapján Kaposvárra kerültem hitoktatónak. 1925-28. években rengeteg munka mellett heti 28 óra hitoktatás, bibliakör, cserkészcsapat, két énekkar, stb. Meglehetősen megfáradva szinte megmentésnek éreztem, amikor Antal Géza püspök úr Győry Elemér akkori püspöki titkár ajánlatára Balassagyarmatra hozott lelképásztornak. Valóban itt kevesebb volt a munka, de csak látszólag. A szórványgondozás, melyben én segítettem a segédlelkésznek, a sok vallástanítás, itt is énekkar, cserkészcsapat, az egyre fokozódó közéleti és társadalmi munka mellett még egyházmegyei megbízatásaim is voltak. Mindezekon felül írói munkásságot is fejtek ki, így igazán Isten különös kegyelmének tekintem, hogy meglehetősen gyenge szervezetem mellett még mindig helyt állok, és egyre többet munkálkodhatok.

Balassagyarmaton 1928-ban egy Augias istállót (A görög mitológiában Héraklész takarítja ki Augiasz éliszi király istállóját, melyet atyjának, Héliosz napisten csordájának ganéja ellepett – K. J.) találtam. Elődöm, egyébként igen kiváló ember, azzal belmisszionált, hogy nagy vacsorákat adott, és sokszor gyűjtötte asztalához a balassagyarmati úri társaság, különösen a tisztikar tagjait. Hogy a templomba nem jártak a hívek, az nem számított, jártak a paplakra. A hívek egy része valósággal bálványozta őt, még ma is csak per „Dodi” emlegetik. Más része azonban emlegette gyarlóságait, legénykori szerelmi eseteit, a paplakon lefolyt cigányos murikat és az utána való egész hetes alvásokat, az évi két-három hittanórákat, amelyeken a vizsgai leckét mindenki megkapta, és mégis szép volt az eredmény. Az anyakönyvek rendetlenül vezetve, iktató már volt, de az iktatmányok hiányoztak éppúgy, mint a parokiális könyvtár nem egy előző példánya. A gyülekezet egyébként sem egységes, jövő-menő tisztviselőréteg, bizony igen sok munkámba telt, amíg nagy vacsorák nélkül a beiktatásom körüli vasárnapi templomjáró 40-es átlagot feltornáztuk átlagos 130 jelenlevőre. Nőegylet volt, de csak szindarabokat és táncmultságokat rendezett. Január 29-én pedig magyar estet, amelynek nem egyházi, hanem társadalmi jelentősége volt csupán. Ebből a nőegyletből vallásos egyesület lett, pompás szegénygondozást fejtett ki, bibliakörei ma is igen bensőségesek. Énekkart szerveztem, cserkészcsapatot állítottam fel, ma már a presbitereknek is van bibliaköre, van leánykör, diákok Soli Deo Gloria kollégiuma, ifjúsági összejövetelek, református férfiak vacsorái, vallásos estek,

nőegyleti teák, stb. A gyülekezeti élet megvan. Mégsem mondhatnám el, hogy egészen meg vagyok elégedve. A gyülekezet jóindulatú. Adakozik és reprezentál. Hajlandó minden nagystílusú és díszes összejövetelen részt venni. De a vallásos estre 75-80 résztvevőnél több nem jön, ezek közül legfennebb tíz férfi. A presbiterek ilyenkor máshol szórakoznak, moziban ülnek, turisták vagy családi bridzseken vesznek részt. Egyszóval az úri kedvtelés az első, s az egyházi akkor jön, ha ez megegyezik az úri mivolttal. Ha a kaszinóban lehetne bibliakört tartani, talán többen jönnének biblióra is. Szépszóval sokszor szóvá tettem ezeket a dolgaikat, de engem is megtapsoltak, mint Augustinust, amikor a templomi ovációk ellen prédikált, és minden maradt a régiben. Az egyetlen közösségi alkalom a vasárnap délelőtti istentisztelet, amelyre szívesen és sokan eljönnek. A gyülekezeti élet mozgalmi statisztikája igen szép és biztató, mégsem lehet azt mondani, hogy az egyháziasság nagyon felülhaladna az egyébként mindenütt eléggé közömbös intelligencia átlagos nivóját. Ezért őrlődöm és kopik el szervezetem, és nevelek másoknak híveket, ifjakat, mert gyülekezetem tíz év alatt teljesen kicserélődik, és kapok máshonnan ugyancsak nagyon egyháziatlan intelligenciát, vagy jámbor csendőrt, esetleg gyári munkást, aki ész nélkül adja a reverzalist, vagy ezt is hozza magával. Volt tanítványaim életét figyelemmel kísérem, nagy elégtétellel látom, hogy alig húsz százalék egyháziatlan, a többi szereti hitét, egyházát.

Családi életem.

1925. június 21-én feleségül vettem Kontz Idát, akit a pesti teológián ismertem meg. Házasságunkból két fiúgyermek született. Nagyobbik fiam, Elemér 1926-ban, (a kéziratban: 1936! – K. J./ a kisebbik, Zoltán 1929-ben. A nagyobbik fiú most VII., a kisebbik IV. osztályos gimnazista. Megbízhatóan jó rendű mindkettő, illedelmes, udvarias gyerekek, jó zenei képességgel. Mindkettő szépen hegedül, és jó füllel énekel. Elemér fiam orvosnak készül, a kisebbiket Pápára fogom adni a teológiára. Családi életünk békés és kiegyensúlyozott, áldom Istent, hogy ezt a házasságot készítette el nekem.

Egyházmegyei munkáim.

1930-tól kezdve egészen 1942-ig a drégelypalánki egyházmegye missziói előadója voltam. 13 év alatt évenként átlagban három ifjúsági s presbiteri konferenciát rendeztem. Minden egyházban megfordultam és szolgáltam. 1941-ben vállaltam a számvevői megbízatást is, ugyanakkor lelkészi főjegyzővé választattam. 1942-ben lemondtam a missziói előadói és számvevői tisztségekről, ugyanebben az évben egyházmegyei tanácsbíróvá is megválasztattam. Az egyházmegyei jegyzőkönyveket 1941. óta nyomdai úton állítatom elő. Lelkészerterkezeteken rendszerint én tartom azokat az előadásokat, amelyekre elvi készülségre van szükség.

Irodalmi munkásságom.

1929-ben jelent meg első verseskötetem Balassagyarmaton „Az Ipoly dalai” címen. 1933-ban „A balassagyarmati csehkiverés története” című művem adta ki Balassagyarmat város. 1938-ban „Az egyháziatlanok kifogásai” című könyvem jelent meg, 1939-ben „A bárány zsoldára” címen 12 prédikációt adtam ki a XXIII. zsoltárról. 1937-ben „Papkéve”, 1939-ben „Rossz időben”, 1942-ben „Sztregova felé” című verseskötetem jelent meg. Most van sajtó alatt „Az égre nézők földi útja” című prédikációs kötetem, amely 23 egyházi beszédet tartalmaz a kolossei levél III. része alapján. Munkában van egy szakdolgozatom, „Az Ige szolgálata az élet és halál határán”. Tanulmány ez a gyakorlati teológia köréből, különös tekintettel a lelkipásztornak a betegek, haldoklók, halálraitéltek körül való szolgálatára.

Irodalmi munkásságom elismeréseképpen négy irodalmi társaság választott tagjává. A Nógrád vármegyei Madách, a salgótarjáni Balassa, az országos Gyóni és a losonci Kármán József irodalmi társaság.

Talán feleslegesnek látszik, hogy megemlítem, mégis megteszem, akármilyen természetesnek is látszik, hogy minden prédikációra becsületesen és írásban elkészülök. Kézirataim száma meghaladja az ezret.

Társadalmi és hazafias kapcsolatok: Tagja vagyok Nógrád vármegye törvényhatósági kisgyűlésének és közgyűlésének. Tagja vagyok Balassagyarmat megyei város képviselőtestületének. Nógrád vármegye Balassagyarmat város Közjóléti szövetkezetnek, valamint a Balassagyarmati

Takarékpénztár és Népbank Részvénytársaság és a Balassagyarmati Hitelszövetkezet igazgatósági tagja vagyok. Ügyvezető elnöke vagyok a Balassagyarmati Torna és Sport egyesületnek. Titkára vagyok a Balassagyarmat városi Zrínyi csoportnak. Az Országos Nemzetvédelmi Káptalan értesített, hogy illetékes bíráló bizottsága Kormányzó úr öfőméltóságának javaslatot tett a nemzetvédelmi kerestnek részemre való adományozására. Mint vizsgázott cserkésztsízt parancsnoka vagyok a 465. számú Zeke Kálmán cserkészcsapatnak.

Más felekezetekkel való kapcsolataim: a balassagyarmati unitáriusok hozzám tartoznak, gyermekeiket hittanra tanítom. Az evangélikus egyház ünnepélyein előadásokkal veszek részt Balassagyarmaton és Szécsényben. Balassagyarmaton szervezett énekkar és cserkészcsapat közös, mindegyikben több az evangélikus. A jó viszonyt ápolom, és fenntartani igyekszem velük. A pápastákkal sincs bajom, védem a magamét, és nem kívánom a másét.

Belmisszió és szórványmunka

1928 és 1946 között Antal Zoltán az önálló eklézsia első választott lelkésze. A gyülekezet élete új lendületet nyert. Megalakult a protestáns énekkar az evangélikusokkal közösen. Vallásos esték és szeretetvendégségek által a belmisszió is életre kelt. Az 1940-ben elhunyt Hollósy Géza presbiter végrendeletében saját nyomdáját és egyik házát a gyülekezetre hagyta. A gyülekezet vagyoni gyarapodása is elindult.

Az 1931. évi közgyűlés tárgyalta a gyarmati református egyház kérelmét, melyben hivatkozva 73 politikai községből álló, nagy terjedelmű szórványára, másrészt pedig rámutatva arra az el-szomorító tényre, hogy a csekély javadalmazás mellett egyetlen missziói segédlelkész sem bírja ki huzamosabb ideig a lelkek gondozásának teljes odaadást igénylő, fárasztó munkáját; a gyakori személyváltozás pedig – mint ezt az elmúlt év is bizonyítja – nem előmozdítja, fejlesztője, hanem megállítója, vagy éppen visszafejlesztője ezen annyira fontos egyházi munkának, kéri a közgyűlést, miszerint hasson oda, hogy a szórványok szerveztessenek át önálló, missziói lelkészséggé. A közgyűlés támogatja a missziói lelkészség felállítását.

A belmissziói bizottság 1935/36. missziói évi jelentése szerint a drégelypalánki református egyházmegye lélekszámának kb. 20%-a a szórványokban él/1485 lélek/. A szórványok közül legtöbb Balassagyarmathoz tartozik, mely egyház ezen a címen állandó káplántartó hely. A szórványgondozó segédlelkész 47 tankötelest tanított, 299 látogatást tett, 78 istentiszteletet tartott és 32 esetben osztott úrvacsorát. Az anyaegyház lelkipásztora a szórványban 17 istentiszteletet tartott, 8 esetben osztott úrvacsorát és 31 látogatást tett. Az istentiszteleteken átlagban harmincan vettek részt. A szórványmunkában Pózsár István körjegyző és dr. Farkas Béla járásbírósi elnök (gondnokok) végezték a legnagyobb segítő munkát. A szórványok tagjainak járulékából 1154,95 P, missziói segélyből 1000 P, perselypénzből 106.31 P, összesen 2261.26 P folyt be, és mindezt a szórványgondozásra fordították.

Hat év múlva a presbitérium kéri az egyházkerulettől az állandó káplántartó jelleg fennmaradását, mert az egyház kötelékében maradt szórványok gondozása és a különböző iskolákban végzett hitoktatói munka a kápláni állás fenntartását feltétlenül szükségessé teszi. Az 1942. évi közgyűlés megállapítja, hogy Balassagyarmat szórványainak tekintélyes részét Rétság központtal missziói anyaegyházzá szervezték, s az oda kiküldött segédlelkész visszakerül az anyaegyházba. Tekintettel arra, hogy Gyarmatnak még ezek után is 29 községből álló szórványa marad, s hogy a város 6 iskolájában s a szórványok iskoláiban való vallásnevelés elvégzésére feltétlenül szükség van segédlelkészre, indokoltnak és szükségesnek látja az egyházmegyei közgyűlés, hogy Balassagyarmat az állandó segédlelkész tartó gyülekezetek névsorában és minőségében bennmaradjon, s hogy a jövőben is megkapja a segédlelkészi fizetésekiegészítő államsegélyt. A háború idején került Gyarmatra, majd utána Salgótarjánba Kenéz Ferenc segédlelkész. 1941 nyarán búcsúztatta a város a helyőrség katonáit, a frontra induló 53/II. zászlóalj. A helyőrség parancsnoka, Lászlay alezredes és katonái búcsúztak a várostól. Minden felekezet lelkésze hivatalos volt az ünnepségre, meg kellett áldaniuk a harcra indulók fegyvereit. Nagy döbbenetet és értetlen rosszállást váltott ki, amikor Antal Zoltán ahelyett, hogy megáldotta volna a fegyvereket, versben imádkozott a katonák hazatéréséért. A háborús évek egyházlátogatási jegyzőkönyveiből kiderül, hogy önálló református egyházi temető

Balassagyarmaton nincs, az evangélikusokkal közös sírkertet használ a gyülekezet. Mivel református iskola sincs a tankötelesek (1942: 60 fő, 1943: 74 fő) az állami vagy az evangélikus felekezeti iskolába járnak.

Vallásoktatás a városban és szórványában

A hitoktatást a város és a szórvány elemi iskoláiban a segédlelkész vagy hitoktatók végezték. Az 1938/39. tanévben a tanulók vallási ismeretekből vizsgát tettek a következő népiskolákban: Balassagyarmat áll. elemi isk. (3); Balassagyarmat ev. elemi isk. (34); Bánk ev. elemi isk. (1); Bercel r. k. elemi isk. (5); Dejtár r. k. elemi isk. (7); Herencsény áll. elemi isk. (2); Ipolyszög ev. elemi isk. (3); Nagyoroszi r. k. elemi isk. (5); Nógrádkövesd r. k. elemi isk. (1); Nőtincs r. k. elemi isk. (1); Rétság áll. elemi isk. (14); Romhány r. k. elemi isk. (3); Szalmatercs r. k. elemi isk. (5); Tereske r. k. elemi isk. (1); Szécsény ev. elemi isk. (4). Középiskolai diákok, iparitanonciskolai növendékek vallástanítása és vizsgái: Balassagyarmati Balassi Bálint áll. gimn. (16); Balassagyarmati áll. polgári leányiskola (8); Balassagyarmati községi iparitanonciskola (3); Balassagyarmati téli gazdasági iskola (vizsga: 2).

Tallózás az 1941. évi beküldött vizsgabiztosi jelentésekből:

Balassagyarmat. Alulírott, mint vizsgabiztos jelen voltam a balassagyarmati elemi iskolás növendékek vallástani vizsgáján. A növendékek feleleteiből megállapítottam, hogy a tananyagot elvégezték és tudják. A vallástanítás jó munka volt.

Balassagyarmat, 1941. június 8. Pályi Pál főgondnok, vizsgabiztos

Nyirő Károly egyházmegyei tanügyi elnök a más jellegű középiskolák vallástanításáról szóló jelentésében említi, hogy személyesen hol végzett ellenőrzést:

A nem református középiskolák közül az 1940/41. iskolai évben a következőket látogattam meg: Balassagyarmat áll. gimn., fiú és leánypolgári iskola. Ipolyság állami gimn., polgári iskola. Salgótarján polgári iskola. A salgótarjáni áll. gimnáziumot azért nem látogattam meg, mert látogatásom ideje körül távozott el Salgótarjánból az állami gimnáziumban vallásoktatást ellátó lelkipásztor.

Balassagyarmat. Vallásoktató: Antal Zoltán református lelkipásztor. Látogatáskor a templomba gyűjtötték össze, s jelen volt az állami gimn. növendékei közül 11 fiú és 1 lány, összesen 12, a polgári iskolánövendékei közül 4 fiú és 7 leány, összesen 11. Az anyagot az egész évben tanulat kikérdezte a vallásoktató. Feltűnően jól tudtak. Még az I. oszt. anyag, a nehéz ótestamentumi templomi berendezés, királyok stb. tudása is nagyon alapos munkát árult el. Dicséretre méltó kedves vállalkozás, hogy a két unitáriusnak az unitárius énekeket énekelni is megtanította a vallásoktató.

Vizsgabiztosi jelentések:

- Balassagyarmat. Alulírott 0 balassagyarmati állami gimnázium református növendékeinek vallástani összefoglalóján megjelentem és elnököltem. Megállapítottam, hogy az előírt anyagot a gyermekek elvégezték, s tudták is. Az énekeket egyenként is tisztán éneklük. Balassagyarmat, 1941. évi június 16. Pályi Pál vizsgabiztos.
- Alulírott a balassagyarmati állami polgári fiú és leányiskola június hó 16-án tartott hittanvizsgáján elnököltem. A növendékek szép és értelmes feleleteiből s tiszta énekléséből megállapítottam, hogy a hitoktatás pontos és lelkiismeretes volt.

Balassagyarmat, 1941. június 16. Kelemen Zoltán gondnok, vizsgabiztos.

Balassagyarmat. Alulírott 0 balassagyarmati közs. iparos-tanonciskola hittan vizsgáján megjelentem és elnököltem. A jelen volt növendékek feleleteiből láttam, hogy a vallástanítás komoly és lelkiismeretes volt.

Balassagyarmat, 1941. június hó 11-én. Zarka Dezső presbiter, vizsgabiztos.

A háború által előidézett változások

Mély megdöbbenéssel értesült az 1945. évi esperesi jelentésből az egyházmegyei közgyűlés arról a nagyon is sajnálatos esetről, hogy Balassagyarmaton a lelkipásztor elmenekülése következményeképpen az orosz

katonai parancsnokság a református egyházat nem ismerte el, és működni nem engedte. Annál inkább fájjalja ezt a szomorú ténytet, mert a múlt évi egyházmegyei közgyűlésünk megtartása alkalmából, mely Balassagyarmaton volt, oly felemelő élményben volt részünk, hogy bizton reméltük ennek az egyháznak további erőteljes szép virágzását úgy anyagiakban, mint lelkiekben...

A sötét felhő mögöl, mint elötörő áldott meleg napsugár, úgy jelenik meg az egyházmegyei közgyűlés előtt az esperesi jelentésből Kuthy Dezső evangélikus püspök úr. Sötét felhő borult a balassagyarmati református egyházra, amikor templomában elnémult az ének, megfagyott az evangélium meleg forrása. Mint áldott nap, mely felolvasztotta a megfagyott evangéliumot, szeretete áldott melegével ölelte körül az elárvult nyáját. Megnyitotta előttük templomát, hogy ajkukról felcsendülhessen az ének, és vigasztalan napjaikban hulljon szomorú szívükbe a méznél édesebb ige, s fájó sebükre csepegjen Gileád balzsama. Az a szelíd, meleg áldott szív, mely püspök úr kebelében dobog, megértésről, szeretetről, testvéri és meleg együttérzésről beszél. Betű nincs, mely hálánkat, szót nem találunk, mely gondolatunkat úgy fejezhetné ki, mint érezzük és szeretnénk. Egyházmegyei közgyűlésünk leborul Isten előtt, s halát ad kegyelmességért, hogy e szomorú napokban, Püspök Urat adta Balassagyarmatra, s püspök Úrnak áldott tettét megörökítjük jegyzőkönyvünkben.

Antal Zoltán lelkipásztor 1944. december 8-án menekült el nyugatra. Helyettesítése beszoigáló lelkész által történt – Nagy Lajos rétsági missziói, majd Domján Aladár Felvidékről kiutasított lelkész szoloigált helyettesként. Antal Zoltán 1946. március havában tért vissza. Az esetről maga a lelkész is papírra vetette emlékeit:

Balassagyarmati lelkészi szoloigálatomat kényszerűen megszakította a második világháború vége. 1944 szeptemberében már jöttek a felvidéki menekültek és az erdélyiek is. Az állomáson menekülteket szállító vonatok követték egymást. Ezek számára a Nőegylet állandó szoloigálatot vállalt. Feleségem is részt vett ebben a szoloigálatban. Amit itt látott-hallott, – meg amit a nálunk szállást kérők elmondtak – komoly és ijesztő hatást gyakorolt ránk. Közben feleségem megbetegedett, így érkeztünk el a decemberi balassagyarmati általános menekülési készülődések idejéhez. Fiaimat is besorozták abba a leventeszázadba, amely majd puskákkal fog ellenállni a szovjet tankoknak. Miután feleségemet mentőkocsi vitte Lévára, azért magam is elhagytam a várost december 8-án. Fiaimat nem engedtem a tankok elé, a vágóhídra. Háromnapos kalandos út után esőben, szélben fázva érkeztünk el Lévára. Innen a városparancsnok utasítására tovább kellett mennünk cca. 100 balassagyarmati személlyel együtt Szcncrre. Itt sem maradhattunk sokáig, mert innen meg 1945 januárjában Németországba vittek. (Németországban töltöttem családommal együtt egy évet és három hónapot. Erről az időről naplót vezettem, amelyet kéziratban fiaimnál helyeztem el.)

1946. március 10-én indultunk vissza Magyarországra és 14-én már Komáromban voltunk. Itt a férfiakat az igmándi erdőbe vitték, ahonnan menetlevéllel második nap elbocsátották. Balassagyarmatra másfél nap alatt jutottunk el, ahol megérkezésem után két nappal a rendőrség őrizetbe vett. Először internáló táborba kerültem, majd fogházba. Három havi szőgyenteljes őrizet után a Népbíróság rehabilitált, felmentett. Különös, hogy az egyház főgondnoka (én csináltam belőle főgondnokot), meg Domján Aladár helyettes lelkész nem voltak megelégedve a felmentő ítélettel. A szabadlábra helyezés után végig kellett szőgyenkezniem az egyházi igazoló eljárást is. Ennek levezetését Labancz (az egyházmegye esperese – K. J.) jellemzően Domjánra bízta. Összesen III egyháztag jelent meg. Valamennyi kedvezően nyilatkozott, aki meg ellenemre tett volna vallomást, be sem jött, amikor megtudta, hogy én is bent vagyok. A gyülekezet tehát igazolt. Ezután következett az egyházmegye. Itt dr. Makay Sándor kardoskodott ellenem. Bár ellenlábasm apósa, Labancz elnökölt, mégis igazoltak. Mivel később úgy láttam, a gyülekezet hangulata az intrikák után megoszlott, elhatároztam, hogy cserélek. Hosszas próbálkozás után Csokonyavisonta – somogyvisontai gyülekezetbe jöttem 1947. június elején. Balassagyarmatra pedig Tánzcso Dezső ment.

A balassagyarmatiaknak nem nagyon tetszett Tánzcso, mert a csokonyavisontai nagy templomhoz szokott öblös hangja a kicsi templomhoz túlságosan nagy volt. A balassagyarmatiak nagyon korán megbánták ezt a cserét, de hát ezt aztán igazán nem én akartam. Tíz év telt el, amikor Tánzcost és

Peterdi Pap Bélát kicserélték és 1957 végén a balassagyarmati presbitérium meghívott egy szolgálatra. El is mentem. Évtizedek alatt nem kaptam annyi csókot ismerősöktől, tanítványoktól, mint az istentisztelet után, melyet én végeztem.

A gyülekezet ellenségesen fogadta hazatért papját. Nem tudta megbocsátani, hogy magára hagyta a vészterhes időkben. Megfutamodásnak, árulásnak minősítette Antal menekülését. Bár az egyházkerület igazolóbizottsága tisztázta, szeptember 8-án bejelentette, hogy a lelkek nyugalmának érdekében elcseréli állását.

A még Gyarmaton töltött szűk év sem volt mentes a konfliktusoktól. Huzakodás a presbitériummal, segédlelkészével, viták a lakás, fizetés körül: mind azt mutatják, hogy a gyülekezet nehezen tudott megbocsátani lelkészének. Az egyik ilyen vita végén Pályi Pál főgondnok vont le a következtetést: el kell mennie a segédlelkésznek és Antalnak egyaránt. A lelkipásztor válasza: ez az ő szándéka is, mert ilyen hangulatban és levegőben nem gyönyörűség a szolgálat.

A diktatúra évei

1945 és 1947 között nehéz átmenet köszöntött a gyülekezetre. 1946-ban meghívást nyert a gyülekezet lelkészi állására Tánczos Dezső, csokonyavisontai lelkész /csere: Antal Csokonyavisontára került/.

Az új lelkipásztornak is próbára tette erejét a hitoktatás és a szórványmunka, miként erről a traktus 1947. évi közgyűlésének jegyzőkönyvében olvasható: Balassagyarmat keserűen panaszolja, hogy a lelkipásztor 37 órában végezte a hitoktatást, s egyéb pásztori munkák következtében a szórványgondozás csak minimális volt, s csupán csak Szécsényre szorítkozott, hol havonként istentiszteletet tartott, és a híveket is meglátogatta. Ezen a bajon sürgősen segíteni kell, mert nevezett egyháznak nagy szórvány körzete van, s legszebb missziói munkát végezte.

A gyülekezet bajaira az új lelkész sem tudott gyógyírt. Az egyházi élet külső feltételei tovább romlottak, az egyháztagok el-elmaradoztak a gyülekezeti alkalmakról. Míg 1948-ban 294 adófizetőt tartottak nyilván, 1949-ben 274-et, 1951-ben már csak 219-et. 1955-re mindössze 109 egyháztag szerepel a nyilvántartásban. 1949-ben érkezett a gyülekezetbe utolsó éves teológusként, exmissziós segédlelkészként Róka Lajos, és hat és fél évet töltött itt el teljes szegénységben.

Tánczos 1948–1955 között Kovács Sebestény Józsefhez írt levelei alapján képet alkothatunk arról, hogy a Rákosi-korszakban mennyire megpróbáltatásokkal terhes a gyülekezetek hitélete, s keserves a lelkipásztorok helyzete. Az 1940-es évek végén a lelkészeknek olyan dolgokkal is foglalkozniuk kellett, hogy be tudnak-e fűteni a gyülekezeti teremben, miközben megvonták az állam részéről a lelkészek fizetéséhez való hozzájárulást.

Perőcsény akkoriban még járóbeteg- és kórházi ellátás tekintetében Balassagyarmathoz tartozott. A nagytiszteletű úr közbenjárására akkori gyarmati utóda és jó barátja sorra látogatja a perőcsényi betegeket, igyekszik számukra minél jobb orvosi ellátást, gondoskodást intézni, gyakran ügyes-bajos hivatalos dolgokban segíteni. Miközben neki városi lelkészként gyakran kellett a tüzelőbeszerzés, nem ritkán az éhezés nyomasztó gondjával szembesülnie, melyekben Perőcsényből tudtak némi segítséget nyújtani.

A korabeli állapotokra jellemző, hogy 1953-ban adótartozás miatt még a templomot, parókiát és a gyülekezeti házat is árverésre bocsátották; az írógépekről rendőrségi, ügyészségi nyilvántartást vezettek, javításukat engedélyeztetni kellett, géppapírt, indigót alig lehetett kapni; a palánki egyházmegye megszűnése után a lelkészeknek az egyre gyakoribb budapesti értekezletre történő utazásra nem volt pénzük vagy megfelelő öltözetük.

1956 Balassagyarmaton

Az eklézsia anyagi és lelki javai mélypontra kerültek. Az új egyházmegye vezetői a lelkészben látták a hanyatlás egyik fő előidézőjét, ezért az esperes 1956-ban kezdeményezte Tánczos Dezső eltávolítását

Gyarmatról. Lelkészcsere javasolt: az új lelkész Isaszegről érkezett Peterdi Béla személyében, aki 1972-ig szolgált Balassagyarmaton. Elgondolkodtató, hogy a lelkészcsere után javulni kezdett az egyház anyagi helyzete. Segélyt tudott adni a rétsági papnak, októberben evangelizációs hetet szervezett a gyülekezet. Az örökség, mely Peterdi Bélát várta, nem volt örömteli. Egy anyagilag és erkölcsileg is hanyatló, haldoklófélben lévő gyülekezet fogadta új lelkészét 1956 nyarán.

Peterditől az egyházmegye és a gyülekezet egyaránt az egyházi élet fellendítését várta. Az új lelkész megfelelt a vele szemben támasztott követelményeknek, és úgy tűnt, hogy normalizálódik a gyülekezet helyzete, amikor 1956 őszén nagyot változott a világ.

A városban október 26-án kezdődött a forradalom. A következő nap megalakult a Városi és Járási Ideiglenes Forradalmi Nemzeti Tanács, melynek elnöke dr. Daróczy Gusztáv ügyvéd, az eklézsia főgondnoka lett. A presbitérium csatlakozott Ravasz László püspök megújulási mozgalomához, odaadó támogatását, a változás melletti elkötelezettségét fejezte ki. A következő év végén azonban – amikor Peterdi határozottan szembeszállt az 1956 előtti gyakorlat vizaállításával – a presbitérium úgy vélekedik (noha egyetért lelkészével), hogy hivatalos formában ne adjanak hangot eltérő véleményüknek. Ugyanakkor a letartóztatott, életfogytig tartó börtönbüntetésre ítélt főgondnokának családját rendszeres segéllyel támogatják, és a megbélyegzett Daróczy mindvégig megmaradt tisztségében.

A halódó gyülekezet újra megelevenedett és igen komoly gyülekezetépítés indult meg: ifjúsági bibliaórák, presbiterek és asszonyok bibliaköre segítette a közösség lelki növekedését.

1961-ben ismét segédlelkészt kapott a gyülekezet Tegez Lajos személyében. Az eklézsia Nagybátonyban lakó segédlelkéssel fiókegyházat kívánt szervezni, melyhez Nagybátony (270 ref.), Pásztó (80 ref.) Szécsény (63 ref.) tartozott volna. A szórványok gondozója Csényi György segédlelkész lett, aki gyülekezeti helyiség és lelkészlakás nélkül kezdte szervezni az egyházat Nagybátonyban.

1962-től azonban ismét lefelé tendáló szakasz vette kezdetét a balassagyarmati egyházközség szervezeti, vallási és anyagi helyzetében. Az okokat kutatva Peterdi az egyre terjedő vallási közömbösségről beszélt. 1972-ben jelentette be a lelkész, hogy megválasztották az érdi gyülekezet lelkipásztorává. Németh Géza helyére került, majd 1982-ben innen vonult nyugdíjba.

Róka Lajos lelkészsége

A gyarmati gyülekezet Peterdi utódjában, 1972 és 1999 között Róka Lajos személyében korábbi segédlelkészének, a tudós prédikátornak szolgálatát nyugalomba vonulásáig élvezhette.

Róka Lajos a felvidéki Zsigárdon született 1924-ben. Az elemi iskola után Érsekújvár patinás magyar gimnáziumában tanult. Már itt kitűnt az ókori nyelvek iránti érdeklődésével. A latinban és a görögben olyan jártasságra tett szert, hogy konferenciákon kötetlenül használta. Fordított okleveleket, rendeleteket, vizitációs jegyzőkönyveket. Vámosmikola és Perőcsény néhány 18. századbéli kánoni látogatásáról felvett jegyzőkönyvet is ő fordította magyarra. Mindezt önzetlenül, díjmentesen végezte.

A teológiát Pozsonyban kezdte, majd szüleivel együtt kitelepítették, mivel magyarnak vallották magukat. Tanulmányait Pápán folytatta, majd utolsó évét a budapesti egyetemen fejezte be. 1949-ben került Balassagyarmatra, 1956-ig Tánczos Dezső segédlelkésze. Tánczos Dezső Kovács Sebestény Józsefhez írt leveleiből tudjuk, hogy Ésaías könyvének magyarátát, kommentálását fejtegető mintegy másfélezer oldalas kéziratának elkészítéséhez, letisztázásához, gépeléséhez komoly szakmai segítséget kapott segédlelkészétől. Gyarmat után Szekszárdra került, majd Felsőnyékre választották rendes lelkésznek. Itt egyházi munkája mellett érdeklődéssel fordult a környék régészeti kutatásai felé.

1972-ben választania kellett: egyetemi oktató vagy Balassagyarmat lelkésze lesz-e? Az utóbbi mellett döntött, a gyülekezet hívó szavát követve visszatért a városba. Látogatta a város és környéke intézményeit, az ezerágyas kórházat, a börtönt, a szociális otthonokat, Nógrádgárdony és Ludányhalászi intézeteit. Ellátta a szórványokat Szécsényben, Csitáron, Érsekvadkerten, Nógrádkövesden, Mohorán és máshol. A lelkigondozás teljes embert kívánt. Szerény körülményei gépkocsi tartását nem tették lehetővé, mégis mindenütt pontosan megjelent. Fizetése az igen alacsony lelkészi bérektől is elmaradt, a Gyarmaton addig

szolgált lelkészek közül ő az egyetlen, aki soha nem kezdeményezte juttatásának emelését. Munkáját a gyülekezetből többen segítették, később önfeláldozóan ápolták. 2000-ben Pro Urbe díjjal tüntették ki. 2006-ban tért meg Urához, teste a balassagyarmati temetőben nyugszik.

Molnár Zsigmond – az új évezred elejének lelki tanítója

2000. március 5-én Molnár Zsigmond szokolyai lelkészt a gyülekezet egyhangúlag megválasztotta lelkipásztorának. A közösségépítés új irányt nyert zenés áhítatok, ifjúságnevelői programok és szórványmissziói csendes napok, bibliaórák által.

Molnár Zsigmond egyszerű földműves család gyermekeként született 1962. március 22-én egy erdélyi apró faluban, Lőrincrévén. Nagyenyeden a Bethlen Gábor Kollégiumban érettségizett, majd katonaság után fémforgácsoló szakmunkásként dolgozott. Ezt követően jelentkezett a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetbe, és ötéves tanulmányai végeztével segédlelkész lett a Marosvásárhelyi Vártemplomban.

1990 januárjában kötött házasságot a szintén református lelkész hajdúböszörményi Tóth Erzsébettel. Házasságukból egy lány és három fiú született.

A rendszerváltással kerültek a Pest megyei Szokolyára. Tíz éves szolgálatuk alatt Szokolyán megerősítették a gyülekezetet, megszervezték az énekkart, ifjúsági- és angol nyelvi táborokat indítottak el.

A lelkészpár 12 éves munkája alatt újra erőre kapott a református közösség. Munkásságukhoz fűződik a templom, a lelkészi hivatal és az imaterem felújítása, a város és a kapcsolódó szórványtelepüléseken élő reformátusok közösségeikben való megerősödése.

Az emberekhez kedves, derűs lelkű Molnár Zsigmond kiváló szónokként is szolgált a város életében. Zenés áhítatokat szervezett, gyülekezeti lapot indított és nevéhez fűződik más felekezeteken kívül élők megszólítása, ifjúsági napok és táborok, valamint a honismereti zarándokutak szervezése által a Kárpát-medencében élő testvéreink meglátogatása, kamarakórus létrehozása és a gyülekezet életével kapcsolatos rendezvények szervezése.

A Balassagyarmaton eltöltött szolgálatának éve alatt jutott energiája az Ipolyon túli magyarsággal való kapcsolatainak erősítésére.

Súlyos betegségét példamutató akarattal és hőiesen türelmes alázattal viselte, az utolsó hetekig végezve szolgálatát a város közössége és a gyülekezet javára. 2012. december 15-én szólította az Úr magához. Négy nappal később a balassagyarmati Vármegyeháza dísztermében mintegy ötszáz rokon, barát, ismerős gyűlt össze, hogy végső búcsút vegyen nagytiszteletű Molnár Zsigmondtól. Hamvait 2012. december 22-én Hajdúböszörményben helyezték örök nyugalomra

2013 szeptemberében a városi képviselő-testület a város életében végzett közösségi munkájáért, példamutató erkölcsi tartásáért Balassagyarmatért Emlékérem elismerésben részesítette.

Függelék – lelkészek, gondnokok

Balassagyarmati Református Szent Eklézsia lelkipásztorai

Siklósy Mátyás	1621
Turai Máté	1650
Kovács Sebestény József	1911–1928
Sulacsik/Antal Zoltán	1928–1947
Tánczos Dezső	1947–1956
Peterdy Béla	1956–1972
Róka Lajos	1972–1999
Molnár Zsigmond	2000–†2012
Molnárné Tóth Erzsébet	2013-tól

Segédlelkészek

Pöcz István s. l., hitokt. 1924–1925; Veress László 1925–1926; Esze Tamás s. l., hitokt. 1926–1929; Nyíró Károly 1929–1930 (Pilismarótra r. l.-nek); Császár Károly 1930; Pataky László 1931; Kuti József 1932; Csizmadia Károly, Révész István szórv. gond. sl. Rétság 1933–1941; Lévy Pál (rendelkezési állományban) 1936, 1937–1938, 1938–1940; Lányi Jenő, Maller Bálint 1942 (Zalaegerszegre táv.); Kenéz Ferenc 1942–1943 Törzsök Jenő 1944–1945; Nagy Lajos adm. (Rétság) 1945; Domján Aladár h. l., s. l. 1946–1947; Róka Lajos 1947–1956; Magyar István exmittált sl. 1949; Tegez Lajos 1961; Csényi György szórv. gond. s. l. 1962; Molnárné Tóth Erzsébet szórv. gond. l. 2003–2012.

Gondnokok

id. Fáy Albert fg. 1899–†1911; Zeke Kálmán 1899–1917; Szenthe Kálmán fg. 1917–†1937; Kelemen Zoltán 1928–1952 (lemond); Györy György 1930–1934; Mikó Pál ügyvivő 1938–1940; Pályi Pál fg. 1940–1950 (lemond); Cseh Béla 1943; dr. Daróczy Gusztáv fg. 1950–1976 (?); Rákosi Zoltán 1956; dr. Muraközy Ferenc fg. 1976–2001; Fábri Gábor 2001–jelenleg is.

Forrásközlések, irodalom

A balassagyarmati ref. templomban 2011-ben elhelyezett emléktábla

Antal Zoltán: Balassagyarmati éveimről (részlet). Balassagyarmati Honismereti Híradó, 1985. 2. 114-120. p.

Balassagyarmatért emlékérem 2012. †Molnár Zsigmond református lelkész. Balassagyarmati Honismereti Híradó, 2013. 188-189. p.

Baranyi Károly: Róka Lajos emlékére. Balassagyarmati Honismereti Híradó, 2006. 176-177. p.

Balassagyarmati Református Egyházközség presbitériuma: Búcsú Molnár Zsigmond református lelkipásztortól (1962–2012). Balassagyarmati Honismereti Híradó, 2012. 258-262. p.

Esze Tamás: A Drégelypalánki egyházmegye történetének vitás kérdései. Egyháztörténet, 1944. 234-259 p.

Haraszthy Lajos: Balassagyarmat. In Nógrád vármegye. 697-721. p.

Hodossi Sándor: A balassagyarmati reformátusság története. A Balassagyarmati Honismereti Híradó különszáma 1993. Kiadja a Balassagyarmati Honismereti Kör. 29 p.

Kovács Gábor: Megújult templomunk – a református templom felújítása. Balassagyarmati Honismereti Híradó, 2009. 117-120. p.

Kovalcsik András: Esze Tamás; in Arcok Balassagyarmat múltjából, 2001, 2005, 147-148. p.

Köblös József–Kránit Zsolt (szerk.): A Dunántúli Református Egyházkerület prédikátorai és rektorai I. 1526–1760. A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai. Forrásközlések 10. Pápa, 2009. 759 p. + képek.

Kránit Zsolt (szerk.): „A késő idők emlékezetében éljenek...” A Dunántúli Református Egyházkerület lelkészi anyakönyvei 1823–1952. A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai. Jubileumi kötetek 1. Pápa, 2012. 380 p.

Kránit Zsolt (szerk.): „A késő idők emlékezetében éljenek...” A Dunántúli Református Egyházkerület lelkészi önéletrajzai (1943) A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai. Forrásközlések 13. Jubileumi kötetek 2. Pápa, 2013. 1216 p.

Báró Kray Pál: Balassagyarmat hitélete. In Nógrád és Hont vármegye. 135. p.

Molnár János: A Balassagyarmati Evangélikus Egyházközség rövid története 1577–2002. A Balassagyarmati Evangélikus Egyházközség kiadványa. /pdf/ 33 p.

Reitter László: A református templom harangjai. ONLINE GYARMATI NAPLÓ <http://www.nograd.net/naplo/archiv/9713/mozaik.html> Letöltés: 2014. nov. 25.

Róka Lajos: A balassagyarmati református templom múltjának vázlatos ismertetése. Balassagyarmati Honismereti Híradó, 1982. 1-2. 79-87. p.

Tormay Cécile: Bujdosó könyv – feljegyzések 1918-19-ből. Könyv-e.hu Elektronikus Könyvtár, 2010.

Isten házának tornya Balassagyarmaton

A szószék

Az énekkar, 2008

Kiállítás a Biblia Éve alkalmából

Kovács Sebestény József emlékezete (Koczó Józsefné felvétele)

A prédikátorok emléktáblája

Centenáriumi emlékezés, 2011

Lelkészek az erős toronynál

Az Úr szolgálói az emlékünnepeken

Írásunk a Nemzeti Kulturális Alap által 2014–15-ben biztosított *Alkotói támogatás a Fejezetek a Drégelypalánki Református Egyházmegye történetéből 1617–1952* című könyv megírásához felhasználásával készült.

SZEPESI ZSUZSANNA

Már pirkad

Már pirkad...
lesem ablakomból az eget,
melynek horizontján a reggel
vörös lepedőket tereget.

Már pirkad...
végre! Keserves volt az éjjel:
ágyban forgolódni, feldúltan
démonok között csapni széjjel.

Már pirkad...
hátamon szikkad lassan az ing.
Talán az új nap kegyesebb lesz,
s körülem majd béke rendje ring.

Már pirkad...
karomra hajtom sajtó fejem:
cirógató sugárra várva,
hogy felemelni újra merjem.

ORGOVÁNYI ANIKÓ

Éva almája

Malala Jusufzai pakisztáni lány tiszteletére

Néztem az égre, csillagok végtelen áradta vonzotta tekintetem
néztem a Napra, néztem a Holdra, szédülés fogott el láttukon
miért jön télre tavasz, tavaszra nyár, majd ősz s ismét tél
honnan tudják a fák mikor bontsanak rügyet, miként érzékeli gyökerük
az éltető fényt, a golyák honnan tudják GPS nélkül
merre van Afrika, s a hosszú tél után hogy kerülnek ismét haza
mi fűti a vulkáni kazánt és honnan az erő, mely letarol földet, házat és hazát
és honnan a víz, mely táplál óceánt és mivégre az ember
egyszerre jó és gonosz, élvezője s átka e földi kertnek?

Válaszra vágytam, s a tudás tiltott almájába, ím beleharaptam
harsogó húsa omlott a számban, mézédés nedve öntözte állam,
önzetlenségemben párom szívesen kínáltam,
s hála helyett jutalmam mi lett? Kiátkozás, megvetés, semmi etikett,
lettem asszonyi állat, kit ura megalázhat, századokon át tanulástól tilthat,
jogokat lábbal tiporhat, ki csak szülni jó és kiszolgálni,
rendelkezésre állni, de mindenekelőtt őt csodálni
miközben az alma áldását legott élvezi, kérdéseit sorra felteszi
ám válaszokat hiába kap, a lényeg örök titok marad.

HORTI ZOLTÁN

Négysorok

Ne engedjétek! Ne engedjétek,
Hogy eltűnjön e bájos zűrzavar,
S a kámforszagú időben
Azzá legyünk, mivé lennünk kell!

*

Négynegyedes ütemre dobognak a szívek
Szinkópát vernek a pulzusok.
A madarak szünetet füttyülnek a fákon.
Csak, ..az a baj, ... hogy én... botfülű vagyok!

*

Faországban, faházakban faemberek laknak,
Favárakban, fakatonák, falovat itatnak.
Faerdőben famadarak fahangon dalolnak.
Faországban vaskarikát is fából faragnak.

Megfagyott hulladék... Szájbely Zsolt fotója

CSÁKY KÁROLY

A palóc kútyikáknál

Uram,
e víz tiszta
itt a gyökér alatt,
csak – mint Fiad mondta egykor –
hittel kell azt inni,
s gyógyul a test,
ha engedelmeskedik
parancsaidnak a lélek.

Hiába elemzi hát
sok tudálékos a forrást,
kik félnek hatalmadtól;
magukat sem ismerik,
s azt sem látják,
amit a vakok ki-
tapintanak.

2017.05.09.

Imádkozás... Szájbely Zsolt fotója

KOVÁCS T. ISTVÁN

Jenő bácsi

Lehoczky Jenő, nyugdíjas öntőmester mindig nagyon örült, ha az egykori munkahelyéről látogatták meg őt. Rajtuk kívül másokat is szívesen látott ő és a felesége is. Különösen a fiatalokat, akik új szint, új hangulatot vittek a mindennapjaik egyhangúsága ellenében. Erre bizony az idős embernek nagy szüksége van. Különösen az volt Jenő bácsinak, aki szeretett mesélni, mert volt mit. Oktatásnak is szánta a régebben megélt különleges történeteit, mert hisz abban az időben élte fiatalabb korát, amikor nagy szükség volt az életrevalóságra. Na, de mikor nincs arra szükség? Az ember sokszor azért mesél, hogy átadja másoknak a tapasztalatait. No. meg jó újra élni az olyan epizódokat, melyekből győztesen kerülünk ki. Vágyott rá, hogy szívleljék meg a tanácsait. Az elbeszélte történetekből vonják le a tanulságokat. Különben is olyasféle személyiség volt ő, akire a „dörzsölt” jelzőt szokás ragasztani. Olyan, aki minden helyzetben feltalálja magát, s ha baj van, kiszabadul belőle.

A volt kollégák, meg néhai tanítványok látogatásának -akiket a mesterség fortélyaira oktató aktívkorában- egyébként azért is örült, mert ilyenkor Mariska néni, a felesége mindig előszedte a konyhaszekrényben tartott kis poharakat. Ahogy illik, a férjére bízta a jószagu szilvapálinka kínálását. Jenő bátyánk számára ez máskor tiltott gyümölcsnek számított, mivel az öreg kezdeti érszűkület miatt élete párja elvonta tőle ezt az élvezetet, s csak akkor enyhített a szigorán, mikor vendég érkezett a házhoz. Akkor is csak egy kispohár erejéig. A második körnél már csak akkor ihatott a többiekkel ő is, mikor Mariska néni elnézést kérve a konyhába vonult, és akkor már nem ellenőrizhette, mi történik ott bent a tisztaszobában. Ha Jenő bácsin múlik, a harmadik körre is sor kerülhetett volna, de a mama akkor már kitalálta a módját, hogy elvigye előlük a készletet, s inkább egy kis házi süteményt tett le az asztalra.

Az urának azonban attól a két pohár kisüstitől is megélnékültek az emlékei és arról kezdett mesélni, hogy a háború alatt miként tudta elkerülni, hogy kivezényeljék a frontra. Ámbár, annak is megvolt az ára.

Hárman ültünk vele a szobában. Én, a hozzájuk éppen benézett szegről-végről rokon, meg a két fiatalabb szaktársa a gyárból, akik eljöttek meglátogatni egykori mesterüket.

Erre a szóra, hogy katonaság, mindhárman felrebbentünk, mert épp 1968-at írtak akkor és az elmúlt éjjel tankok csörömpöltek át a kisvároson, észak felé tartva. A keleti tömb országainak csapatai aznap minden irányból megszállták Csehszlovákiát. Azt beszéltek az emberek, hogy mozgósítás lesz. Olyan hírek is keringtek, miszerint az autótulajdonosoknak a saját járműveikkel kellett a katonákat vinni, s velük együtt bevonulni. Másokat éjszakai álmukból költötték fel a parancsvivők, akikkel azonnal menniük kellett a közeli laktanyába. Onnan meg ki tudja, hova?

Akkor éppen még azért sem lelkesedtünk, hogy azóta már talán a mi háromszínű lobogónkat fújdogálja a szél az ipolysági (Sahy) városháza homlokzatán, vagy akár Érsekújváron is. Ha nem is mondtuk ki, attól tartottunk; ára lehet még ennek. Noha az utóbbi időben már kezdtünk jóban lenni ezekkel a csehekkel, és most felborul megint minden. Élénken emlékeztem még én is a sorkatonai szolgálat éveire. Abban a korban voltam még, amikor tartalékosként bármikor behívhattak, akár továbbképzés címén is. Jó volna pedig ebből az egészségből kimaradni.

Pár nappal korábban még csak arra figyeltünk, hogy odaát egyre szabadabban beszélnek a politikusok és már az új vicc is megszületett, miszerint;

„Két kutya találkozik a határon; - Hová mész? - kérdezi a magyarországi kutya a másikat.

- Én Magyarországra - mondja a csehországi-, mert azt hallottam, hogy ott sokat lehet zabálni. - Te, hová tartasz? - Én Csehszlovákiába, mert hallottam, hogy ott szabad ugatni.”

Jenő bácsi asztala mellett most csak a fiatalabbik szaktárs lelkendezett, hogy akkor most majd újra magyar csizmák tapossák az ősi magyar földet.

- Hogy is hívnak téged Fiam? - nézett rá kérdően, az efféle beszédét félbeszakítva a házigazda.

- Mintha a mester nem tudná.
- Na, de mégis?
- Hát, hogy hívnának?
- Na, hogy?
- Hovanyecz Jánosnak.
- Na, Hovanyecz János! Akkor most azt mondd meg, hogy hol születél?
- Hát, Szarvason.
- Na, ugye!

Erre már Hovanyecz János is észbe kapott és nem kérdezett vissza, hogy mit na ugye, hanem tisztelettel meghallgatta a mestere ismét elkezdett történetét, amely a mostani előzmények miatt azzal a mottóval indult, hogy egy kis egészséges ravaszsággal a legtöbb rosszból is ki lehet maradni, ha azt akarja az ember. Lehoczky Jenő a két világháború között élte volna a fiatalságának legszebb éveit, de azok szépségét beárnyékolta, hogy hol volt munkája, hol nem. Aki úgy indul az életbe, hogy se háza, se vagyona, annak az eszét kell forgatnia. Furfangra is szüksége van, ha úgy adódik. - Ő bizony – mondta- szociáldemokrata létére, még az Ébredő Magyarok kórusában is énekelt a háborús évek előtt, csak hogy beajánlják valahova a kórus vezetői.

A második világháború idején egy kisüzemben dolgozhatott, de rá is az várt, mint minden hadköteles állampolgárra, hogy egy napon megérkezik a behívó, s röviddel azután még a frontra is kiviszik. Ami pedig majdnem olyan rossz, akár ha a szakmája miatt esetleg abba a hadiüzembe rendelik, amit csak halálgárnak mondtak a környéken, mert majdnem minden nap történt ott egy végzetes baleset. Hát, ezt a sokféle veszélyt el kellene kerülni - gondolta. Elvégre most nem Kossuth apánk seregébe kellene beállni, nincs ezek közt neki semmi keresnivalója.

Másoktól hallotta, hogy a rosszul látókat és a nagyothallókat fel szokták menteni, de nagyon nehéz túljárni a tiszték eszén. Kegyetlenül megtorolják, ha valakiről bebizonyosodik, hogy szimulál. Mást kéne hát kitalálni. A bolondot kellene jól eljátszani. Na, de hogy?

Az a képtelen ötlete támadt, hogy ír egy kérvényt a Honvédelmi Minisztériumba. Jól jöhet az még, ha most megírja, hogy tudatában van Magyarország nyersanyag hiányának, amely miatt nem lehet elég puskaport gyártani. Ő szeretne segíteni a hazán. Ezért kísérletezik már régóta. Felfedezte, hogy homokból is lehet puskaport gyártani, amihez neki egy feldolgozó üzemre lenne szüksége. Ezért kéri, hogy utaljanak ki számára ezer pengő támogatást.

A kérvényre nem érkezett válasz. Lehet, hogy a minisztériumi illetékes röhögve a szemétkosárba dobta. Vagy a napi zűr-zavarban el sem olvasták egy civil beadványát. Enélkül is volt elég ügyes-bajos dolguk azokban a zavaros időkben. A behívó parancs viszont megérkezett és Lehoczky közkatona hamarosan egy vidéki nagyváros laktanyájában találta magát. Rengeteg füzettel jelent meg. Mindenféle számítások voltak az irkákban. Az első nap is azokkal maradt bent a hálókörletben, mikor a reggeli sorakozóra szólt a parancs. A tizedes ott talált rá a papírok fölött.

- Hát maga miért nem volt ott a sorakozón? - rivallt rá a káplár.
- Mert meg kellett találnom a számítás végeredményét - jelentette Lehoczky közkatona.
- Miféle végeredményről beszél maga?
- A kísérleteiméről.

A tizedes jelentette az őrmesternek, hogy valami gyagyás került be ide. Akkor aztán a vele történt zavaros párbeszéd, meg némi fegyelmező gyakorlat után az őrmester a szakasziparancsnoknak, az meg századparancsnoknak jelentette, hogy valószínűleg valami szimuláns került be ide.

- Mi a maga civil foglalkozása? - méregette a százados.
- Jelentem alásan, öntőmester.
- Milyen iskolákat végzett?
- Hat elemit, meg inas iskolát.
- Mást nem?
- Meg tánciskolát.
- Édes Fiam! Te egy nagy marha szimuláns vagy! - lépett közelebb hozzá a kapitány.

- Jelentem alásan, én meg akarom menteni a hazát!

- Azt mindenkitől elvárjuk.

- De én feltaláltam a puskaport.

- Az már fel van találva.

- De én homokból, és még egy kis savas kecsketúrót is kevernék hozzá.

- Na mars ki innét! - billentette fenéken most már a még mindig ravasznak tartott bakát a parancsnok.

Lehoczky katoná pár perc múlva már teljes, kifordított menetfelszerelésben gyakorolhatta kint az udvaron a jobbra át, balra át, meg a bajonettel való emberölés tudományát. Délben meg az őrmester tudatta vele, hogy a százados úr laktanyaszerte közismerten jóindulatú ember. Azt üzeni, hogy most az egyszer még nem bünteti meg, mert ő maga is jót röhögött ezen a marhaságon. Na, de ha tovább játssza itt a hülyét, akkor a legenyhébb büntetése a fogda lesz. Akár még ki is köttetheti, végső esetben pedig hadbírószágra küldi.

- Nagy marha maga Lehoczky - veregette meg a vállát legközvetlenebb parancsnoka, a tizedes, mikor Lehoczky megkérdezte tőle a kantinban, hogy megtisztelné-e tán őt azzal, hogy elfogadná egy pohár borra a meghívását.

A tisztas persze, hogy megtisztelte. Lehoczky pedig puhíthatta a maga javára egy kicsit a legközvetlenebb felettesét.

- Azt hiszi, hogy beveszik magának ezt a homokot, vagy mifénét? Vigyázzon, mert nagyon ráfizethet - figyelmeztette a tizedes.

- Én meg csak azt mondom, hogy hallani fognak még rólam - állította Jenő közkatona. Annál is inkább, mert a szakaszbeliek közt is megindult már a szóbeszéd, hogy valamije mégiscsak hibádzik ennek a pesti stricinek, ha éjszaka a klozeton is úgy talál rá a napos, hogy számokkal bíbelődik. Állandóan cigarettát vásárol. A katonaládája már meg is telt velük, pedig nem is dohányzik. Minek az neki?

A kiképzés nem tartott sokáig. Megtanulták a fegyverfogásokat, az alapvető parancsok teljesítését, csak napok kérdése volt, hogy az újonccokkal együtt indul a szerelvény Oroszországba. Ettől már csak a csoda menthetné meg. A csoda pedig megtörtént.

A vonatra szállás előtt ellenőrzést kapott az ezred a minisztériumból. A főtiszt sorra járta a századokat, este az ezredessel vacsorázott és csak úgy melleleg megemlítette: - Képzeld, ezredes úr! Kaptunk egy primitív tartalmú beadványt, amiben egy hadköteles azt állítja, hogy feltaláló. Utána jártunk és megállapítottuk, hogy az illető hozzátok vonult be. Kérlek, járjatok utána, hogy ez az alak tényleg hülye, vagy szimuláns? Az utóbbi sokkal valószínűbb. Ha így van, példásan büntessétek meg, de előtte azért nézze meg őt az ezredorvos.

- Maga tényleg feltalálónak képzelem magát? - kérdezte a katonadoktor.

- Jelentem alásan, nem képzelem.

- Hanem?

- Hanem az is vagyok.

- Aha. Aztán, mit talált fel?

- Például azt, hogy a gőzmozdonyokat dohányossal is lehetne fűteni. Ezért kellene fokozni a hazai dohánytermesztést.

- Erredeti. Van is benne valami - vonta fel a szemöldökét az orvos.

- Na, és mennyi dohány kellene egy mozdony felfűtéséhez Fiacskám?

- Hát, elég sok. Kezdetnek elég lenne, ha kiürítenék a dohánygyárak raktárait és a készleteik beszolgáltatására köteleznék a trafikosokat. Ezzel már nagyon sok mozdonyt fel lehetne fűteni, mert a dohánynak nagy a kalória értéke.

- Eredeti - ismételte meg az orvos és a mutatóujját jobbra-balra mozzatva kérte, hogy Jenő a tekintetével kövesse azt, mire Jenő össze-vissza bólogatott és nevetett.

- Mi olyan nevetséges? - kérdezte a tiszt.

- Hát, hogy fenyegetni tetszik engemet, de tudom, hogy nem bánt, mert az őrnagy úr jó ember.

- Hm. Na Fiam! Most menj vissza a szakaszodhoz, ahol majd megkapod a további parancsot - mondta határozottan a katoniorvos elbizonytalanodva, hogy azért mégis csak lehet valami abban, hogy ez a baka hülye. Kicsit még gondolkozott ezen, aztán telefonon jelentette az ezredparancsnoknak, hogy a katonát megvizsgálta és visszaküldte a szakaszához. Van egy picit gyanúm ezredes úr, hogy ennek tényleg hiányzik

egy kereke, de adjunk még neki pár napot. Lássuk, hátha lelepleződik a disznaja.

- A szakaszához? Fenét ment oda! - Dühöngött az ezredes. Most panaszt be téged nálam, hogy nem hallgattad meg és nem tudta kifejtetni az elméletét, pedig ilyenkor sürgősen cselekedni kellene, mert veszélyben a haza. Ráadásul még meg is kért, hogy Én... Érted? Én kísérjem vissza a szakaszához, mert úgy összezavartad a gondolatait, hogy nem talál oda. Hát, én bekísértettem most a városi kórházba, a pszichiáter Dr. Tatai professzorhoz. Véleményezze. De ha normális, akkor először kiköttetem pár órára, aztán meg irány a hadbíróság.

- Nahát! - nevetett a saját régi történetén Jenő bácsi a vendégeivel együtt.

- Gyerekek! - mondta aztán - Ez a professzor is bíbelődött velem egy darabig. A mindenféle hókusz-pókuszok és kérdezősködések után azt mondta: - Menjek oda a falhoz. Aztán leoltotta a villanyt. - Nyújtsa előre a karjait és jöjjön ide hozzám - utasított. Lehetett tőlem vagy ötméternyi távolságra. Hát, én elindultam és úgy határoztam, hogy ami elém kerül, annak én nekimegyek és összetöröm.

- Na, na na! - kiáltott rám a prof, mikor az első virágváza összetört. - Ezt nem kellett volna. Aztán felkapcsolta a villanyt.

- Na idefigyelj Fiam! - mondta a hangját lehalkítva, hogy az előszobában szöszmötölő asszisztense, egy fiatal lány ne hallja meg.

- Te nem vagy hülye, de jól alakítod. Megérdemled, hogy megmentselek. Mert különben kegyetlenül megjárhatod. Én most mint közveszélyes őrültet, beutallak egy zárt intézetbe. Ott is színészkedj ezzel a puskapor, meg dohány ízével. Majdcsak kiszabadulsz onnét valahogy, ha vége lesz ennek a mocskos háborúnak, hogy a fene enné meg.

- Hát, onnét kerültem én ki aztán, mikor az oroszok bejöttek. Na, de az sem volt könnyű művelet - zárta le végül a történetét az öreg. Hát, gyertek el máskor is. Reméljük találkozhatunk még és elmondom, hogy éltem még azután, mielőtt a gyárba kerültem volna. Trükközni, ügyeskedni, kiskapukat keresni persze mindig kellett valamiért. Hiszen tudjátok. Nálunk másként nem boldogul a szegény ember.

- Csak nehogy behívóparancs várjon bennünket is otthon - aggódott mindegyikőnk, mikor elbúcsúztunk az öreg mestertől és Mariska néninek is megköszöntük a finom süteményét.

PRIBOJSZKY MÁTYÁS

Veronika gyermekei

VI. rész

14. FEJEZET

Dénes az irodájában ült és a negyedévi pénzügyi összesítésen dolgozott.

Amióta bejegyezték őket a kisegyházak közé, és a létszámuk rohamosan növekedett, sokszor elgondolkozott, hogy nem ártana egy segítő kéz, mert hovatovább egyedül képtelen lesz lépést tartani a ránehezedő adminisztrációs teherrel, naprakész kapcsolatban lenni az adóhatósággal, Társadalombiztosítási Intézettel, a Nyugdíjbiztosítóval és az önkormányzattal. Ez nem egyetlen emberre szabott feladat, de hiába könyörgött Kürtössynek, az Első Gyermekek hallani sem akart létszámbővítésről.

Négyen voltak bejelentve függetlenített egyházi személyekként. Kürtössy tisztsége a hivatalos szervek felé vezetőlelkész, Dénesé ügyintéző adminisztrátor lett, Verát pedig egész egyszerűen „egyházi alkalmazott” megjelöléssel szerepeltették a nyilvántartásban. Amália asszony egyházgondnoki rendfokozatot kapott. A zsinagóga utcai frontját – három helyiséget – parókiává nevezték ki, itt kapott helyet a főpásztori hivatal, vagyis az Első Gyermekek irodája. Kürtössy önmagától nem sajnálta a pénzt: a berendezés eleganciája egy bankvezérnek is becsületére vált volna, míg Dénes szűköske munkaszobája száralmasan kopár volt. Az egyház teljes létszáma az első év végére elérte a négyezer-ötszáz főt. Három megyeszékhelyen működött Veronika Gyermekei csoport, vezetőik kinevezését, továbbképzését és ellenőrzését személyesen dr. Kürtössy Ferenc vezetőlelkész, Első Gyermekek intézte, kizárólagos joggal, merthogy igazából nem tűrt senkitől, semmilyen szinten beleszólást az egyház irányításába. A vidéki gyülekezetek élére csakis olyan segédprédikátorokat állított, akik társadalmi munkában, önként végezték a lelkészi teendőket. Hetenként kötelesek voltak írásban vagy élőszóban – mikor milyen hangulatban volt az Első Gyermekek – részletes beszámoló jelentést adni a hitszótársak belső életéről, a hívek viselkedéséről, a gyülekezet és a tagság mindenkori anyagi helyzetéről, személyekre lebontva. A kötelező adományok tekintetében ennél is nagyobb fegyelmet követelt a főtestvér: minden istentisztelet után azonnal postázni kellett az összegyűlt pénzt, viszont a helyi kiadásokat a testvéreknek saját zsebből kellett állniuk.

Vera fokozatosan háttérbe szorult, és ennek Dénes szívből örült, ugyanakkor el kellett ismernie, hogy Kürtössy e vonatkozásban is ügyesen taktikázott: minél ritkábban jelenik meg Veronika a nyilvánosság előtt, annál misztikusabbá válik a személye. Sokan – főként az újonnan beszervezettek – már abban is kételkedtek, hogy valóságos, élő-eleven személy-e Veronika nővér, vagy csupán legenda, az egyházalapító hívek által megálmódott misztikus túlvilági lény, netán ő maga egy az angyalok közül.

Amikor ezt hallotta, Dénes csöndesen mosolygott. Ha valaki, hát ő igazán tudhatta, hogy Veronika nagyon is élő, érző és szenvedélyesen szeretni képes, tetőtől talpig hús-vér nő.

Miután elvállalta az adminisztrációs teendőket – amelyek akkor még nagyon kezdetleges szinten voltak –, Bibliára tett kézzel kellett megesküdnie, hogy az egyház titkait megőrzi, külön kihangsúlyozva a gyülekezet pénzügyeit és a mindenkori taglétszámot.

A fiatalember gondolkodás nélkül, boldogan vállalt mindent, mert így gyakorlatilag éjjel-nappal a lány közelében lehetett. Vera is örömmel fogadta a csatlakozását. Kürtössy alighanem megsejtethetett valamit a

vonzalmukból, mert alattomosan mosolyogva a Veronika melletti, összenyitható szobát jelölte ki Dénes számára. Nagyon jól tudta, hogy így két legyet üt egy csapásra: ha a fiatalok egymásba habarodnak, mindkettőjüket markában tarthatja, hiszen egymás nélkül lépni sem tudtak.

A Kürtössy-villába költözése utáni első hónap végén kezdődött a szerelmi viszonyuk.

Dénes őszinte meglepetésére Vera szűz volt.

A vadóc természetű lány a nevelőintézet falai közt nem tudott felengedni egyetlen ottani fiúval szemben sem, minden udvarlót elűzött maga mellől, amikor pedig saját lábra állt, kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy férfitartneret keressen magának, de valószínűbbnek tartotta, hogy nem is kellett volna senkinek, még akkor sem, ha ő maga ajánlkozik, mint ahogy tette is kezdő utcalányként, míg el nem zavarták a placcról.

Összeborulásuk olyan egyszerűen történt, amilyenek ők maguk voltak.

Dénes – nem is tudván, hogy az addig gondosan zárva tartott átjáró a lány szobájába vezet – gyanútlanul a kilincsre akasztotta a zakóját, mire az ajtó kinyílt. Meglepetésére Vera állt előtte. Zavartan néztek egymásra. Vera lányosan elpirult, egy lépést tett előre, a fiatalember szó nélkül karjaiba ölelte...

Egyesülésük éjszakáján a lány őszintén elmondott magáról mindent, a nevelőintézetet, árvaságát, és iskolázatlanságát sem szépítette. Dénes is elmesélte a történetét, miként forgatta ki Füredi a vagyonából, csalta el a pénzét és szégyenült meg saját hozzátartozói előtt. Azóta sem mert a szemük elé kerülni, attól tartott, hogy kidobják, vagy ami még rosszabb, sajnálkoznak rajta, netán szóba sem állnak vele.

– Azért egyszer meg kéne próbálni – vélte Vera.

– Talán – borult el Dénes tekintete. – Majd valamikor. Veled együtt. Ha egyenesbe kerülünk.

Erre a közeljövőben nem sok reményük volt, bár Dénes szeretne volna, ha azonnal összeházasodnak, csak hogy erről Kürtössy hallani sem akart. Kijelentette, hogy abban a pillanatban el kell hagyniuk a házát, és a gyülekezet előtt leleplezi paráznságukat – amit persze a világ összes kincséért sem tett volna meg, mert az a Veronika Gyermekkei egyház halálát jelentené és ő ezzel tökéletesen tisztában volt.

Igazság szerint hová is mehettek volna? Költözzenek egy közös bokorba?

Verának ugyan volt pénze: az ékszereket leszámítva, mintegy háromezer forint állhatott azon a számlán, amit sose látott, mert Kürtössy kezelte, s még Dénesnek sem volt hajlandó megmutatni.

– Jóljöhet az még maguknak, kedveseim – mondogatta –, majd ha családot alapítanak. De ennek még nincs itt az ideje. Csak türelem, gyermekeim, csak türelem! Az legyen a legfőbb erényük!

A sajtótámadások hosszú ideig nem csitulnak, a média szívesen köszörülte rajtuk a nyelvét, a kabarétréfkának ők lettek az első számú célpontjai. Ha mégis kezdtek másodrendű témává lanyhulni a „Veronikások”, maga Kürtössy főpásztor gondoskodott arról, hogy ismét közbeszéd tárgyává kerüljenek. (Kc) ontotta gyilkos gúnnyal fűszerezett gyalázkodó cikkeit, hihetetlen jóléretséggel rendelkezett és a leleplezésekkel sem fukarkodott, Kürtössy alig győzte írni az ellencikkeket és a cáfolatokat.

Dénesnek természetesen fogalma sem volt arról, hogy (Kc) és dr. Kürtössy Ferenc vezetőlelkész egyúgyazon személy, ha valaki ezt merészelt volna állítani, talán feljelenti becsületsértésért.

Töprengésében Kürtössy zavarta meg. Mint mindig, most is kopogtatás nélkül, hatalmas lendülettel rontott be és harsogva köszönt. Dénes nagyon utálta ezért a szokásért, de ríszólni soha nem mert.

– Hogy megy a munka, barátokskim? Dolgozunk, dolgozatunk?

– Megy, úgy-ahogy, de egyre nagyobb az elmaradásom – üdvözölte kelletlenül Dénes a főtestvért. – Hadd emlékeztessenem, régóta könyörgök, hogy vegyen fel egy kisegítő. Ljssa be, ez nem az én szakterületem, nem vagyok se könyvelő, se pénztáros, s az ördög tudja, mi nem még. Most is megakadtam:

van itt egy furcsa tétel, amit nem értek. Sem a bevételi, sem a kiadási oldalon nem találok a nyomát, csak átvételi elismervény van, még hozzá nem is kis összegről, háromszor ötvenezer forintról, azonos dátummal. Miféle pénz ez, és kiknek lett kifizetve? Adóelőleg, tébérjárulék persze nincs levonva, az aláírások olvashatatlanok. A dátum megegyezik a tolókoksis nyomorékok gyógyulásának napjával. Hová, miféle rovatba vezessem? Nézesse át egy rendes könyvelővel, én nem vállalom a felelősséget...

Kürtössy rettentő zavarba jött, pedig ez rá nem volt jellemző, minden helyzetben képes volt megőrizni a hidegvérét. Idegesen megrándult az arca és egyik pillanatról a másikra elöntötte a veríték.

Próbálta kedélyeskedéssel elütni a dolgot:

– Már megint morgolódik, kedves Dénes! Hagyja a fenébe azokat az elismervényeket. Adja ide, majd én elintézem. Tulajdonképpen nem is kellett volna, hogy a kezébe kerüljenek, az én figyelmetlenségem az oka, de most már mindegy. Tanulja meg, fiam, hogy manapság a csodákat sem adják ingyen.

– Ezt nem értem...

– Én pedig magát nem értem, Abonyi úr – borult el a főtestvér tekintete. – Amíg az utcán lakott, az volt a baj. Most van rendes lakása, szeretője, munkája, az élelemét sem a szemétből kell összekapargatnia és lám, mégis okoskodik, beleköt az élő fába, feleslegesen keresi magának a bajt. Képtelen vagyok követni ezt a földhöz ragadt gondolkodást.

– Csak nem azt akarja mondani, hogy az a három béna nem is volt...

– Pszt! Erről egy szót se akarok többet hallani! Ami volt, elmúlt, ami történt, megtörtént. Ha ezért a kis csalafintaságért fel akar jelenteni, hát csak tessék, nem tartóztatom, le is út, fel is út.

– Nem erről van szó, Kürtössy úr, nagyon jól tudja, miről beszélek. Veráért boldogan dolgozom ingyen, sőt hajlandó vagyok szemet hunyni sok minden felett, de ami sok, az sok. Legalább egymás közt legyünk őszinték: amit maga csinál, az közönséges szélhámosság. Lelke rajta, tegye, de ettől függetlenül tény, hogy ha megfeszülök, se bírom elvégezni ezt a rengeteg munkát egyedül.

– Akkor fejezze ki magát világosabban! – fűjt visszakozót villámsebessen Kürtössy – Már attól tartottam, magát is megszállta a szentlélek és igazságügyi szakértőt akar itt nekem játszani. Értse meg egyszer s mindenkorra, hogy kívülállót nem vehetünk be közénk. Egyéb se hiányzik, minthogy nyilvánosságra kerüljön, mennyi a gyülekezet jövedelme, létszáma és hasonló dolgok. Remélem, ezt maga sem akarja, vagy tévednék?

– Pedig előbb-utóbb rákényszerülünk...

– Akkor már inkább utóbb, mint előbb. Ígérje meg, hogy ezt a tolókoksis ügyet Veronikának egy szóval sem említi. S nem csak neki: senkinek!

Dénes nem válaszolt azonnal. Mit tehetne? Ha ellenkezik, Kürtössy kivágja, mint a macskát, mivel tisztában van vele, hogy semmi bizonyíték nincs a kezében és Verának is kárt okozhat.

– Rendben van – adta meg magát. – De ha már itt tartunk, feltűnt, hogy az utóbbi időkben Veronika egyre ritkábban szerepel. Csöppet sincs ellenemre, de érdekelné: már nem találja eléggé hitelesnek a hívek számára?

– Hitelesnek? A maga makrancos Veronikája kezd veszedelmesen megváltozni. Néha úgy viselkedik, mintha maga sem hinne a látomásaiban és ezzel könnyen megzavarhatja egyes hívők lelkét. Nem bánám, ha megpróbálná észhez téríteni. De hagyjuk ezt most. Másról akarok beszélni magával.

– Ahogy óhajtja, Kürtössy úr – nyelt nagyot keserű szájjal Dénes. – Beszéljünk másról.

– Szeretnék egy országos találkozót szervezni vidéki gyülekezeteink részvételével. Ennek az előkészítéséről kell néhány apróságot megtárgyalnunk. Arra gondoltam, kibérelhetnénk a Nemzeti Sportcsarnokot.

– Nem lesz az egy kicsit túl nagy?

– Bizza csak rám! – nevetett önelégülten Kürtössy. – El se férünk, annyian lesznek.

– És mi lenne ebben az én szerepem?

– Hát először is, ugyebár, megszerezni a helyszínt. Vegye fel a kapcsolatot a Sportcsarnok igazgatóságával, állapodjon meg velük a bérleti díjban és a technikában. Próbáljon alkudni, nem kell nagy felhajtás. Hangosítás, némi fényeffektus – erre vonatkozóan részletes leírást kap –, és természetesen a szokásos fakeszt. Zenekarról én gondoskodom.

– Zenekarról? Ezt komolyan mondja?

– Miért? Maga szerint nem lenne hatásos egy jó rock-banda, no persze, a mi általunk megadott szövegeket énekelnék. Már intézkedtem ez ügyben.

– Felőlem... – vont vállat Dénes. – Olyan lesz, mint egy május elsejei szakszervezeti buli, már csak a virsli és az üveg sör hiányzik. És mi legyen az üvegszekrényvel? Azt is átvisszük? Felrakjuk egy teherautóra, mint valami közönséges bútordarabot és kiállítjuk középre díszletnek?

– Csak ne humorizáljon – vágott sértődött képet Kürtössy –, nem áll jól magának. Sokkal egyszerűbben oldjuk meg: Veronikánkat beöltöztetjük, és nyitott lovas hintóval fuvarozzuk végig a városon, feszülettel a kezében.

– Attól tartok, Vera ebbe sosem fog beleegyezni – sötétült el Dénes arca. – Őszintén szólva én sem örülnék neki. Elvégre mégsem kezelheti úgy azt a szegény lányt, mint egy cirkuszi mutatványt, vagy mint egy idomított állatot.

– Veronika azt teszi, amit én parancsolok! – ugrott fel Kürtössy. – És nem ajánlom, hogy ellenem uszítsa, mert maga is megütheti a bokáját. Érti, amit mondok?

Dénes összeszorított szájjal hallgatott. Kivárt egy darabig, s csak utána válaszolt:

– Ha keresztre feszített, akkor is kimondom: amikor a magaféléket hallgatja az ember, elmegy a kedve nemhogy a túlvilágtól, de még a földi léttől is.

Szerencsére kopogtattak, különben nagy veszekedés lett volna. Kürtössy egy pillantás alatt lecsillapodott, csak a hangján érződött némi türelmetlenség, amikor kiszólt:

– Tessék, ki az?

Két ismeretlen, sose látott férfi lépett be. Mozgásukról, ruházatukról lerítt, hogy vidékiek.

– Jó napot kívánunk! – köszönt a magasabbik tisztelettel. – Egy bizonyos Feri bácsit keresünk, vele szeretnénk beszélni. Az én nevem Csetői Gábor, a kollégámé Kásás Vendel, Szegedről jöttünk.

– Üdvözlöm önöket, uraim, én vagyok az a bizonyos Feri bácsi – sietett eléjük álszent képpel, mézes-mázás mosollyal Kürtössy. – Miben állhatok szolgálatukra? Tehetek önökért valamit? Hadd mutassam be Abonyi Dénes testvért. Helyezzék magukat kényelembe, már amennyire ez lehetséges. Kissé szűkösön vagyunk, de ahogy mondani szokás, jó emberek kis helyen is elférnek.

– Köszönjük – mondta elfogódottan Csetői. Mindketten leültek, Kásás Vendel zsebkendővel törölgette a homlokát, aztán nagy trombitálással kifújta az orrát.

– Mit szólnának egy hideg narancsitalhoz, vagy inkább kávé innának? – udvariaskodott Kürtössy. Az ő elve az volt: sose ítélkezz előre, amíg nem tudod, kivel állsz szemben. Mindenki, még egy gyerek is lehet veszélyes, vagy ellenkezőleg, hasznod származhat belőlük. Azért örült, hogy nem a saját fényűző irodájában fogadja őket, még híre menne, micsoda gazdagságban élnek. Jobban illik hozzájuk ez a szerényebb helyiség. Szemével intett Dénesnek, aki térült-fordult, s máris hozta egy tálcán az üdítőt és a kávé. Lerakta a két ember elé, akik rávetették magukat az italra és egy hajtással kiitták, majd telepakolták cukorral a kávéjukat és nagy csörömpöléssel kavargatták a kanállal. – Elfáradhattak az utazásban – mosolygott rájuk Kürtössy megértően.

– Huh! Ez jólesett, az üdítő is meg a kávé, köszönjük szépen – törülte meg a száját hálálkodva Csetői.
– Ritka, hogy ősszel ilyen meleg legyen és mi már hajnal óta úton vagyunk.

– Akkor nagyon komoly okuk lehet, hogy idefáradtak – állapította meg Kürtössy elégedetten és közelebb húzta hozzájuk a székét. Dénes nem szólt, kíváncsian várta, mivel fog előrukkolni a két szegedi.

– Az bizony, nagyon komoly okunk van. Szeretnénk belépni a Veronika Gyermekei közé. Persze nem úgy értem, hogy csak mi ketten, hanem az egész gyülekezet. Mert van ám már nálunk is, Szegeden.

Kürtössynek a szeme sem rebbent, noha igencsak váratlanul érte a bejelentés. Dénesre nézett, jelezve, hogy meg ne mukkanjon, itt most kizárólag ő a szóvivő.

– Értem. Tehát szeretnének egyházunk tagjai lenni. Nem hinném, hogy volna akadálya. Jézus Krisztus egyforma szeretettel fogad mindenkit az ő bárányai közé. És hányan vannak?

– Sajnos, egyelőre kevesen, mi nem értünk a tagtoborzáshoz, ugyebár...

– Nem baj, majd beletanulnak. Az a fontos, hogy felismerték bűneiket és lélekben eljutottak a megtisztulás óhajtságáig. Ez már önmagában véve is dicséretes. Mégis, körülbelül hányan vannak?

– Háát... Olyan ezer-ezerkétszázán talán...

– Mennyien? – A nagy szám hallatán Kürtössy majd lefordult a székről. – Jól hallottam?

– Lehet, hogy valamivel többen – jegyezte meg szerényen Kásás Vendel.

– És hogyhogy erről mi nem tudtunk? Miért nem jelentkeztek eddig?

– Az a helyzet... – látszott, hogy Csetői nehezen szedi össze a gondolatait –, szóval olyan hirtelenjött az egész, nem voltunk felkészülve. Egy hónappal ezelőtt még híre-hamva sem volt a gyülekezetünknek, most meg csak úgy özönlenek hozzánk a hívek, alig győzzük a bejegyzésüket. Azóta, hogy Szegeden is megjelent a Veronika angyala...

Kürtössy és Abonyi úgy ugrottak fel, mintha megcsípték volna őket.

– Mit beszél? – kérdezték egyszerre. – Mi jelent meg? Hogyan? Mikor?...

– Nagyjából ugyanúgy, mint maguknál, csak a mi látnokunknak nem jutott se szép ruha, se gyűrűk. Egy öreg koldusról van szó, kissé ütődött szegény feje, ismeri mindenki a városban. Nincs egy hónapja, hogy vasárnap, mint máskor is, a templom előtt kéregetett, amikor hirtelen rosszul lett, ott fetrengett az istenadtája a földön a népség szeme láttára és közben kiabált, óbégatott, ahogy a torkán kifért, hogy ni, egy gyönyörűséges angyalt lát leereszkedni az égből, hófehér menyasszonyi ruhában, a fején mirtuszkoszorúval, a jobb kezében fényes kardot tart, és azt kurjongatja, hogy a Veronika Gyermekeit keresi. Ekkor még azt se tudtuk, miféle gyermekekről van szó. A pap mindenáron mentőt akart hívni, de a jónép nem engedte. Körbe fogták az embert, hogy megvédjék. A szerencsétlennek még a szája is habzott, de csak mondta, mondta, mondta... Aztán valahogy mégis odaértek a mentők és elvitték. Azóta is bent van a kórházban. Az orvosok persze azt állítják, hogy elmeháborodott, de tudjuk, ugyebár, milyenek az orvosok.

– Na igen. És aztán? – ragadta meg Csetői karját egyre izgatottabban Kürtössy. – Utána mi történt?

– Hát... a többi mán simán ment. Azt volt a szerencsénk, hogy ott volt az az ember maguktól, aki abban a szent pillanatban átvette az irányítást. Felállt egy padra és elmagyarázta, hogy ez égi csoda, mennyei üzenet és nagyon nagy dolgok fognak történni a közeljövőben, nyakunkon az utolsó ítélet. Ekkor hallottunk először Veronika nővéréről is...

– Hogy hívják azt az embert? – kérdezett közbe Kürtössy, de Csetői csak fújta a magáét.

– Ráadásul olyan szerencsénk volt, tetszik tudni, hogy az egyik párt éppen ott tartotta a tér túlsó végiben a nagygyűlését. Nagyon unhatták a szónokot, mind ugyanazt fújja, a könyökünkön jön ki, mert

amint elterjedt a híre, hogy a tér másik felén csoda történt, a tömeg egyszeriben odatódult hozzánk, a maguk embere, a Kristóf testvér meg csak prédikált, prédikált, nyomta ám, ahogy a torkán kifért, hogy vigyázzunk, mert közeleg a világ vége, sőt már itt is van, a jó Isten előre küldte az ő követét, a Veronika angyalát az üzenettel, hogy térjünk meg, de sürgősen ám, mert igencsak szorít az idő. Valahogy így mondta. Nagyon szépen beszélt, kérem, meg kell adni, ez bezzeg nem a politikával jött, nem uszított a kormány ellen, nem uszított az kérem senki ellen, nem emlegette a bankokat, se a privatizációt, ami, mondom, mán a könyökünkön jön ki, hanem azt mondta érthető magyar szavakkal, hogy szeressük egymást és legyünk jók, mert csak azoknak mutatkozik meg az angyal. Hát így kezdődött...

– Jó, jó, de hogyan lettek ezren?

– Ó, azzal nem volt gond. Ez a maguk ottani embere, a Kristóf testvér nagyon ügyes, tanulhatnának tőle a képviselő urak. Kedden már véle meg a csodával volt tele a helyi újság, de még a kábeltvé is. Azt kérte, még ott a templom előtt, azon melegiben, hogy akinek elege van a világ igazságtalanságaiból és a hétköznapi keserveiből, és hogy akit csak egy icipicit is érdekel a lelke üdvössége, az jöjjön el a futballpályára még aznap este hétkor, amikor vége lesz a meccsnek, akkor tartja a Veronika Gyermekei gyülekezet az első nagy közös istentiszteletét és aki akar, ott helyben üdvözülhet, csak alá kell írni a belépési nyilatkozatot. Nem kellett sok tagdíjat fizetni, mindössze havi kétszázötven forintot. A bolondnak is megéri az örökéletért, mondták a szegediek, mert nem buta emberek ám azok, kérem, ugyebár. Tessék, hoztuk a bevételt, itt a névsor a tagokról, meg az elszámolás, kereken háromszázezer forint. Az az igazság, hogy több is összegyűlt, de a Kristóf testvér valamennyit visszatartott dologi költségre, szórólapokra, plakátokra, erre-arra, ha nem haragszanak. Számolják meg és kérünk róla nyugtát.

– Ki lehet ez az ember – dörmögte maga elé tanácstalanul Kürtössy. A pénzhez egyelőre nem nyúlt. – Tudják a teljes nevét? Hogy hívják?

– Azt hiszem... na, hogy is? Milyen Kristóf?... Ejnye mán! A vezetéknevét elfelejtettem – restelkedett Csetői. – De rajta van a papíron...

Dénes falfehér arccal hallgatott. Kristóf? Csak nem...?! Szinte beleszédült, olyan erővel támadt fel benne a gyanú. Persze, lehet névazonosság. Elvégre sok embert hívnak Kristófnak.

– Véletlenül nem Füredinek hívják? – kérdezte rekedten az izgalomtól.

– De az az bizony! – örvendeztek a szegediek. – Pontosan ez a neve, Füredi Kristóf testvér. Ezek szerint ismerik. Akkor mégse hazudott, amikor azt mondta, hogy a maguk megbízottja.

– Maga tudja, ki ez a Kristóf... öö... testvér? – fürkészte gyanakodva Dénest a főtestvér. – Netán találkozni is szoktak, együtt járnak külön bibliaórákra? Róla bezzeg nem mesélt nekem annak idején. Nyugalom, emberek, nem kell félreérteni, ez nálunk afféle tréfás szójárás – fordult Csetőiékhez, akiket meglepett a főtestvér hanghordozása. – Nincs semmi baj. A mi kedves jó Füredi Kristóf testvérünk nagyon helyesen cselekedett, pontosan azt tette, ami a kötelessége egy igaz lelkű hívőnek ilyen helyzetben. – Átvette a köteg pénzt és gondosan megszámlolta. – Rendben van! Abonyi testvér, állítsa ki a nyugtát ezeknek a derék embereknek. Mondja, drága testvérem – kérdezte Csetőitől –, Kristóf testvér miért nem jött magukkal? Végére is ő a vezető, vagy rosszul hiszem?

– Nem, jól tesz gondolni. Majd' elfelejtettem, Kristóf testvér azt üzeni, rá ott órá most nagyobb szükség van, s hogy a főtestvér úr biztosan meg fogja őt érteni.

– Igaza is van – felelte tűnődve Kürtössy. – Tökéletesen értem, mire gondolt. Mást nem üzent az a jó Kristóf testvér?

– De igen – nézett bele a papírjába Kásás testvér. – Azt kéri, amint lehet, tessék szíves lenni eljönni hozzánk Szegedre és felszentelni a gyülekezetet.

– Semmi akadálya, ez magától értetődik – bölintott Kürtössy széles mosollyal. Most vette észre, hogy Dénes milyen fehér arccal mered rá. – Mi a probléma, Abonyi testvér? Rosszul érzi magát?

– Igen... illetve nem... Csak meg vagyok lepve.

– Hát nem csodálom! – nevetett a főtestvér. – Van valami, barátaim, amit még nem mondtak el?

– Szeretnénk megnézni a főtemplomunkat és imádkozni egy jót.

– Ez magától értetődik. Sajnos, pillanatnyilag egyikünk se ér rá, hogy odavezessük magukat, de erre nincs is szükség. Látják azt az ajtót odalenn? – mutatott ki az ablakon. – Ott kell bemenni. Aztán, ha kiimádkozták magukat, jöjjenek vissza, elmegyünk ebédelni.

– Köszönjük, de inkább nem, hoztunk magunkkal elegendő ennivalót. Nagyon sietünk, este hatra haza kell érnünk, akkor lesz az istentisztelet és Kristóf testvér várja a beszámolóinkat. A vonat egy óra múlva indul.

– Sajnálom...

– Akkor mi mennénk is – állt fel a két szegedi. – Veronika áldásával!

– Hogy mondták? – lépett utánuk Kürtössy.

– Csak köszöntünk, ahogy Kristóf testvér tanított bennünket. Maguk nem így szoktak köszönni?

– Dehogynem... természetesen! – virult fel az Első Gyermek ábrázata. – Veronika áldásával! Nagyon szép köszöntés! Jó imádkozást és szerencsés utat hazáig. Adják át atyai üdvözetemet Kristóf testvéremek és mondják el neki, hogy mindent megértettem, s még e hét végén meglátogatom a gyülekezetet.

– A Veronika nővér nem jöhetne? – kérdezték sóváran Csetőiék.

– Hogy Veronika... ? Hm... Majd meglátjuk. Attól függ, képes-e vállalni az utazást. Tudják, kissé gyengélkedik. Nagyon megviselik őt az állandó prófétálások és az emberek szenvedései.

Amikor a szegediek eltávoztak, Kürtössy csak annyit mondott:

– Felejtse el, amit a sportsarnokról beszéltünk. Szükségtelen. Majd bolond lennék annyi pénzt kidobni az ablakon, ha nem muszáj. Nem igaz? Megy ez magától is, mint a karikacsapás. Talpraesett fickó lehet ez a Füredi. Kedvelem az ilyen embereket, akik a megfelelő pillanatban megfelelő módon képesek cselekedni. Magának mi a véleménye?

– Nem örülne neki, ha elmondanám, ki ez az alak.

– Tehát mégis ismeri. Rögtön láttam magán. Azt egyébként bízza rám, hogy örülnék-e vagy sem. Tessék mondja, hallgatom.

– Rendben van, ahogy kívánja. Emlékszik, beszéltem arról, hogy a legkedvesebb barátom miként forgatott ki mindenemből. Nos, róla van szó, ő az a bizonyos Füredi Kristóf. S maga ennek az embernek örül? Képes volna együttműködni vele, megbízni benne? Füredi Kristóf, az egykori hitbuzgó KISZ- titkár, mint hittérítő! Megáll az eszem!

Kürtössy elgondolkozott. Ujjaival töprengve dobolt az íróasztalon, aztán rándított egyet a vállán.

– Majd a körmére nézünk a maga vállalkozó szellemű barátjának. Mindenesetre, ami az ügyünket illeti, nem is olyan riasztó, amit elmondott. Csak szorosan kézben kell tartani, ehhez pedig én jobban értek mindenkinél. Ha engem át tud vágni, megérdemli. De ahhoz korábban kell felkelnie!

A templom üres volt, csupán egy szürke kosztümös nő ült az utolsó padsorban és olvasott. A két jámbor szegedi atyafi illedelmes *Veronika áldásával!* – üdvözölte, majd letérdeltek az üvegszekrénybe zárt menyasszonyi ruha elé. Magukba merülve, némán, buzgón imádkoztak.

Vera elhűlve nézte őket.

– Hát már itt tartunk? – gondolta és nagyon szégyellte magát.

15. FEJEZET

Az első örökösödési per fennállásuk első éve vége felé szakadt rájuk, majd hamarosan követte a második, a harmadik, a negyedik... a tizedik, de fel voltak készülve, már csak azért is, mert mindeközben szinte járványszerűen terjedt az egyház javára történő végrendekezés és számítani lehetett arra, hogy előbb-utóbb kitörhet a botrány.

A családtagok, a rokonság nem egykönnyen nyugodott bele, hogy a Veronika Gyermekei egyház söpörje be a vagyont, a családi házakat, az összekuporgatott pénzt, amik között akadtak komoly summák, nem egy esetben többszázezer forintot, sőt milliókat érő betétkönyvek, kárpótlási jegyek, részvénytáblák, államkötvények is.

De hiába pereltek, Kürtössyben kőkemény ellenfélre találtak.

Honnan, honnan nem, felhajtott egy fiatal, kezdő ügyvédet, akinek ugyan nem sok fogalma volt a folyó ügyekről, viszont rendkívül szolgálatkészek és kellőképpen diszkrétnek, s ami a fő, engedelmesnek bizonyult. Volt kitől tanulnia. Ifjabb dr. Terjéki Andor az apai hagyományt követte, amikor Kürtössyhez szegődött, ugyanis az idősebbik dr. Terjéki közel harminc esztendőn át volt Kürtössy jobb keze és később tette társa abban a büntetőperben, ami mindkettőjük kamarai tagsága megszüntetéséhez és mindennemű ügyvédi tevékenységtől való eltiltáshoz vezetett. Terjéki papa egy esztendeje elhunyt, helyét fiacskája, a sokkal kevésbé tehetséges Andor vette át.

Kürtössy nem engedte, hogy dr. Terjéki belépjen a Veronika Gyermekei egyházba, pedig az ügyvéd hajlott volna rá és Vera sem volt kedve ellenére való. A lány eleinte megtiszteltetésként fogadta Andor óvatos barátkozási kísérleteit, és meg sem fordult az eszébe, hogy a komikusan kis termetű, nagy hasú, torzonborz szakállú, golyófejű emberke udvarolni akarna neki. Amikor Terjéki ennek félreérthetetlenjelét adta, zokszó nélkül kiadta az útját, és többé nem állt szóba vele.

A tényleges jogi háttérmunkát lényegében Kürtössy végezte, dr. Terjéki egy betűt sem írhatott le önállóan, egy szót ki nem ejthetett a száján az ő előzetes jóváhagyása és tudta nélkül.

Kivétel nélkül minden perüket megnyerték, mivel az örökösök végrendelete olyan rafináltan lett megszerkesztve, hogy abba semmiképpen sem lehetett belekötni, még az úgynevezett *köteles részre* vonatkozóan is megtalálták a kiskaput. A gyülekezet egyre-másra kebelezte be az értékesebbnél-értékesebb ingatlanokat, bankbetéteket, értékpapírokat, s nem egészen egyetlen rövid esztendő alatt milliárdos nagyságrendű vagyonhoz jutottak – csak a fővárosban! Vidéken még ennél is szélesebb körben folyt a hívek örökösökre való buzdítása. Füredi testvér – aki Kürtössy vezetőlelkész, Első Gyermekek lelkes támogatásával, néhány önkéntes segítőt bevonva a szervezésbe, több megyére is kiterjesztette áldásos tevékenységét – rendkívül eredményes munkát végzett, jelentős hírnévre tett szert, jóllehet, a központi Zsinagógának a környékén se látták, Verával, Abonyival még véletlenül se találkozott.

Dénes a körülmények ilyen alakulása nyomán kezdte megérteni, miért élveznek kivételes elbánást és soron kívüli, sőt esetenként azonnali beavatást a hajlott korú, beteges Gyermekek.

A fiatal megtérőket – az idősebbekkel ellentétben – Kürtössy szószálhasogató bizalmatlansággal és szigorral kezelte, mindenféle próbáknak, kemény és hosszantartó lelki tortúrának vetette alá őket. A beavatás előtt vizsgát kellett tenniük bibliai ismeretekből és kívülről kellett fűjni a Veronika Gyermekei egyház alapszabályát, amely egyebek között kimondta, hogy a Gyermekek – az egyházon belül elfoglalt pozíciójuktól függetlenül – feltétel nélküli engedelmisséggel tartoznak a mindenkor Első Gyermekeknek, most éppen dr. Kürtössy Ferenc főpásztornak. A fogadalmi esküt a legszentebb kegytárgy, a csodálatos menyasszonyi ruha előtt, földön fekve, arca borulva kellett letenniük és legalább három lelki vezető írásos jóállása volt szükséges, hogy idáig eljussanak, s természetesen vállalniuk kellett, hogy még zsebpénzük tíz százalékát kötelezően befizetik a gyülekezet kasszájába.

Dénesnek voltaképpen csak hozzávetőleges elképzelése volt a Veronika Gyermekei egyház tényleges anyagi helyzetéről, különösen azóta, hogy a három ötvenezres elismervény a kezébe került. A főtestvér ettől kezdve ügyelt arra, hogy csak a legszükségesebb információk jussanak a birtokába. Minél kevesebbet ismer az adminisztrátor, annál veszélytelenebb. Kürtössy a jelenet óta nem bízott Dénesben.

A fiatalember mindössze a napi pénzforgalmat és a postát intézte, s bár az sem volt kevés, igencsak meglepődött volna, ha tudja az igazságot. Nála mindössze a havi tagdíjak és az istentiszteletek során gyűjtött adományok jelentek meg. Azokról a titkos számlákról, amiket Kürtössy különböző bankoknál vezetett, nem is hallott. A tagdíjon felül befolyt tizedek is a külön folyószámlára kerültek, Dénes egy fillért sem látott a pénzből. Az örökösödési tárgyalásokon nem vehetett részt, többnyire utólag értesült egy-némelyikről, akkor is hézagosan, és sohasem konkrét értékről, vagy összeghatárról; „Egy jóságos testvérünk, megtérvén az Anyához, szerény lehetőségéhez mértén gondoskodni kívánt a hátrahagyott Gyermekek lelki épülésének elősegítéséről” – ennyi állt a gyülekezet részére kiadott értesítőben, egy betűvel sem több, legfeljebb az örökhagyó neve.

– Aki a kicsit nem becsüli, a sokat nem érdemli! – prédikálta az Első Gyermek minden ilyen alkalommal a híveknek és gondosan hozzátette: – Sosem azt kell nézni, drága testvéreim, mennyit adnak, hanem hogy jó szívvel, szeretettől vezérelve adják. Az adakozás ténye a fontos. Emlékezzetek Urunk, Jézus Krisztus szavaira: „Aki a szegényeknek egy tál ételt ad, nekem adja azt. S aki egy pohár vizet ad a szomjúhozóknak, nekem adja azt és nem marad el jutalma a Mennyek Országában”. Legyen meg az Ő akarta, amiként a mennyekben, ugyanúgy a földön is, s ne engedjétek, hogy a szeretet kihűljön a ti szíveitekben. Ezért kell tehát folyton-folyvást adakozniuk a Veronika Gyermekének és minden üdvözülhi vágyó léleknek, mert nem nekünk, hanem a Mennyek Urának szolgálnak általa. Dicsőség az Úrnak! Veronika áldásával! Imádkozzunk megboldogult testvérünkért, hogy fogadja őt maga mellé fényes égi trónján a Szent Szűzanya!

A menyasszonyi ruhát őrző üvegszekrényen Kürtössy suttyomban ügyes kis átalakítást végeztetett. Tetejét tíz centiméterrel megmagasították, felül dupla üvegfállal látták el. A szekrény belsejére néző tetőlapon keskeny, alig észrevehető, körkörös nyílást vágtak, s amikor a titkos rekeszben meggyújtották a rejtett villanyizzót, a kerek nyíláson át glóriaszerű fénysugár tündökölt a mirtuszkoszorús fátyol fölött. Nagyon hatásos volt, a híveket mindig megdöbbenetette a felragyogó glória. Az üvegszekrény ajtaján kereszt alakú kilincs volt, azt is meg kellett csókolnia az új tagnak, amikor letette a fogadalmat.

Mindez alól kivételt képeztek a járóképtelen nyugdíjasok, különösképpen a nagyon beteg, magatehetetlen, de az átlagnál jobb anyagi körülmények között élő magányos nénikék, bácsikák.

Őket – miután megkötötték velük az örökösödési szerződést – akár otthon, a lakásukon is beavatták. Gondozásukra egy külön jószolgálati Gyermek-csoport alakult, akik a legszigorúbban távol tartották az családtagokat, felváltva imádkoztak az örökhagyó ágya mellett, főztek, mostak, takarítottak rá, és ellátták minden lelki segítséggel, ami az üdvözüléshez nélkülözhetetlen. Kürtössy maga is rendszeresen sorralátogatta az elesetteket, személyesen imádkozott értük és ellenőrizte az állapotukat, de főleg őrzésüket.

Egy-egy kiemelkedően tehetős, saját házában lakó örökhagyóhoz Veronikát is magával vitte, mi több, még olyan is előfordult, hogy külön kérésre – természetesen súlyos összegekért – Veronika beöltözött a menyasszonyi ruhába.

Vera szívből gyűlölte ezeket a ceremóniákat és elképzelni sem tudta, mi élvezetet talál benne az Első Gyermek. Mindennek tetejébe neki alig volt szerepe ezeknél a jelmezes látogatásoknál. Arról sejtelve sem volt, hogy a szerződéskötést még az ő megérkezése előtt elintézték.

Más dolga nem lévén, csak ült az ágy mellett összekulcsolt kézzel, mormolva a Miatyánkot, díszbe öltözött, felélszerezve, és hideglelősen mosolygott a halál küszöbén bóbiskoló idős emberekre, s közben a szíve szakadt meg értük.

Hát még, ha egy Veronika Gyermekei Szeretetotthonba elvitték volna!

16. FEJEZET

Kázmér atya összekulcsolt kezét ölébe ejtve hallgatta a vele szemben ülő férfit, akivel most találkozott először. Intelligens, becsületes arca, választékos öltözéke és világos beszéde bizalmat ébresztett benne, ugyanakkor, amit elmondott, annyira mellbevágónak tűnt, hogy óvatosságra intette önmagát: hátha csak egy túlbuzgó lélek, aki ugyan jót akar, de az ellenkezője is igaz lehet – jó lesz vigyázni! Az utóbbi néhány évben megsaporodtak azok, akik hirtelen felfedezték magukban az évtizedekig szunnyadó vallási kötődésüket, s mintha pótolni akarnák az elvesztegetett éveket, erőszakos megszállottságukkal rengeteget ártanak az anyaszentegyháznak. Egyéb sem hiányzik, mint belekeveredni egy értelmetlen csatározásba; bizonyára feljebbvalói sem vennék jó néven, ha az általa vezetett plébániát együtt emlegetnék holmikétes hírű vallási csoportosulással, különösen egy gyermekes utcasarki Mária-jelenéssel kapcsolatban. Az egyházpolitika rendkívül óvatos az ilyen ügyekben, s csak hosszas és alapos – néha évszázadokig is elhúzódó – vizsgálódások után hajlandó azonosulni a csodás jelenséggel.

– Szabad még egyszer megkérdezni a nevét, uram? Nézze el egy öregembernek, ha kihagy a memóriája. A lélek erős, de a test gyöngé, mondja az Írás is.

– Természetesen, tisztelendő atyám. A nevem Köteles Károly. gépészmérnök vagyok, egy magánvállalat főmérnöke, katolikus, pártonkívüli. A saját fiam ügyén kívül semmiféle kapcsolat nem fűz a kerületben működő politikai vagy egyéb szervezetekhez. A józan ész és a társadalom iránt érzett felelősségtudat hozott önhöz. Attól tartok ugyanis, hogy az a felhajtás, ami a Veronika Gyermekei körül zajlik, egykettőre átcsaphat tömeghisztériába, amit – ha az illetékes szervek időben nem lépnek fel ellene időben –, nehéz lesz megállítani. Bár nem vagyok rendszeres templomba járó, úgy vélem, elsősorban a katolikus egyház az, amelynek tekintélyéből adódóan módjában áll megtenni a szükséges intézkedéseket.

– Az ön jó szándéka tiszteletre méltó, ehhez kétség sem férhet, de ez mégsem ilyen egyszerű, kedves uram – próbálta csöndesíteni a férfi indulatosságát Kázmér atya. – Az alkotmány mindenkinek lehetővé teszi, hogy ott és úgy imádja a Szűzanyát, ahol, és ahogyan neki tetszik. Vallásszabadságban élünk. Nincs szabad ítélkezni mások cselekedetei felett, amíg egyértelműen meg nem győződünk annak káros voltáról. Különben sem zárható ki, hogy egy tanulatlan ifjú leányzó előtt valóban feltűnik valamilyen, az ő számára szokatlan, megmagyarázhatatlan jelenség, amit nem tud ésszerű okokkal indokolni, ezért jobb híján túlviláginak véli. Ilyesmi bárhol és bármikor előfordulhat, ezért még nem indokolt feljelentést tenni a hatóságoknál, mert ezzel könnyen önmagunk ellen fordíthatnánk a közvéleményt.

– Megértem az óvatosságát, tisztelendő atyám, önt kötelezi az egyházi fegyelem és a felebaráti türelem. Csakhogy itt többről, súlyosabb dolgokról van szó.

– Hallgatom, uram. A fiáról kezdett mesélni az imént.

– Igen. Tehát megismétlem: engem nem az aggaszt, hogy a fiam hirtelen, szinte egyik napról a másikra megtalálta a Jézushoz vezető utat, sőt kifejezetten örülök ennek, mert megvédi őt sok ártalmas hatástól. Ami megdöbbenett, az a riasztó, szenvedélyes ellenszegülés velünk, a családjával szemben. Karcsi mindig is sokat olvasó, igyekvő tisztelettudó, szorgalmas gyerek volt. Abban nőtt fel, hogy mindenki tisztelettel és megértéssel viseltetik a többiek iránt. Semmi oka nem volt arra, hogy azonnal támadólag lépjen fel, hogy ellenséget lásson bennünk, hacsak kívülről nem kapott erre vonatkozó bátorítást. Kijelentette, hogy mi valamennyien a démon rabjai lettünk, a gonoszságot szolgáljuk, mert nem vagyunk hajlandók magunkévá tenni a vezetőlelkészük, az úgynevezett Első Gyermek tanítását. Látnia kellett volna, atyám, milyengyűlölettel fordult ellenünk, sőt még a nagyszülei ellenében is, pedig rajong értük. S nem pusztán róla van szó, ő csupán egyike a megtévesztetteknek. Hogy a fiam példájával éltem, annak egyetlen oka, hogy nyilvánvalóan ő áll hozzám legközelebb, míg másokról csak közvetetten szereztem tudomást, de az utánajárásom eredménye meggyőzött arról a tényről, hogy ez a szekta rendkívül gyorsan terjed, híveinek száma napról napra, rohamosan nő. Vezetőjük, a már említett Első Gyermek, rendkívüli hatással van a tagságra, vaálsággal hipnotizálja őket, ha nem is a szó szoros értelmében. Aztán ott van az a bizonyos menyasszonyi ruha,

aminek eredetét a mai napig is homály fedi, ugyanakkor a szemtanúk egymástól függetlenül esküsznek rá, hogy látták a lányt előző este ócska, rongyos gönceiben bebújni a bokorba és reggel felékszerezve, átöltözve, szinte megdicsőülten bújít elő, azt kiáltozva, hogy álmában megjelent neki egy angyal, attól kapta a ruhát és az ékszereket ajándékba, mintegy bizonyoságául annak, hogy amit mond, az igaz.

– Szemtanúkról beszélt...

– Úgy van és nem is kevésről. Valaminek történnie kellett azon az éjszakán, csak azt nem tudjuk pontosan, hogy mi.

– Ön járt náluk?

– Igen, háromszor. Kíváncsi voltam erre a híres Veronikára, meg az Első Gyermekre. Nos a leány viselkedésében nem találtam semmi kivetni valót. Ő maga nem végez ígehirdetést, csak ül és bámul maga elé, az egész szertartás alatt meg se mukkan. Olybá tűnt nekem, mintha irányítás vagy megfélemlítés alatt állna. Szimpla, hétköznapi nőnek látszik, nincs benne semmi feltűnő, vagy arra való törekvés, inkább visszahúzódó, félszeg. Megítélésem szerint fel sem tudja mérni, mibe keveredett és legszívesebben kimenekülne ebből a szerencsétlen helyzetből, de persze, lehetséges, hogy rosszul gondolom és ő maga is egy gondosan kidolgozott szerepet alakít, méghozzá nagyon jól. A hívek afféle szent prófétaként tisztelik, miközben ő rájuk sem nagyon néz, mintha szégyellné magát.

– Különös – hümmögött Kázmér atya. – A látnokok nem szoktak háttérbe vonulni. No és a vezető? Róla mit sikerült kiderítenie?

– Dr. Kürtössy Ferencnek hívják. A vállalatunk jogtanácsosa személyesen ismeri, közvetlen kollégák voltak. Szerinte lelkiismeretlen szélhámos, akit a Legfelsőbb Bíróság szabálytalan jogi ügyletei miatt három évvel ezelőtt eltiltott a praktizálástól, az Ügyvédi Kamarából kizárták. Ő homlokegyenest ellenpárja, úgy is mondhatnám, kiegészítője a látnoknak. Azon a bizonyos reggelen, a legelső jelenéskor bukkant fel – mesélték néhányan –, ő volt az, aki védelmére kelt a lánynak, amikor a rendőrök be akartak kísérni az őrre, vagy a kórházba. A szemtanúk szerint a lány úgy viselkedett, mint aki meghibbant, annál ékesszólóbban prédikált helyette is dr. Kürtössy. Zseniális szónok, elsőrendűen bánik a szóval! Estére már százak hallgatták térde borulva. Ennek mindössze egy esztendeje, atyám, s azóta ezekben mérhető a híveik száma. Lehetetlen, hogy a katolikus egyház közömbösen szemlélje ezt a folyamatot. Már az is meglep, hogy ön mindezt semmit sem hallott a Veronika Gyermekiről.

– De igen, hallottam. És meg kell vallanom őszintén, óriási hibát követtem el, hogy nem vettem komolyan a szóbeszédet. Már a legelső híradásnál, amikor hirtelen csökkenni kezdett a misére járók száma, kötelességem lett volna haladéktalanul fellépni Kürtössyékkel szemben, sőt a szószékről kellett volna figyelmeztetni híveinket a veszélyre. Ezért mindenképpen megrovást érdemlek és szégyenkezem ön, de még inkább az Úr előtt. Attól tartok, érdemtelenné váltam a szolgálatára.

– Azzal nem oldunk meg semmit, hogy önmagát vádolja, tisztelendő atyám. Inkább tegye jóvá a hibáját. Talán még nem késő.

– Köszönöm, Köteles úr, hogy idefáradt, köszönöm a részletes és precíz tájékoztatást. Az Egyház s a magam nevében hálás vagyok önnek, hogy felnyitotta a szememet. Azonnal jelentést teszek az előljáróimnak. Majd ők megmondják, mi a helyes út, addig is imádkozni és bűtölni fogok, hogy a Szűzanya világosítsa és erősítse meg gyarló elmémet. Ha megengedi, önért és a fiáért is imádkozom. Szabad megkérdeznem, mik a további szándékai?

– A magam részről nem akarok tenni semmit, én ehhez kevés vagyok. Egyetlen cél hozott ide: felhívni az egyház figyelmét egy káros jelenségre. Úgy érzem, a fiamat sikerült jobb belátásra bírnom, legalábbis remélem, ennél mélyebben nem szeretnék belegabalyodni az ügybe. Megalkuvásnak tűnhet fel, de az igazsághoz tartozik, hogy világéletemben viszolyogtam a közszerepléstől, vagy a pereskedéstől, márpedig, ha hivatalos feljelentést tennék a Veronika Gyermekei ellen, ez elkerülhetetlen volna. Kihallgatások, bíróság, bizonyítási eljárások... Nem, nem, Isten őrizzen meg tőle. Az ilyen kóklerektől, mint dr. Kürtössy és társai, a magamféle egyszerű, mezei kispolgárnak jobb távol maradnia.

– Megértem önt, uram. Nos, akkor nekem kell lépnem, mégpedig sürgősen. Már ma intézkedem. Isten önnel, kedves barátom! Kérem, adja át üdvözetem a fiának. Az Úr áldása kísérje minden lépését!

– Az önét is, atyám. Sok sikert kívánok. Nem lesz könnyű dolga, azt már előre megjósolhatom.

– Hát igen! – sóhajtott mélyet az öreg pap. – Tisztában vagyok vele. De a az Úristen azért állított erre a posztra, hogy harcoljak érte, ez a kötelességem. S én meg is teszem, ami tőlem telik.

Kázmér atya az aznap esti mise után kérte a híveket, hogy aki teheti, maradjon a helyén, mert fontos közlendője valója van, majd rátért a Veronika Gyermekei ügyre.

– ...Valamennyien hibásak vagyunk, hogy nem vettük komolyan a kerületünk lakótelepén folyó eseményeket. A távolság nem mentség. Ha másra nem, arra mindenképpen fel kellett volna figyelniük, hogy az istentiszteletre járók száma fogyatkozik, mert felelőtlen, gonosz emberek hívására átpártoltak egy önmagát egyedül üdvözítőnek hirdető szektához. Elsősorban én vagyok a legnagyobb bűnös, nekem illetet volna elsőként példát mutatni a harcban, s ezt a hanyagságomat talán sosem bocsátja meg nekem az Úristen. Fogjunk össze valamennyien, kérem a gyülekezet segítségét és együttes küzdelmünkkel, alázatos könyörgésünkkel próbáljuk kiérdemelni a bűnbocsánatot. Ugyanakkor ígérem, hogy Isten segítségével és az ő szent áldása reményében mindent el fogok követni, hogy sikerüljön megakadályozni a további rombolást. Akinek módja van bővebb felvilágosítást adni a Veronika Gyermekeiről, azt kérem, szíveskedjék befáradni az irodámba. Vannak ilyenek?

Egyszerre vagy húsz kéz emelkedett a magasba. Kázmér atya hápogott a meglepetéstől.

– Ezt nem értem. Ha ilyen sokan tudták, miért nem szóltak?

– Elnézést kérek – lépett ki a padsorok közül egy sötét öltönyös, komoly arcú, szemüveget viselő férfi –, szeretném emlékeztetni Kázmér atyát, hogy félévvel ezelőtt többen is megkerestük ebben az ügyben, de akkor azt a választ kaptuk, hogy nem bölcs dolog elriasztani az embereket a hittől, inkább örüljünk, hogy addig sem a televízió előtt, vagy a kocsnában ülnek.

– Igaza van, Palencsák testvér – hajtotta le a bűnbánón a fejét az öreg pap –, nagyon jól emlékszem a beszélgetésünkre és szánom-bánom a vétkes könnyelműségemet. Érthetetlen, hogyan lehettem ennyire szűklátó és felületes. De ezután minden másként lesz. Holnap...

– Már megint holnap? Még ma! – sírt fel egy kétségbeesett női hang valahonnan középtájról. – Nem szabad egy percet sem késlekednünk! Szólhatok, tisztelendő atyám?

– Tessék, Kaszásné asszony, beszéljen – adta meg az engedélyt zavartan Kázmér atya.

Görnyedt vállú, kisírt szemű, szegényesen öltözött nő jött előre imbolygó léptekkel. A legelső padsornál megállt és szembefordult a hívekkel.

– Ne haragudjanak a testvérek, hogy itt szólok. Én is jártam annak idején Kázmér atyánál, Palencsák úr rá a tanúm. Akkor elpanaszoltam, hogy a kislányom, aki a gimnázium negyedik éve előtt állt, nem vette meg a tankönyveit, mert az az átkozott veronikás pap, vagy minek nevezzem, azt mondta, hogy első gyülekezet, oda fizesse be a pénzt, a tanulás az ördög átmítása, a sátán műve, hamarosan úgymint itt a világvége, törődjön inkább a lelke üdvösségével. Szegény asszony vagyok, a férjemet leszázalékolták, az ő rokkant nyugdíjából és az én munkanélküli segélyemből éppen hogy eltengődünk, örülök, hogy egyszer sikerült nagy nehezen összespórolni a könyvek árát, s most itt állok tehetetlenül, nem tudom, mi lesz, miből veszem meg a lányom tankönyveit, merthogy az az álszenteskedő Lucifer vissza nem adja a pénzt, arra mérget veszek. Szerencsére a lányomnak megjött a józan esze, nem hagyta abba a gimnáziumot, a barátnője könyveiből tanul. Szörnyű veszély leselkedik ránk, testvérek, nem szabad engednünk, hogy a sok ártatlan lelket tovább mérgezzék, elsősorban a fiatalokat kell megvédenünk. Ezért mondtam: egy percig sem várhatunk tovább! Tegyen valamit, Kázmér atya! Nem holnap! Még ma!

– Igen... igen... természetesen még ma – motyogta megrendülten Kázmér atya. Most értette meg,

mekkora a baj és kedve lett volna a föld alá bújni szégyenletében. – Sajnos, a mai napon már legfeljebb arra van lehetőségem, hogy jelentem az esperes úrnak, ő pedig továbbjelenti a püspök úr felé. Esetleg annyit megtehetek, hogy körbetelefonálom az egyházkerületünk plébániáit. Az összefogás mindenképpen hasznos lehet. Ami pedig a tankönyveket illeti, kedves Katonáné asszony, talán arra is sikerül valamilyen megoldást találnunk. Visszatérve tehát a kérésemre: akinek van mondanivalója a témában, kérem, jöjjön be hozzám az irodába és hangszalagra rögzítünk mindent. Van még kérdés?

– Nekem lenne, Kázmér atya! – állt fel egy nyurga, enyhén kopaszodó fiatalember. – Ismerek néhány családot, ahol ugyanezekkel a problémákkal küzdenek. Nem volna célszerű azokat is felkeresni? Hátha sikerül meggyőzni őket, hogy helytelen úton járnak.

– Bölcs gondolat, édes fiam – bólintott egyetértően az idős plébános. – Magam is szívesen csatlakozom egy ilyen küldöttséghez. Ugye, maga is bejön az irodába?

– Természetesen, Kázmér atya, számíthat rám!

Három darab hatvan perces kazettát töltött meg a hívek beszámolója. Kázmér atya egyik meglepetésből a másikba esett és nem győzött pironkodni önmaga előtt, hogy mindez a sok szörnyűség elkerülte a figyelmét. Palencsákné is elzokogta a helyzetét, Kázmér atya alig tudta megvigasztalni.

Elhatározta, hogy másnap első útja a Polgármesteri Hivatalba vezet.

17. FEJEZET

– No, mi újság itthon? – kérdezte Kürtössy és elterült a vadonatúj, pazar bőrfotelban, amit távolléte alatt szállítottak a főpásztori irodájába, külön az ő számára. – Rendben mennek a dolgok?

Dénes kényszeredetten mosolygott.

– Tovább tartott a vidéki útja, mint tervezte, Kürtössy úr.

– Kürtössy *Atya!* – emelte fel ujját figyelmeztetően a vezetőlelkész. – Szokjon hozzá, hogy legújabban ez a megszólítás jár ki a személyemnek!

– Bocsánat, nem tudtam, most hallom először – védekezett magában kuncogva Dénes. – Eddig Első Gyermekeknek, vagy Kürtössy testvérnek, esetleg főtestvérnek hívatta magát. Sőt én még arra is emlékszem, hogy a kezdet kezdetén a Feri bácsihoz ragaszkodott.

– Ne vitatkozzon örökké, fiacskám. Mától kezdve *Atya* is vagyok és kész. Tessék ehhez tartania magát. Megértett?

– Ahogy kívánja – húzta fel a vállát Dénes. – Tőlem neveztetetheti magát *Atya*úristennek is. Attól maga még Kürtössy Ferenc marad.

– Na elég, ezt a pimaszkodást nem tűröm tovább – ugrott fel pulykavörösen az *Atya*. – Mit képzél, kivel beszél? Még egy szó és ki van rúgva! S viheti a kedves babáját is!

– Veronikát? Maga megőrült, Kürtössy *atya!* Ha nincs Veronika, nincs egyház. Nélküle maga nullát sem ér. S ami azt illeti, engem se lehetne egykönnyen pótolni, túlságosan sokat tudok a dolgairól. Úgy, hogy jobb, ha békén hagyjuk egymást.

– Fenyegetni merészel? – tornyosult a fiatalember fölé Kürtössy.

– Én? – tárta szét karjait Dénes. – Nem maga akar kirúgni? Nekem egyelőre nagyon megfelelő ez az állapot, csupán az üzlettársai miatt aggódom. Semmi kedvem olyasmiért ülni, amiről tudomásom sincs.

Kürtössy pillanatok alatt olyan nyugodt lett, mint egy jégbehűtött hal.

– Mit akar ezzel mondani?

– Semmit. De szeretném emlékeztetni arra, amit egyszer Füredivel kapcsolatban meséltem. Engem zsebre vágott, tönkretett, s még egy kiadós pofont sem adhattam neki, mert a gorillái éjjel-nappal őrzik. Tudom, hogy együtt töltötték a hétvégét, azért hozakodtam vele elő ismét. Magával is könnyen elbánhat, ha nem vigyáz.

– Velem? Édes fiam...! – göcögött öntelten Kürtössy. – Maga csak ijesztgetni akar engem! Különb legényekkel is eljátszadoztam, mint a barátja.

– Nem a barátom, kikérem magamnak!

– Jó, hát akkor nem a barátja – hagyta rá a főtestvér. – Füredi igenis nagyszerű munkát végez Szegeden, a megyében, sőt az egész Alföldön. Ha látná az új templomukat, nem így beszélne. Egyébként azért maradtam két nappal tovább, mert részt akartam venni, mint megfigyelő, egy térítő körútján. Hát mit mondjak, volna mit tanulnia tőle. Egy népszónok, egy valóságos apostol veszett el abban a zseniális fickóban. Ha Jézus most élne, nem Pétert, hanem őt nevezné ki földi helytartójának és esküszöm, jobban járna. Ennek aztán kukorékolhatna a kakas hajnaltól napestig, meg se hallaná, vagy megfőzné levesnek.

– Istenkáromlás, amit mond! De ha ennyire zseniális, miért nem hozza fel ide, a fővárosba?

– Nem bolondultam meg, öregem! Egy ilyen veszedelmes vetélytársat ültessenek a nyakamba? Jobb helyen van ő odalenn, vidéken. A szeretetotthonaink kiválóan jövedelmeznek... – Kürtössy ijedten elharapta a szót. Rádöbbsent, hogy fölöslegesen jártatta a száját. – Úgy értem, a szeretet mindennél erősebb...

– Tudom, hogy érti – blöffölt kapásból Dénes. – A Veronika Gyermekének saját elfekvője van, ahol az örökhagyókat ápolják. Ezt nevezik szeretetotthonnak, igaz? Feltételezem, akad ilyen néhány...

– Honnan tud maga erről? – futott ki a vér Kürtössy arcából. Lerogyott a fotelba és zsebkendőjével törülgette a tarkóját. Látszott rajta, hogy Dénes szavai ostorcsapásként érték.

– Ki... ki beszélt magának a szeretetotthonokról? – kérdezte újból akadozva. – Válaszoljon!

– Senki! – könyörült meg rajta Dénes. Nem merte tovább feszíteni a húrt. – Vegye úgy, hogy az ujjamból szoptam.

Kürtössyt azonban ennyivel nem lehetett megteveszteni.

– Követelem, azonnal mondja meg, kitől, honnan szerzi az információit és miket tud még!

– Köszönöm, Kürtössy atya. Ezek szerint igaz, amit az elfekvőről mondtam és bizonyára lenne még egyéb érdekesség is. Eddig nem voltam benne biztos. Most, hogy a felháborodásával így megerősítette a gyanúmat, majd jobban utánanézek. – Dénes felállt és indulni akart.

– Üljön vissza! – rikácsolt a főtestvér. – Még nem válaszolt a kérdésekre!

– Ne féljen, idejében megkapja a választ – mondta Dénes és faképnél hagyta az őrzöngő, tajtékozó Első Gyermeket. Apropos, keresték az önkormányzattól. A polgármester úr kér egy visszahívást.

– Mit akarnak már megint?

– Nekem nem mondták meg, személyesen magával akarnak beszélni?

– Nem is próbálta kiszedni belőlük?

– Nem. Kérdeztem, tudok-e segíteni, de köszönték szépen, és letették a kagylót.

– Jó, majd felhívom őket, ha lesz időm – legyintett Kürtössy, de magában arra gondolt: majd telefonálnak

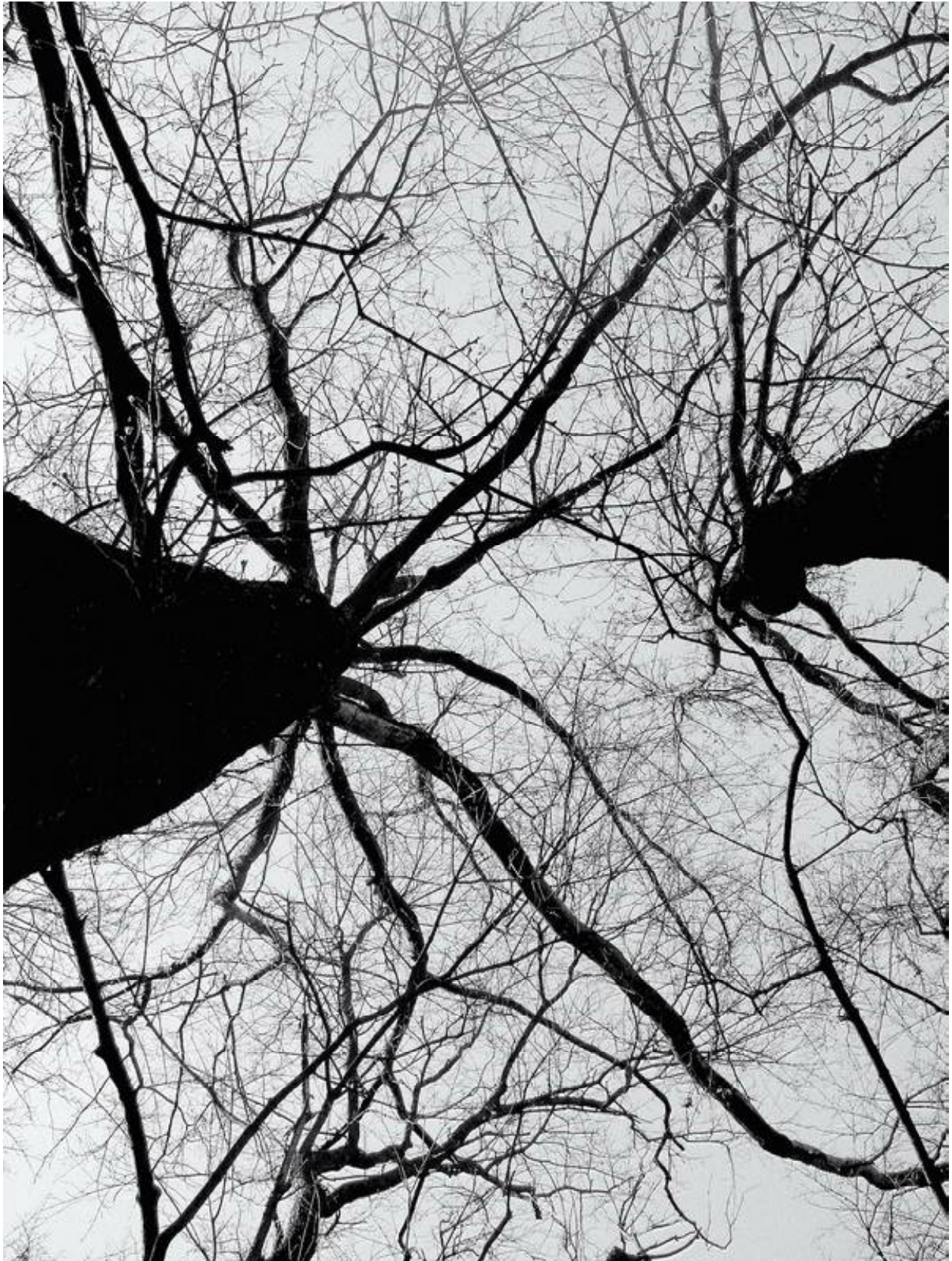
újból, ha akarnak valamit. Nem fog úgy ugrálni, ahogy ők füttyülnek. Sokkal nagyobb baj, hogy Dénes sejt valamit.

Kürtössy főtestvér magába roskadva ült, homlokát a tenyerébe ejtette és átkozta önmagát. Hogy lehetett ilyen óvatlan! – dühöngött. Így kikotyogni a legféltebb titkukat!...

De hiszen nincs veszve semmi! Valószínűleg Abonyinak fogalma sincs a szeretetotthonok hollétéről, csak tapogatózik, megjátssza a nagy detektívet. Nem tehet semmit, markában tartja őt is meg a szeretőjét is a pénzükkkel együtt. A polgármester ráér, most sürgősebb dolga van.

A telefonhoz ugrott és egy szegedi számot kezdett tárcsázni.

Nem árt Füredit értesíteni, hogy ha kell, tegye meg az óvintézkedéseket, amíg nem késő.

...és akkor a fák összekulcsolódtak az elveszett utazó fölött...

Szábely Zsolt fotója

HÖRÖMPŐ GERGELY

Arad hangjai

Aradi főtér és Mosócz között
harangszó szárnyán száll a fecske,
otthoni, magyar akcentussal
megszólal a balkáni-gerle.

Reggel hat óra, (otthon öt van)
nálunk is épp most harangoznak.
Szállnak a fecskék, boldogan
csirrognak jegenyés patakpartnak.

Árpaföldek az utak mentén,
pont olyanok, mint Pest környékén,
- egy ez a táj és egy a lélek,
ez vibrál a harangszó mélyén.

Tükröződés Szájbely Zsolt fotója

H. TÚRI KLÁRA

TERÁPIÁS NAPLÓ I.

1996.dec.27.

...Denikent olvasok, kettőt...Mártától. Igazán mindennapossá lesz lassan az a sajátos érzésem, ha ilyen könyveket olvasok, hogy kicsi vagyok, sőt mindenegy újraélt kicsinységemmel valamely földöntúli Teremtő nagyságát és saját teremtkészségem ehhez-mért semmisségét élem meg. Ez új tulajdonságnak mondható bennem, vagy olyannak, mely mostanra fejlődött ki. Alázatnak mondanám, mely helyét a vallásban keresi. „Egy az Isten” – hallom a rádióból. Micsoda változás ment itt végbe 10 év alatt! Minden vallás, mint pl. ez az arianus is helyet kap, – sűrűn méghozzá, holott 40 évig egy fénysugárnyi sem világított a médiából (amely ateista volt ti.) Deniken nem rendít meg vallásosságomban.

Dec.31.

Szilveszter este. Otthon, egyedül, frontos (tehát) duplaképes TV-vel. Hálaadás a templomban előtte, – majd trágár, gyatra humorizálások a képernyőn, odafönről. Egész este nézem. (Inkább javul a színvonal menet közben, s nem romlik.) Gálvölgyi nagy tehetséggel az ördög cimborája ma, a többiek igyekeznek mértéket tartani: gordiuszi csomót oldón...rég szilveszterek humorista-párosai mondandóit átültetve mai viszonyainkra. Tulajdonképp jól, csakhát...sexből is megárt a sok! – Göncz Á. közt. elnök beszél, s én hallgatom egy ideig –!

1997. január 1. Szerda

Nehezen ébredek. Kint esik a hó, sűrűn söprök, lapátolok. M.né is besegít (nem a közösbe – csakis maga előtt –!) Kocsonyát eszem, tepsis krumplival (–) a húst...az ő lánya küldte : gondolom, pont az ilyen sepregetéseim meghálálendő. (A kocsonyám kitűnő lett.)

Jan.3. ÚJÉV

Ónos eső: hóeltakarítás utáni jégpályát ad majd ki. A reggeli misén alig-alig vannak; az emberek befáradtak az ünnepekbe, úgy tűnik!. Én egy verssel oldom tétovaságomat: –

Én Én Én-velem versenyt úsztak a halak
Kisegér félemedett a fotel alá
Egy macska a kutya elől szaladt
S hol fáradtan szóra nyílt volna szám
Parallel-szelid' a puskavéggel
A szocializmus rám akadt
S birtokomban a szó ENYÉM
1996 várakozásai léggöyökén
Kommunális énembe belé szakadt

Nemzedékek órása, Zottl György meghalt. Jó ember és jó órasmester volt.

A nemrég nyílt „Penny Market”-ban jártam: jó lesz nekem ez a filléres áruház, ebben az elameriknizálódni-kész hazai valóságban (melyből Münnhausen báróként, hajamnál fogva rángatnám ki magamat én.)

Jan.4.

(Kint voltam Miklóson.) Lányom ...nem fogadja a neki-szánt (csonka-család-támogató) jószívvel hozott

pénzt, merthogy most „...Apu 10 ezernél is többet adott” – Holnap vizsgája lesz: a „Kereszténység és vallás” c. könyv tartalmából, Zsámbékon, a Főiskolán...s ő ‘egy kukkot sem ért...úgyis elhúzzák!’ (Mármost...úgy, mint halottakat a háború idején? Vagy honnan ez a kifejezés?!) – ‘Húznám alá a fontosabb részeket’: kéri. Aztán, vonalkázás közben...arra kell rájönnöm, hogy én bizony tkp. csak most tudtam meg: mi is az a teológia! Közben Detti, 12 évesen fülünkbe csengettyűzi Mozart Varázsfuvolája Csengettyű-áriáját. (Istenem, milyen szépen, milyen hitelesen, s tehetségesen tette. Meg vagyok hatódva...Az anyja meg olyan csendéletet festett, hogy...szándékom kelt bekereteztetni!) Felszabadultnak éreztem ma magamat Miklóson, s...ez (egyelőre) jó érzés.

Jan.7. Szerda

Márti télikabátot küld a „pártfogoltamnak” s...a fiú épp előttem megy az úton hazafelé, – beérem, s kérdelem hát tőle: „Nem fázol, Pista –?” s...át is adom neki a kabátot. Nem véletlen, hogy éppen...kik járnak egyidőben az utcán – pszichológusok mondják ezt, s így is van. Befizettem a JEL nevű Keresztény Értelmiségiek Szövetsége-folyóíratra, de a jótékonyági KÉSZ-bálra még nem: ez is, az is 700 forint. (Talán sikerül még Jánosát a részvételre rábeszélnie Mártinak.)

– Ili néninek feltűnően fehéredik a homloka:...”Tudod, hogy ez mit jelent?” – kérdi, s én rá-bólintok. Nem kap elég vért a szíve.

(Szól a rádióm:) ‘hónapokat késik a Lakásbank létrejötte, de az ebből alakuló állami támogatások ügye is ezzel!’— Ili néni hívja föl figyelmemet a közvetlen pénzváltások legújabb divatjára –! mentik a vagyont kifelé! Az ország kiárusítása folyik, szegényszemre (míg... a kisember – mint pl. én is – be10-10 ezer forintokat tehet csak kamatozni. S míg Mammon oltárán égre csapnak a tüzek, a Haza oltárán pislákoló mécsek égnek. – Tőkepénz híján...csinosodik mégis a kisember, s amibe az ország tönkremegy: 10-10 ezer forintokból megépül a jövő biztonsági alapja: ...előbb is lent kell építkeznünk; s hogy...fentről fejünkre ne szakadna a tető: az már inkább a holnap gondja. Ami az országárulók lelkén szárad ma: az Isten jól tartsa számon azt! És bocsássa meg a mi vétkeinket..., mind az enyémet is; az Ő akarata legyen meg, amint a menyben fent: ugyanúgy lent is. – Reám nézve is, ...amikor épp hiszek Denikennek..., akkor is, amikor ő pl. a mai vallásokat a cargo-kultuszokkal hozza kapcsolatba. (De próbáljon csak megállni e legősibb vigasz-pótlék nélkül az ember ma a lábán!. Meg nem áll, ha egyszer a társadalom a gyengét...nemhogy segiténé, de földbe döngöli. S...ma már nemcsak egyénileg, de...— az u.n. szocializmus törvényszerű bukása után „szocialisztikusan” immár. Ez leginkább csak szaporítja még a kiábrándultságból új hitre térők számát. Azzal, hogy... magam, magamnak halálom után csak – ha előbb nem lehet – képzelek jobb életet: másoknak nem árthatok: amennyiben igyekszem tekintettel lenni mindig a mások szükségleteire is, s amivel Istent is! – áttételesen bár – szolgálhatom, ha ugyanazzal az igyekezettel vagyok s élek...jóindulatún mások felé. Manapság normális magatartásmód szerintem ez. – Pl. Ili néni s Márti is így tesznek, s még csak egyre szaporodnak az ilyen viselkedésminták. – Szükségszerűen én is...így juthattam pl. két igen jó állapotú, 1000-1000 forintos turkálós csizmához ma – Mártira hallgatván a vásárláskor: 4 évig se lesz gondom téli lábbelire már! – Erre, ha futja...! – Egyébként meg finomabb cipők volnának ezek, mint a boltiak! Ámde: e napom eleje s vége zárójelbe legyen téve!)

Jan.9.

Levélben kérem Petrekitől (:) a kisszoba külső falát szigetelnék le nálam! – Most már az ajtócserevel együtt megejtve a dolgot. Majd tavasszal. Meg a szomszéd által jogtalanul elvett...az én magánterületem-kisebbitő kerítést is (ellenőriztem az építési osztályon annak idején a hármas felosztás alaprajzát)...arrébb lehet akkor már tenni: ez...a hatályos 10 éven belül volna még, az ideköltözésem dátuma szerint. Bárcsak itt tartanék már; mert ma pénzügyeiben olyan kaotikus állapotú ez az ország, hogy...tudj’ a manó, még az én ügyeim is milyen fordulatot nem vesznek tavaszig. A tetőmet, hogy én sajátkezűleg – az elérhető legszükségesebb helyeken, mára megjavítottam, s hogy ez a szükséges kontárok kontára-végezte szigetelés ki is állta a maga próbáját: egyelőre nem kell félnem túlságosan a tavaszi hóolvadáستól. De...szeretnék túlenni már ezen az egész „cirkuszon”. – Még...Gábor volt itt. Azt mondja, már tegnap is keresett. Hol lehettem? Nem emlékszem, az a baj.

Jan. 10.

Egy...Denikent megvettem magamnak én ma. A könyv címe: „A kozmosz üzenete”.— Kompaktégő még mindig nincs! Remélhetőleg nem akarják megdrágítani (azazhogy nem direkt tartják vissza!) Fogyóban a pénzem, egyidőre mindenféle vásárlást be is kell, hogy fagyasszak. (A napról-napra élés taktikáját kell...bevetnem a jólét kísértései ellen megintcsak.)

Jan. 11.

„Kereszténység és társadalom” címmel volt ma egy előadás a nagytemplomban, és KÉSZ-mise (:) vagyunk vagy 40-en a padokban!...

Estére Veszprémből (a TV-ben) „Színházi Élet”: Boldog Gizella és István duettje – mint kezdő-szám –, utána „kis magyar anziksz”, ...egyféle „nem ér a nevem”! – Német, magyar, orosz s cigány búbánat egy húron pendül itt: a banda internacionális, s nem decens: internacionale nélkül is egy posztkommunista tragikomédiát láthattam, melynek még témaválasztása sem érdemes a kritikámra! Kikapcs.! (Mézga Géza is ezt tenné!)

Jan. 12. Vasárnap

Ki se dugom az orromat! Estefelé Ili néni átjön...Csengő nem lévén – zörgeti az eb-táblát! S Morzsa szokása szerint, éktelenül üdvözi őt. Beszélgetünk erről-arról is, azután (mégiscsak váratlanul...) így folytatja: – Majd ha...1-2 hónap múlva nem leszek, akkor emlékezz arra,...amit mondtam! (Húha!) Persze...ez az ő „permanenes előkészülete” volna csak a halálra (és nem jóslat) de szavai ennek az öregesen tovaporoszláló vasárnapnak egyetlen számbavehető mondata lett mégiscsak!...

Jan. 14.

Holnaptól jelentős gyógyszerár-emelés lesz! (Én ma csak...3 db C-vitamin koncentrátumot vettem: biztos, ami biztos alapon, Gáborék, Zsófi és jómagam számára...ennyit nem kicsiny-lettem.)

Kis szt. Terézt egyházdoktorrá akarnák avatni (?)— egy rádió-híre ez a napnak. (Én már akkor...egy valóságos, mondhatnám „doktori” lélekorvoslásra leltem a ferencesrend itteni templomában nála, amikor még – semmit sem tudva róla –, arról se lehetett tudomásom: hasonlatos-e lehet-e, és mennyiben az...én lelki alkatom az övéhez. Sem...hogya sorsunk tkp. éppily módon egybevethető. Akkoriban...hátral, az ő templomi szobránál meghúzódva...történt, hogy ő s én: szinte mágikusan kommunikáltunk egymással. Mégpedig élő mimika és (számomra úgy tűnt) eleven gesztusok által, s nem...bálvány-imádatl, de nem is víziót élve át: irányított, s szinte megszólalt, ha ránéztem. Kérdeztem, és ő felelt....Semmiképp se venném magamra, senkitől se...a bálványimadás vádját ezért! – A...vizionálást egyébként— már előbb is –sajnos, kiválóan megismerhettem. – Tenét, a rosszlelékezetű férfitársat láttam egyszer így meg...a kiskamrám nyitott ajtajában, egy méterre magamtól. Egy egész álló pillanatra, s...még ma is megrázkódom, ha rá emlékszem. Az ijedelemtől!) Ha kis szt. Teréz által maga a Szeretet hathatott rám, s...Tene által maga a Gyűlölet: az egyik a lélek békéjét, a másik annak gyehennáját hozta magával. A bálványimadás viszont elvont fogalom – tehát nincs abban, nem lehet annak nyilvánvalósága.

Naponta változnak a fogyasztói árak! Az új szemétdíj pl. 2600Ft ma már, és ezt... annak (is) ki kell fizetnie – akinek semmi szemetete! Ami ugyebár törvénytelen volna...(Ottó az új szemetes-cég-vezető, Oroszlányból valón. – Ne szemtelenedjenek már el nekem ezek a „Szemetek”: félévig nem fizetek, – aztán...majd meglátjuk: miként pityizálnak-politizálnak-ügyeskednek majd ezügyben ők.)

Jan. 15.

Az Ili néni ajánlotta vitacolon vitamin-koncentrátum hatásában kitűnőnek bizonyult. Fölgya-logolhattam általa Tata legeslegvégére, míg unokaöcsém új házat el nem értem. Kedves fogad-tatásban volt részem szerencsére – bárha csak a pusztá kíváncsiság vitt hozzájuk – volt is mit dicsérnem...az egész előteret fényel-töltő üvegfalak félkörívén a természet-közelségre-törekvés látható szándékát ill. az otthontalanság gondja elűzését, a bennlakók nyitottságát érezve-látva.

Sajnos, még ma...(egy újabb) élelmiszer-áremelést is bejelentettek. 1-2 hétig hát be se teszem a lábamat

egy boltba se: minek mérgeledjem?— Még tegnap: itt volt Petreki, megbeszéltük, hogy – amint az idő engedi – a kisszoba külső falát palával (keresztben) leszigeteli. Ajtót és kerítést is ...”szívesen” — ! A csengőről elfeledkeztem.

Este elindulok egy KÉSZ-gyűlésre, s eltévesztve a helyszínt...másfél órát bolyongok aztán a tóparton. S tavaszunk közeledte jeleivel telve, igen jól érzem magam.

Jan.18. Szombat

Tegnap, hogy átugrottam – miután Gábor (...80%-os megtakarításra) végre magával vitte az itt rá várakozó izzókat, s Tatabányára...telefonáltam előtte a fiamnak: mondja, hogy Zsófi beteg – otthon vannak, Zsuzsa viszont úton – anyagbeszerzésen, Madocsáról hazafelé (Ez a hely lehet a világvége!) Zsófival sokat játszom aztán – nem igazán beteg már...— Igazuk lehet a szülőknek abban, hogy semmiféle különös tehetséget nem mutat ő, viszont páratlanul intelligens máris (gyors észjárású és roppant értelmes gyerek! –) Géza, az apja...még a maga idején: magától megtanult gitározni s igen tehetségesen rajzolt (különös, hogy erre ő ma ‘nem emlékszik’) s..amikor váratlan felkérésre a helyi újságba (apja helyén) írt: – ott őt „fej”-nek tartották! Hogy mennyit köszönhet jó-és rossz-szolgálatban szüleitől öröklött génjeinek: —azok közt a kedvezőtlen körülmények közt, melyekben felnőtt, bizony elkallódhatott volna, ha legalább annyi jó génnel, mint kevésbé jóval nem rendelkezne. (Lehet, hogy más apától tehetségtelen utódom született volna?— olyan, akiből még saját tehetségem se köszönne vissza? Ezekon töprenkedem most.)

Zsuzsa árokba csúszott az új furgonnal, Gántnál! Szólt a mobil s telefonhívással Géza elment elébe. (‘Zsuzsának kellett volna otthon maradnia a gyerekekkel’: szólt ekkor jelenlévő nászúram! – Igaza lehetett, de merthogy én is nagy stratégia volnék az emberi viszonylatokban – már ti. egy írásszakértői vélemény szerint –...békítőre vettem ekkor a figurát! – „Ezt önekik kell egymás között egyeztetniük!”...Csak tudnám, miért tegezett le Zsuzsa két esetben is már a telefonban! Bátyám...menye, Mariann ugyan szintén tegezi s nem „Robi bácsizza” és nem „papáz-za” saját apósát – ezt aztán végképpen nem! A dolgot mégsem értem!)

Mégcsak egy hónapja írom e naplót, de unom máris, unom – (jobb szó híján!) merthogy nem könnyű műfaj ám ez: őszintének lenni önmagammal...szemben!? Most is mi munkál bennem?

...A főnti pap mondta volt, az adventistákról szólva, egy hete: olyan nehéz lehet az ő szavaiknak, –Műv. Ház-beli előadásainak...ellentállni, mint a bűnnek ellentállni is nehéz, s hogy ‘Igaza volt János atyának, amikor is bűnnek nevezte a dolgot’. Én ugyan nem hallottam ez utóbbit: viszont mégsem mentem el másnap a János atya miséjére...sem az adventisták előadására: ezért! Most K. tisztelendő uram énvelem az ördög ügyvédjének is érezhetné akár magát! Mert a szabad lel-kiismeretet így tévesztette össze ő...: a lelkiismereti szabadsággal! Holott ezek együttesen nem szemlélhetők és egyszerre sem (– ezért találatott ki az ökumené!)

Hol vannak egy Regőczitől, milyen messze is még... a mi papjaink! Regőczinek most olvastam egy önéletrajzi könyvét, az „Isten vándorát” (és) lenyűgözött az a természetessége, amellyel ebben ő saját istenhitét – mint számára kijelölt egyetlen (kozmosz) lehetőségességet éli, s...vallja meg. Nem nyafogva, mert...erre nem is száanna időt magának –, de szent formaként élve meg a krisztusi keresztút minden stációját: felül emelkedve önmagán. Viszont Regőczi egy szent ember (kihez képest...mi mindannyian...nyafogunk csak.)

Jan.19.

A vasárnapi mise eleje 2 perccel...kurtább ma nekem. Egyórás gondúzó parki kószalósdim nyúlt volna időmbe bele. Ám kissé másképp történt. mint vártam volna. („látivalók” fogadtak ott, – a park kölkeit hahogy untatni kezdi a hosszabbodó tél: a bejárat telefonfülkéjétől kezdve, hosszan: a kiskastélyi díszlámpák soráig: ripityára tört üvegcserepekkel telített a sétány! Se rendőrnek-se rablónak se híre-se hanva!) A prédikációt aztán...mintha énnekem címeznék – az ökumenéről, annak ágbogairól szólón —...János „testvér” úgy ítéli: e fának gyimilcseire mi, katolikusok...nem vagyunk ma elég érettek. Hogy...ehhez a reformátusok-evangélikusok rendelkeznek ma több öntudattal...— No, merthogy „EGY az Isten” hallotta volt nemrégén egy asszonytól; ámde...szerintem, ebből az egy mondatból kellett volna kiindulnia neki, ahhoz, hogy ilymódon elejét vehesse – az „egyetlen és egyetemes” szó-pár jó értelmezésével ti. – ökumenés félrehallásoknak. Így – a katolikusok dogmái, ill. dogmatikussága tekintetében viszont kikerülte ő a célravezető utat. De...mire

is lenne jó (a negatív) szembenállás helyett, bármely (pozitív?) szembeszállást generálnunk! (— kérdem én —, Tolsztoj szerint...ha „hit és vallás megölik egymást – az egyetemességre nekünk...ma már...feleltünk kellene! Megehetné már a rozsdá végre újra- és újra elásott csatabárdjainkat!)

Jan.20.

Három napja keverem össze a naptári dátumokat – talán...mert nagyon várom a tavaszt:...így siettetném én. Sétám a befagyott tó körüli jégpályás úton megnyújtóztatató. (Mit is mondott egy „túlvilági önéletrajz” íróasszonya erről...? – naponta két órát kellene mindönknek kint a szabad természetben töltenünk, hogy Isten akaratát ezúton is betölthessük.) Megyek a Főiskolára! —Talán most már nem fogják megszállni Műv. Ház-beli termünket, s ellepni tétova sorainkat pesti újságírók, (– mondván: a rádióból...hallottak mifelőlünk, mint az ország egyetlen Nyugdíjas Főiskolájáról –! bárha én úgy tudom:...ilyen mint a miénk, a világon sincs több: u.i. magunk határozzuk meg éves témáinkat, s hívjuk meg hozzá előadóinkat: előzetes, demokratikus megbeszéléseink után! Mi nem egy másik főiskola kihelyezett tagozataként működünk: jó passziók példáját adván így.) Ezévből biológia az évi tananyag, ehhez van egy kiváló előadónk, Árendás Vera tanárnő –, aki a gimnáziumi tananyagot főiskolai szinten adja elő. Ő maga mondta, hogy...jó, hogy miközöttünk olyan mondandók is eszébe jutnak, melyhez hasonló (a) fegyelmetlen gyerekek között soha! Ez a plusz ösztökéli tehát tanulásra kedvünket. Lecke-könyvünk is van; én azonban – szemben a többiekkel – ebbe sohsem írtam, akkor is kitöltetlen hagytam, mikor valóban főiskolás szinten folyt (onnan jött tanárral: pl. a művészettörténet tanítójával, Győri Csabával.)

Jan. 21.

Sóvárgok: valami (ismeretlen) jobban után: – ahhoz hasonló érzést megélni, mint József Attila, mikor a... „Nagyon szeretlek, hisz magamat szintén nagyon meg tudtam szeretni veled” sorait írta. (Disznók társadalmában élni...de utálok! Egyetlen, kizárólagos vágyam lett mára: lehetőségeim adott fokán Krisztussal, mint istenemberrel együtt szenvedve: azt a tiszta szeretetet élni meg, mely Őt is irányította. Nekem pl. a szentáldozásban való teljes önátadás, ill...az ehhez való feltétlen bizalmom ad ilyen életerőt (Egyetlen célom lett mára: érzelmi viharok és hányattatások kikötőjében Őt elérni. Csakis Őt.)

Váratlanul jött Gábor...a hírrel: Anyja ma vizsgázik filozófiából, s...engem boldog elégtétellel tölt el a hír: ezt is megértem. Többre viszi iskolázottságban, mint a szülei. Még hozzá – mint hallom – az egy vallástant kivéve: mindenből jeles lett. (Azon gondolkodom: milyen jól megtanulta ő, hogy...ne tétovázzon, ha jót tehet; csakis...a rosszra mondjon nemet az ember! S...hogyminden más ellenállás: bűn, s ezt...mindegyikünknek tudnia illene. Az, aki elfojt egy jórahívó, titkos, belső hangot magában — a gátlástalanságnak nyitva utat: egy sehova sem vezető káoszt zúdít magára, s fojtja így piszkába a Jót... Volt férjem jár eszemben, s atavisztikus képzetekkel szenvedtetni emlékezetem.) Enni, inni, aludni s...szaporodni szükséges: node...bűn árán? Jobb érzésű ember régen...tán...papnak, apácának állt a kísértések elől: a túrés erényévé szublimálta kaotikus érzéseit, – de ez...ma már kevésbé megy, s csak kivételesen megoldás – ...kényszeres, kínzó szexuál-képzetek telítik keserűséggel (vizsgálatban „átlagosnál barázdáltabbnak” bizonyult agytekervényeimet, álló napon át.

Jan.23.

(S) megintcsak...: egy pokoli „nesze nekem”! Éktelen ordítózás a hatórási mise előtt, odakint-ről. Kimegyünk: mindenki Ibolyája, a cigány penészvirág cirkuszol; – vagyunk vagy négyen-ötven körülötte, s haragja most már ránk zúdul. Merthogy...nem nyitották ki neki a parókia ajtaját...: azt csak nekünk „vén kurváknak” tesz s nem neki (kik ‘csak...széttesszük a lábunkat, s...dől a pénz’!) Beivott, dől szájából a pálinka-bűz, s mind jobban bevadul. Inkább elindulok hát...hazafelé. Ő meg? Utánam –! rám-akaszódik, sőt belém is rúg, s csak egy ismerős fiatalember tud megszabadítani végleg tőle.

S...én épp ma reggel gondoltam volna el: mit jelenthet az az álmomban életnagyságban látott, különleges éteri-fényfeszület-Krisztus, melynek képe végigkísérte napom...S már most különmagyarázat nélkül is tudhatom a feleletet. Nekem,,hogymindenképp keresztül jutott ebben az életben: a rémesen nehéz reggeli ébredések,— évtizedek óta u.a a lelki fáradtság, elcsigázottság s hozzá...egy

belémivódott reményvesztettség (mely aztán természetesen vezet el az esti mi-sére.) S...hiába szebbek a reggeli misék tán – ha másnak azok!... nekem azok is üresek!

...A TV-ben viszont ma este gyönyörűséges műsor megy! – Bach, Liszt és (plusz) vallomások a hazai, európai kultúráról. Éjfélig is elnézem...Nézem, és Isten kegyelmében megnyugodva fekszem le aztán „minden esti koporsómba” –!

Jan.23.

Mint tegnap este, a...misén – e nap reggelén éppoly kevesen ülnek a templom padjaiban.

Két izgalmas könyvet tétettem – megvételre – félre a boltban. Legkisebb unokámnak, Zsófinak 6. születésnapjára.: az egyik (a) halálról, a másik (a) születésről szóló rajzos ismertető kisgyer-mekeknek. Boldog lehetett (volna) az a gyerek, akinek az én időmben (ilyen) ...a kezébe kerülhetett (...volna!)

Megtudtam még, hogy Ibolya tegnap...már 5 órától cirkuszolt a templom előtt, s...János pap hozzá épp akkor akarta a rendőrséget hívni, mikoris nekem végre sikerült őt birtokon kívüli területre juttatnom. (Ili néni is hozzászólott: „— Ezt a lányt lefizették, – a kocsmában!” – Éljen, Ili néni! — szavainak nagy hasznát veszem ma.)

Jan.25.

Mondják..., aki zörgetett s nem nyitattott meg neki (Ibolya) hogy „idegbajos, s...csak ha bepálinkázik, akkor ártalmas.” Nem is ez, más bajom van már ma: tegnap-félbeszakadt küzdelmem egy házilag kivitelezett dugulás-elhárítás dolgában (egy MÉH-telepről magamnak kiügyeskedett 3 méter hosszú, vastag acél-„kígyóval” a W.C.-lefolyon...míg nagynehezen sikerül aztán azt megszüntetnem.)

Az...Ady Endre-úti telefon-kábel-fektetés során...igen nagy szerencsével – beszerzett maradék műanyag-csővekből lett ez lefektetve: ez...az előző lakók által elhallgatott s általam megszüntetett csatorna-hiányosság, mely úgy tűnik nem hiba-nélkül-való mégsem: (— alkalmi munkásaim kontárokodták-e volna el annak idején a dolgot...? vagy a szabványnál pár centivel kisebb kereszt-metszet volna ennek oka? – ideje lenne megtudnom végre...)

Munkavégzés s mosakodás után...hogya a TV-re kapcsolok – (abból) egy lakásszentelő kapcsán – mintha egyenesen nekem címeznék, száll a szó vég: — „Megszentelem ezt a házat, hogy annak lakói csak olyan nehézségekkel szembesüljenek, amelyek leküzdése nem ütközik akadályokba ittlétük során.” (S én egyre csak ámultam, a épültem a gondviselés bámulatos kegyelmétől!)

Orgona hangverseny várt ma este a kapucinusoknál még, s utána KÉSZ-bál. (Ennyi viszontag-sággal a hátam mögött: gondoltam...nem árthat meg – bárha egyedül megyek is oda – ez sem...! Már reggel felpróbáltam hozzá újonnan vett mutatós turi-ruhámot s a hozzávalókkal együtt...azt is megállapíthattam magamról: minél öregebb leszek, annál jobban öltözködöm én. Mert hát...fiatalkoromban...hiába számíthattam én a szépek közé magam: mindig elégedetlen voltam a külsőmmel;... se addig, hogy hiú legyek, se addig, hogy szerény...nem juthattam akkor még én. Mára, hogy szerényebb lennék talán?– nem tudom. De...úgy vélem: a mai fiatalok öltözékéből szintúgy hiányzik a teljes összhang, mint annak idején az enyémből.)

Szól a rádió: „anyaszült meztelen csecsemő kitéve” egy kőszegi utcán (s...vajon – fut át rajtam sokadszorra – a kérdés: a magzatát elhajtó, vagy az...azt életképesen magától eldobó nő mondható bűnösebbnek; s mert...farsang-időben már e kérdés feltevése is egyfajta bűnbánati-tükör: nagypénteki nemzeti vonatkozásainkra ismerek rá e gondolatban egyben.)

Jan.27.

Séta a kutyámmal...Ili néninél takarítgatás...— A délutáni Nyugd. Főiskolán sok illusztrációt szolgáltatnak elénk: az embrió fejlődési szakaszairól, teljes értékű fotókkal. Az osztódások nyomán alakult nyolchetes embrióknak már szája, szeme, keze látszik (nem lehet valószínű, hogy az én magzatimat képes lettem volna elvételni, ha akkortájt...már tudomásom lehetett volna minderről. Bárha azok még nem voltak nyolchetesek! – Hogy megálmodtam én –, együtt, ifjú felnöttekként aztán...azt a három aprószentet! Ma is még, s...míg csak élek, látni fogom. – Azt kell hinnem: valamiképp mi még találkozni fogunk.) Ám büntudatom,

lelkiismeretfurdalásom nincs! Egészségem, ill. mélydepressziós akarat-hiányom miatt: nyakig benne voltam akkortájt nyomorultul halálos magzatvizemben én magam is – nem élveztem, de még csak nem is éreztem az életet (s tulajdonképp) újra világrajönni tanultam csak, a kórházi sokkolások után. Aki ilyképp maga is gyerek, ne szüljön az gyereket! (...Mert prüdériával, képmutatással, hazugsággal...és őszintétlenséggel annyit vétettek énellem, amióta csak az eszemet tudom, hogy...Justítia mérlegét súlyosan lenyomva tartják e bűnök, mind a mai napig még! – Ez tény, amit nem kívánok elemezni. S ezért minden öncsonkító csonkaságom. Mindazonáltal...sem söpörhető szőnyeg alá az ilyen problémák: világos, hogy az abortusz gyilkosság, még ha maga az anya legkevésbé is nevezhető gyilkosnak.)

A kis Musitz-unoka, Lilla kicsi gyerek még, de már...önállóan megtanult olvasni. Hogyan?– kér-dem nagymamáját. – Kérdezett, s...a betűkre mutatva: összeolvasta azokat. (Csak így tovább, kis Lilla! Aszó elszáll, az írás, ha megmarad: latinul, arabul, németül, angolul és magyarul is: mindenkié legyen az!)

...Kedves Paula! Hogy...én gyakoroljak az orgonán, s...ugorjak be, ha kell, misére is? Egy 57-58 éves asszonytól ugyan ki is várna el ilyet! Kezemben-lábamban érezve ehhez a siker képességét – elszomorodom bár az ilyen felkérések lehetetlenségén...! És reinkarnációs érzéseim is támadnának, amelyek szitaválódnának az eleve-elrendelés tanát (míg személyemben Istenhez magam állok a legközelebb, s magamhoz is...legközelebb az Isten áll. S Vele a krisztusi példa.)

Börtön, ahonnan sohasem szöknek meg, pedig kijárhatnak belőle...az életfogytiglanosok?Kecskemétről: a TV-ben (Szegeddel szemben) enyhébb életfogytiglanra-ítéltek láttatnak. –Uram! Hát ez az egész Föld...tényleg egy siralomvölgy? Frei Tamás „börtön-misszió”-ja ezután még, s... megint csak egy játékfilm, Kállai Ferencsel mint vádlottal a tárgyalóteremben...S mindezeket énnekem, mint egy...elítéltnak: kell végig nézmem: ebben mind a vádlott én vagyok – egy morbid-mód felfokozott azonosságtudattal (mit fiam némileg hasonló görbe-utas múltja idézhetett elő!)

Jan.29.

...Zsófikának megvettem hát az 1db születésről és (egy) halálról szóló könyvet. Tökéletes képes-szöveges megjelenítései ezek az angol szerzőktől való két alaptémának. (Az egyikben párnával tömi ki magát egy kislány, majd a párnának helyébe egy játékbabát tesz. Engem ezért kukoricán térdeltettek, s azóta tudhatom, hogy 7 évesen tud csak igazán, és ártatlanul...gyűlölni tanulni azember. A kintől. Mikor...arra ébred, hogy...akit a világon a legjobban szeretett, azt lehetséges...nem szeretni is!)

„És száját nem nyitotta szóra” – mond az Ige –, Heinrich Böllnek abban a könyvében, melyben az enyémhez nagyjából hasonló szenvedésekről ír. (Nem haragszom én már régóta az Anyámra:...de...megköszönöm Istennek, hogy ez az én példám okulásul szolgálhat unokáimnak.) Fejfájós napom van egyébként, – kemény fagyok múltával, gyors hóolvadás senyveszt: egy hidegfront-hatás...

(Én) ki egyszerűnek tűnő időjárás-jelenségekhez sem sokat értek,...mit kezdhethék (azzal) a reggeli TV-hírrrel, hogy...a Mars 13 milliárd fényévnnyire van tőlünk, s hogy ez pontosan azt jelenti –ha tapasztalatilag egyszer felfedezzük –... (ott) a mi Földünk körülményeinek (egy) 13 milliárd évvel ezelőtti állapotát lelhetjük fel! – Nem tudom ugyan, hogy...mi viszont jelenleg hány milliárd(osok) is vagyunk, de úgy vélem e téma pusztá humorizálásra is jó volna (Ha komolyan vennék ti.!)

Jan.30.

Amikor Gábor nem a szokásos időben, csak késő délután jön...? Még mindig betegesnek érzem magam:...aszpirin s kalmopyrin-hatásra — a tegnapiánál sokkal jobb állapotban mindazonáltal.

Kedvvel készülődöm Zsófit köszönteni holnapi születésnapján.

Jan.31.

Szabad legyen? – ne legyen az? Bocskai, a Kossuth telefonos rádió-riportere még a rendőrségi (kín)vallatás kérdésében is talál helyet a közvéleménynek: képes olyan véleménysorra formálni azt, mely – helytelenítéssel természetesen – „meggondolt gondolattá” teszi a mondandót. Már ma jobban vagyok. Sötétedéssel aztán, hogy...indulok Tatabányára, s...odamenet Tildával találkozom: vissza-fordulunk, egy jót beszélgetni. A szerencse később – kocsijukkal, a kórházból jöve...fiamékat is elém hozza — házuk előtt vehetem tőlük

a nagy hírt, mely szerint (hosszas kísérletezgetéssel, s nem kis pénz-kiadással) újabb unokám készül világra jönni. Hazahozzák a nagymamától Zsófit is, s én átadhatom az ajándék-könyveket (Zsuzsa szerint 'ráérezhettem arra, mit kell vennem') Menyem haza-fuvaroz később...

S...otthon egyTV-riport: főszereplője „Széchenyi István” névre hallgat, s...eddig összesen hat másik történelmi névvel volt szerencséje egy-osztályban tanulni (Koppány, Károly Róbert, Dózsa, Kossuth, Ady, Petőfi) Ő maga egyébként a helyi NATO-haderő egy utcaseprője volna: igen jól keres ő, s...'fünyírás előtt a csigákat összeszedi, még a gilisztát is odébb teszi, sajnálatból.' (S...effajta könyörületességgel jellemezhetném én magam is magamat: nyugdíjam kiegészítendő... amióta nem szorulok rá ti. a csiga-pénzgyűjtésre...) S...hogyan egy mai Dózsa mivel foglalkozik? szakácskodik ő (és...specialitása egy „kardon-sütött húsféleség”) – Ady zenészként él (egy „fekete zongorán” játszik) s meglehetősen...disszonanciával: Bartók pénzt számol egy bankban. Míg...bizonyos Kossuth névelődjéhez hasonlóan: el-s kihívásokkal jellemezhető. Roppant érdekes riport...

Miklósra utazom este, lányom egyedül fogad –; Detti unokám vele egykorú tizenéves "hölgyek-nek" tartépp "zenés kodicionáló tornát" – vele már nem fogok találkozni, s...Gáborral se: őt ma Tatára csalogatta be az ideai gimnáziumi „diák-király-választás” – (?)

(Még Zsuzsánál...) – egy kis vendéggyerek számítós kutyüvel foglalatoskodó kezére pillantva...kérdeztem: vajon net-jük van-e. — Menyem felelt rá: — "Nincsenek hozzá százezreik –!(Merthogy...valaha a könyvnyomtatás is luxusnak számíthatott: bölesködtem — már csak magamban, s még idejében elhallgattam.) Szűkebb családomra meglehetősen büszke lehettem én ma. Holnap...hogyan mi lesz? Születünk és meghalunk: ennyi változatlan csak az örök változásban.

HORVÁTH ÖDÖN

versei

Ha itt az ősz

Lelkesítő szavaidtól feléled
bennem a kihunyóban levő élet:
a lefojtott tűz nekiáll lobogni,
a kerekek elkezdenek forogni;

fütyül a gőz, a szerelvény elindul,
az őszi lombot láthatod, amint hull,
szép, sárga leple befedi a Földet,
miközben szokásosan varjak jönnek

a messzeség különféle zugából,
hogy újra elnyelje őket a távol,
mintha az imént nem is lettek volna

itt. Lényük misztikus, fekete foltja
már nincs máshol, csak képzeletünk tükrén;
s eltűnődünk a röpké látvány szüntén.

Évmilliókon át

A fénylő értelem s az elvakult sötétség
gigászi méretű, örök párbaja dúl.
Az ember, nézőjük. Figyel s nem szabadul
látványuktól. Amíg a földön él, reménység

s kilátástalanság között, félőn csodálja
hullámzó küzdelmük várt kimenetelét.
Választhat, de soha nem veszi a nyakába
az ítélőbíró áldatlan szerepét.

A harc nem szünetel. Kezdeti hevességgel
tart hosszan, makacsul évmilliókon át:
a tündöklő nappal, a koromszínű éjjel

váltakoztatják egymást, és bizonyosság, kétely
görgetik misztikus, földi létünk tovább
kibetűzhetetlen, ősi titkok medrében.

Úgy elszalad!

Úgy elszalad, úgy elsuhan
ez a különös élet!
Varázsszavad kíséretet
s a billentyűkön pár futam.

Ujjaid mutatják utam
a fény felé. Művészet
megtalálni a szépet,
ahol Te uralkodsz, Uram.

Ahol a sivár szükség
helyett a gyönyörűség
visz el gyermekkorunkba.

Velünk marad és játszik:
csillagok darabkáit
tűzi fel homlokunkra.

Kinn, a kies réten

Szerelmes, nagy srácok boldogan kergetőznek
a mindig szép fűben. Ő egy nagy köre ül.
Nézi röpké, útnak eredt lombját az ősznek:
ezernyi holt levél céltalanul repül.

Balzsamos esti szél fúj; szőke lányok jönnek
vidám csapatban, ám egy szépség egyedül.
Mind fittyet hánynak a hűvösödő időnek.
A magányos kamasz felzokog keserűn.

Többé nem titkolja kínzó szomorúságát:
szívéből fakadó könnyei záporoznak.
Egész teste remeg nagy felindultságától,

mert felbukkan a volt, a ködbe veszett távol.
Nem érzékeli a bíbor fény ragyogását;
lelkében éjsötét árnyképek sorakoznak.

Eső után Szájbely Zsolt fotója

VÉGH TAMÁS

Október 23

Sohasem volt ennyire olcsó,
sohasem volt ennyire drága,
soha nem volt esendőbb,
soha nem volt ennyire árva,
ennél elárultabb az élet.

Sohasem volt ennyi Júdás,
aki Veled együtt, ennyiszor
márt a tálba, s mind ugyanaz,
ami volt tegnap, s kongatja:
szégyen s gyalázat!

Sohasem volt ennyi szónok,
hitvány fárizeusa a szónak,
sehol ennyi ellengetett zászló,
kibújó szög a zsákból, ferde
reményre hajló

részvényese a pokolnak,
mint itt ezen a tájon.
Tálba mártó árulók tora
kéklík, míg az ünnep
emlékbe elenyészik.

/Sehol ennyien nem írtak
ceruzacsonkokkal,
gyűrött noteszokba,
wc-papírra verset, naplót.
Szabadok, - raboknak./

Soha nem volt ennyire olcsó,
soha nem volt ennyire drága,
sohasem volt esendőbb,
sohasem volt ennyire árva,
ennél elárultabb az élet.

2016. október 20.

VÉGH TAMÁS

Október 24

Légy belátással!
Lekaszált, konszolidált utódnép
leszármazottainak végtelen sora int.
Lehetetlen lenne másról, mint magáról
s valamit a családról, mindvégig
csak magáról huszonharmadikáról
feledkezve el, mint a fogyatékkal élők,
fogyó idővel és szóval rablógazdálkodók,
„e jelen való gonosz világ”, csendestársai.
De te légy belátással!
Ne sikolts, mert még felébrednének
azok, akik amúgy sem élnek.

2016. 10. 25.

SZÉKÁCS LÁSZLÓ

Átfényezve

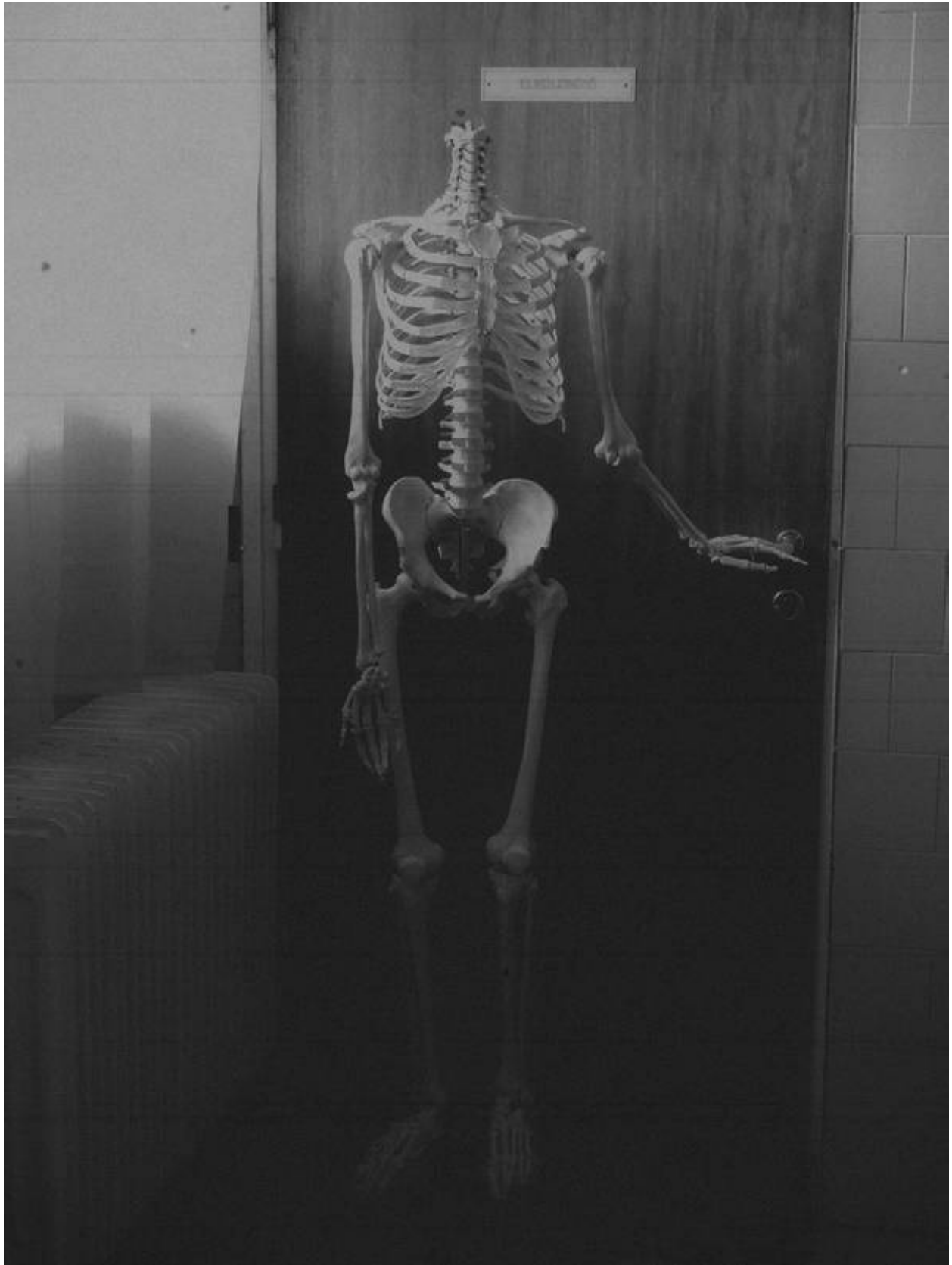
Kopott mázú tányér. Ebéd.
Már nem kell kapkodnom.
Nem lapátolom. Falatozom.
Ráérek. A menetrendet
még nem néztem meg.
Vagy húsz év múlva, talán.
Rágcsálok, nyammogok.

Az ablakok közé kellene
néhány szál virág. Ég tükre.
Áh! Festményt az ablaküvegekre:
Az álmainról. Idézett lázokról.
Az elveszettekről. A majdaniakról.
Az álmomban álmodottakról.
Evilágiakról.

Akkor az ebédnél szép
lenne az utcakép, a házak.
Kő, téglá, pala, cserép, aszfalt.
Ezektől az ebéd fele nem kell.
Kiemelt zöldövezet. Buda.
Hatsávós decibel őrzöngés.
Igaz, a mentőállomás közel.

Gondoltam, egy szál lángot
gyűjtök minden éjjel. Méceszt.
A lángba, a szemhéjamra belül
mázolok igazi zöldövezetet.
Luxus-szmozg nélkülit.
Autók, buszok, villamosok.
Eltűnnek. Csend. Meditálhatok.

Rágcsálok, nyammogok.
Ráérek. A menetrendet
még nem néztem meg. Minek.
Vagy száz év múlva. Talán.
Eltűnt utca, aszfalt, bomló vakolat.
Nézem az ablakokat. Tárlatomat.
Szivárvány mázú tányér. Ebéd.

Megkésett páciens Szájbely Zsolt fotója

FETYKÓ JUDIT

Felajánlás

... sose látnám a színek millió árnyalatát
ujjam nem mozdulna tút vezetve
csipkét varázsolni a semmiből
többet nem mehetnék fel semmilyen hegyre
sorolhatnám ha csak ennyi lenne vagy bármi más
mindent odaadnék
csak bal kezed két ujjával elsimíthatnád hajad.

Tízkor

Az órát lesve
múlik az este
telefonát várva
ülök szobámban
csak az a fontos
hogya pontos
időt mutató
kicsi mutató
pontosan éppen
a tízre érjen.

Álomban

Az öreg, nehéz faajtón, mitől úgy
rettegtem kiskoromban, léptem be veled,
átlépve ezzel minden gáton,
hogya múltamba beengedjelek
Minden az ismert, a régi volt,
a ház a tornác, a bútorok, szobák,
nem találtam semmi titkot,
mit ne ismernék ideát.
Nagy-nagy csend és nyugalom
fogadott az öreg házban itt,
nem kellett elmondanom,
tudtad, nem kérdeztél semmit.
Kéz a kézben lassan körbejártunk,
a falakon sok poros régi kép,
a házam-ékessége lámpát is megtaláltuk,
magunkat, egymást. Ez elég.

Romlott bor egy törött széken Szájbely Zsolt fotója

KŐ-SZABÓ IMRE

Mesterségek utcája

Szerettem a nyarakat, több okból is. Először talán azért, mert nem kellett iskolába menni. Nem mintha, nem szerettem volna, de jobb volt az a reggeli, kötetlen felébredés. Akkoriban a nap, mindig szépen sütött, nyugalom árasztotta el a kertet, ahogy a széles folyosóról nyiladozó szemeimet dörzsöltem. A friss tejeskávé illatát éreztem. Anyám reggelire szólított. A reggeli után sétát tettem a Csorvási út és Szarvasi út által határolt utak mentén. Meglátogatva az ott dolgozó mestereket. Ők szerették a kíváncsiskodó gyerekeket, mert arra gondoltak, hátha az ő mesterségét folytató legényke lakozik a látogatóban.

Ezekbe a műhelyekbe be lehetett menni és a vevő, vagy megrendelő szeme láttára készült az eszköz, a tárgy, vagy amit megrendelt. Első utam a bognárhoz vezetett. Egy sarki épületben volt a műhelye. Talán azért a sarkon, mert így az utcafronton lehetősége nyílt, az elkészült szekér összeállítására. Ilyenkor a váz, a négy kerék csupaszon állt. Még körül lehetett járni, megnézni, igazítani rajta, mielőtt elvitték darabokban a kovácshoz, aki elkészítette a vasalást, a kerekekre ráfot húzott. Hajós Ferenc volt a tisztességes neve, ennek az ötven körüli, alacsony, köpcös mesternek. Csoda vésőit, fúró, faragó szerszámaikat mindig megcsodáltam. Nem volt sokbeszédű ember, inkább a keze járt, mint a szája.

Majd a Jároli Pál szíjgyártó műhelye következett. Jároli Pál műhelye igen keskeny volt, fő helyen állt – mindjárt az ajtóban - a lábbal, két pofa közé szorítható satuféle. Ide fogta be a varrandó felületeket. Hegyes ár volt a kezébe, mellyel lyukat tett az anyagon és aztán átfűzte a „cérnát”, amely nem volt más, mint a nagy igénybevételnek is ellenálló szurkozott zsineg. Ő varrta a lovakra a szép, erős szerszámokat, szíjakat, nyergeket, meg sorban kisebb javításokat végzett bőr eszközökön, ruházatokon. Amikor beléptem, minden reggel az első szava az volt:

- Hogy vagy Nagytityi?

Nem tudom mit jelentett a Tityi, ő így becézett engem. Mai napig sem tudtam erre rájönni. A válasz csak annyi volt: - Jól! Ezzel a beszélgetés ki is merült. Még egy darabig néztem, hogyan dolgozik, aztán meglátogattam a szabóműhelyt.

Kunos Lajosnak hívták a szabót. Fiatalember volt, nem több harmincnál. Szépen és jól dolgozott, de csak akkor, ha józan állapotban találta az ember. Műhelye egy üvegezett folyosó végében volt. Ott állt egy hatalmas szabó asztal, melyen szabta az anyagot, állította össze a kabátot, nadrágot. Mellette állt a varrógép, folytatásaként, pedig egy kecskelábú állványon álló vasalódeszka. A folyosó végében, pedig egy priccs. Sokszor ezen, alva találtam, mert a kocsmá, törzsvendégének számított. Amikor a gőzök elszálltak a

fejéből, dolgozott, mint egy földre szállt angyal. Mindent tudott, szabni remekül, ha egy jól mutató zakót, vagy nadrágot látott az ember, mindenki tudta: - Ezt Kunos Lajos varrta, csak nehéz volt kivárni.

Három házzal a mi sorunktól egy gabonakereskedő működött. Ez talán szokatlan, de ő, Horváth Tibor, gabonával kereskedett. Ezért a lakóháza, amely az utcára nézett, ugyan olyan lakóház volt, mint az utcában a többi. A különleges és a feltűnő csak az volt a házmögötti részen, hogy nagy magtár épületek sorakoztak. Aratás idején a gazdáktól felvásárolta a búzát, árpát, zabot. Persze külön-külön tárolva. Nem zsákokban, hanem szabadon beöntve a tárolókba. Ebben, mi gyerekek, az ő fiával együtt, jót tudtunk játszani. A gabona hegyekben hancúroztunk, meg volt egy vályúszerű, fémről készült merőedény. Ezzel szedték fel a gabonát, ha zsákba akarták rakni. Ezzel a „cserpákkal”, mert ennek nevezték, a nyári időszakban is jót tudtunk szánkózni a búza hegyek, völgyek között, ott a raktárban.

A hentes, a fő kajaforrást hozó, előállító mestert Héjas Lászlónak hívták. Pontosan a szomszédunkban lakott, ott volt üzlete, amely az utcára nyílt. Benn a pultnál nagy kocka alakú fatönk, melyen éles késsel szelte a húst, a csontokat, pedig nagy bárdjával tette szófogadóvá a leves számára. Háta mögött egy fogaszerű vaspánt húzódott a falon, rajta fényes kampók. Ezekre akasztotta fel a kettéhasított fél setéseket, egy-egy marha combot, fél oldalát. Nem szedte szét húsféleségek szerint, mint azt napjainkban megszoktuk a hentes pultokban, sokszor kicsinosítva, hanem a vevő kívánsága szerint kanyarított belőle. Így közvetlen is volt a kapcsolat, a vevő, a hentes és az elfogyasztani szándékozott leendő finom falatok között. Az üzletben a fal mellett két hatalmas fehér jégszekrény állt. Ez valóban jéghideg volt és nem hűtő, mert reggelente kiabálva jött a jeges. – Jeget! Jeget! – ordította kocsijáról. Ilyenkor a hosszú, négyszögletes, rúd alakú jegeket, a jégszekrény tetejét felnyitva, bedobálták. Ez olyan volt, mintha a kabát szövete és bélése közé tették volna. A szekrény belülről jéghideggé vált, addig, amíg a jég el nem olvadt és alul egy csapon víz formájában nem távozott. Itt tárolta a húsokat, melyet saját kocsijával, két lovával, a vágóhídról hozott a reggeli órákban. A levágásra megvásárolt sertést, marhát, birkát, a város által működtetett vágóhídon ő maga vágta le. Itt a körülmények a jogi előírásoknak megfeleleltek. Bádoggal bélelt, oldalas kocsijával a frissen vágott állat húsát hazahozta hentes üzletébe. Kampóra akasztotta, vagy a jégszekrénybe tette és elkezdte árulni. Héjas László híres volt májas hurkájáról, melyet ő maga készített el, füstölte és aztán így árusította. Még ma is emlékszem ízére, melyből reggelente frissen sültött kenyérrrel és cukrozott cikória kávéval, jókat falatoztunk.

Végül a Verasztó pékséget is meglátogattam. Itt az elárusító hely a hosszú polcokkal, együtt volt az emeletes kemencével. Két kemence volt egymás fölött. A felsőt a padlószintről vetették be, az alsóhoz több lépcsőn kellett lemenni. Nyugodtan végig nézhettem, amint a péklegények hosszú nyelvű lapátjukra fordították a hosszúkás fonott szakajtókból a kenyértésztát, vízzel megmosdatták. Bér sütés esetén egy kis cédulát ragasztottak rá, melyet a tulaj, aki a tésztát hozta, írta meg otthon, ákom-bákom betűkkel. Ez kellett, mert

mikor kisült a kenyér és felrakták a polcokra, csak ezek alapját tudták kiválogatni kié, melyik kenyér. A sütésért fizetni kellett, azonban abból a szempontból jó volt ez a megoldás, hogy otthon nem kellett a kemence befűtésével bajlódni, de volt, akinek kemencéje sem volt, mégis tudott olyan kenyeret sütni, amelyet ő dagasztott be. Aztán később ez a Verasztó pék olyan szolgáltatást is bevezetett, hogy az otthonról hozott lisztet lemérte, ő már tudta, hogy ebből mennyi kenyér lesz és az előre kisütött kenyérré cserélte. Verasztóék kenyere messze környéken a legfinomabb volt. Szinte sima kenyérből is izléseesen és jóízűen lehetett falatozni. Nem kellett hozzá sem kolbász, sem szalonna.

Végh Lászlónak hívták a fodrászt. Szintén sarki épületben volt az üzlete, két lépcsőn kellett felkapaszkodni az olajjal felkent padlózatú helyiségbe. Ez az olaj különös illatot adott a műhelynek, melyben két fodrászszék volt található. A hajvágásra, borotválásra várakozó vendégek sokasága a falmellé körbe rakott székeken pihenve várakozott sorára. Nem kellett előre bejelentkezni, ha nagy volt a hajad, gondoltál egyet és egy kis várakozás után, már is a borbély székében talátlad magad. Abban az időben a fodrász üzlete volt a fórum, mint régi időkben az agora. Itt váltották meg a holnapot a vendégek a fodrással együtt. Szó esett itt politikáról, hírekről, mindenféle mente mondáról. Ezek a fodrász székek fából voltak, hátul állítható fejtámasszal. Ez kellett a rövidebb, hosszabb nyakú férfi vendégek borotválásához. A szék körkörösén elfordítható volt, ne a fodrász szaladgálja körbe a vendéget, hanem ezt a fodrász előtt forgatták, ahogy a hajvágás, borotválás ezt megkövetelte. A borotválkozáskor a habot egy füles tégelyből hordta fel a páciens arcára. Vigyázva arra, hogy a kemény szőrt a hab egyenletesen befedje, hogy a borotválás a késes borotvával, szinte gyerekjáték legyen. A borotválásnál a fodrász jobb kezébe fogta a megfent borotvát, a bal kezével irányította az arc állását, bal kezének mutató ujjá előre mutatott, erre kente fel a szőrrel teli, lehúzott habot, majd egy idő után a mosdókagylóba ürítette ki.

Régen a férfiak a fodrászhoz jártak borotválkozni. Nem úgy, mint manapság, villanyborotva, vagy Remington zsilettpenge. Ez nem létezett. Meg aztán ez olyan esemény volt, mikor Józsi bácsi elment a fodrászhoz. Nem csak a szőrzettét veszttette el, hanem nyert egy csomó információt. – Hol hallotta? – kérdezték tőle, ha mesélt valamit. – Hát a fodrásznál! Vagy borbélynál! – ki hogy nevezte.

Nekem és az öcsémnek, apánkkal, minden évben közös fodrászlátogatásunk volt. Karácsony szent estéjén, úgy hatóra körül elvitt bennünket a Vég László fodrászhoz. Ott mindig jó meleg volt, a kályhában duruzsolt a tűz. Mi csak ültünk és hallgattunk. Az ott várakozó sok ember érdekes történeteket meséltek. Tágra nyílt szemmel és füllel ittuk a hallottakat.

Apánkat a borbély megborotválta, erre mindig legalább másfél, két órát kellett várni. Pár év eltelte után, az lett a gyanús, hogy mikorra hazaértünk a szobában a feldíszített karácsonyfa állt, alatta a várva várt ajándékokkal. Aztán kiderült a titok, amíg mi a fodrásznál rostokoltunk, addig édesanyánk elintézte a fenyőfa körüli teendőket, örömet, ámulatot csempészve gyermeki arcunkra. Így lett teljes a mesterségek és mesterek jelenléte életünkben.

Séta az esőben Szájbely Zsolt fotója

RUSZKÁNÉ MÁRTON ÉVA**„Érik az alma”**

Szép őszeleji délután volt. A kellemes napsütésben pókfonalak úsztak a levegőben, s a szilvafáról már lehullott néhány bánatos falevél. Kicsi lány vezette a csapatot, Ő ment legelő, két kezében egy-egy vödörrel. A többiek utána. Mama a kis székét hozta, anya és a nagylány húzta a kis háztáji szekeret- rajta almás ládák. Apa jött hátul: Ő a létrát cipelte a vállán. Az almafák alatt letáboroztak.

Mindössze két almafa volt a kertben, de olyan szép nagy terebélyes, hogy bőven ellátta a családot a legkedveltebb téli vitaminforrással - az almával. Most már szépen megérett, s félő volt, hogy egy nagyobb vihar mind leveri a földre. Levonult hát a család, hogy leszedje, s gondos válogatás után a legjavát elraktározza télre.

-Nézd mama, milyen szép piros almát találtam! Ezt meg is eszem. -rakta le kicsi lány a vödörket.

-Egyed csak kis kincsem, de jól töröld meg előtte! Tudod, minden gyümölcsöt meg kell mosni mielőtt meg akarjuk enni! -intette mama kis unokáját.

-Mama! Te nem kérsz egy almát? -s már kereste is a legszebbet.

-Majd én odafönt eszem meg. -válaszolt mama- tudod nekem már nem olyan jók a fogaim, mint neked, s nem tudom megenni, csak ha előtte meghámozom. Nagy kár pedig, mert a héjában van a legtöbb vitamin.

-Akkor mesélnél egyet amíg én megeszem? Látod, még nincs is válogatni való!

-Igaz, még várni kell egy kicsit...Tudod, hogy az Óramanó meg éppen az alma héját kedvelte a legjobban?

-Tényleg? Meg is ette? Elmeséled?

Az Óramanó is szerette a szép napfényes őszi délutánokat. Jó világosság volt a konyhában, és ha kilesett jól látott mindent.

Egy ilyen szép délután megállt a falióra. Manócska kinézett az órából, s látta, hogy nagymama ül az asztal mellett. Kés volt a kezében, s egy almát hámozott. Elgondolkodva járatta körbe az almán kis kését, aminek nyomán szép hosszú piros szalag született az alma héjából. Manócska kíváncsian leste, nagyon érdekesnek találta. Szerette volna közelebről is szemügyre venni. Mama azonban szép kényelmesen eszegetett. Mikor végzett az almával kis kését gondosan megtörölve behelyezte a fiókba. Már éppen az almahéjhoz lépett, mikor kintről kiáltást hallott. Rögtön az ajtóhoz sietett, kiment, és be is zárta maga után. Manócska várt egy kicsit, -igen türelmetlenül- majd lemászott az óraláncon. Rögtön felkúszott az asztalra, s már a piros, fidres-fodros almahéjat mustrálgatta. „Milyen szép kis kabátkát lehetne ebből csinálni!... Vagy

szoknyácskát! De nem is egyet, hanem akár tizenegyet, olyan hosszú! „Végül gyorsan visszatekerte a szoknyának valót, de mire végzett, csak annyi ideje maradt, hogy bebújjon a héjkupac alá. Bejött ugyanis nagymama mégpedig Erzsikével kézen fogva. Jaj, mi lesz most! Manócska moccanni sem mert, csak remegve hallgatózott.

-Almát ettél mama?-kérdezte Erzsike-Az óvodában is kaptunk ma almát.

-Nekem is olyan jól esett! Légy szíves kis kincsem, vidd ki a héját a cefrés kádba! Tudod, abba a hordóba, amelyikbe a hibás almákat bedaráltuk. Abból főzik majd a pálinkát.

-Jaj, én azt nem szeretem, de kiviszem azért.

-Nézd- adott a kezébe egy kis tálat- ebbe kapard csak bele!

Manócska már se élő se holt nem volt félelmében. Lesz ami lesz!

Hát az lett, hogy Erzsike a héjjal együtt belekotorta Őt is a tálba, majd megindult vele kifelé. Azudvaron a malacok ólja mellett megállt. A két malac- amint Erzsikét meglátta- két hátsó lábára állt, mellső lábaival a karám deszkáiba kapaszkodva. Mindkettő éktelen visításba kezdett- örültek a jövevénynek.

-Sziasztok! Talán éhesek vagytok?-Állt meg Erzsike- Apa még nem jött haza. Jól van na! Adok én nektek valamit!- azzal zsupsz, beöntötte az almahéjat a vályuba. Manócskának nagy szerencséje volt, hogy a két malac nem esett rögtön a vályunak! Épp volt annyi ideje, hogy bebújjon az etető alá. Mikor aztán előmerészkedett rögtön azt kereste, hol húzza meg magát, míg visszaosonhat a házba. A karám sarkánál kívül, lógott apa köténye egy szegen. Ezt szokta maga elé teríteni, ha a malacoknál dolgozik. S milyen jó, hogy volt rajta egy zseb! No- ebben talált menedékre Manócska.

De még az is milyen jó volt, hogy ez a zseb kissé le volt bomolva! Mikor apa hazajött és meg akarta etetni a jószágait, észrevette ezt a kis szakadást. Apa pedig szerette a rendet maga körül, ezért már vitte is be a kötényt anyának

-Kérlek, ha lesz időd, varrd vissza már a zsebet erre a kötényre! Úgy látom, kezd lebomlani.

-Jó, csak akaszd fel oda a fogásra Később megcsinálom.-Válaszolt anya.

A kötény végre nyugvó helyzetbe került. Manócska a zseb sarkába kuporodva alig várta, hogy mindenki elhagyja a helyiséget. Akkor aztán egykettőre a helyére iszkolt. Most aztán szentül megfogadta magában, hogy fényes nappal soha többé nem hagyja el a helyét!...Esetleg csak olyankor, ha senki nem lesz otthon...

-Mama! A mi malacunk is szereti az almát?- kérdezte kicsi lány.

-Szereti hát! Majd almaszedés után ha felmegyünk a kertből, ki is próbálhatod!

SZABÓNÉ BABIK ERZSÉBET

Légy jó mindhalálig!

Az életben, szíved, sokszor holtra válik...
Akkor se feledd el: légy jó mindhalálig!
Korán leszel felnőtt, mégis tanulsz váltig...
Akkor se feledd el: légy jó mindhalálig!
Becsapnak, meglopnak, megaláznak "bárkik"...
Akkor se feledd el: légy jó mindhalálig!
Nem vesznek komolyan, mit lelked úgy áhít...
Akkor se feledd el: légy jó mindhalálig!
Kitérod szíved, mely másnak mit sem számít...
Akkor se feledd el: légy jó mindhalálig!
Meghurcolnak téged gonosz "tanárbácsik"...
Akkor se feledd el: légy jó mindhalálig!
Sebzett lelked érzi, kemény a világ itt...
Akkor se feledd el: légy jó mindhalálig!

GÖMÖR KATA

Elmúlás

/A palást/

Így van ez erre...
Így van ez hát
Nem ment meg
Sem félelem
Sem bátorság
Palástként borul majd rád
Most virrasztva itt
Várjuk azon órát
Amikor mindannyian
Gyöngeségtől remegve
Ajkunk szóért epedve
Imát akar mondani
Mert jön majd a végső
Találkozás
Itt a földön
Egy csillag sápad
Majd odaát
Az égen fog ragyogni
Nem ment meg
Sem félelem
Sem bátorság
Így van ez erre...
Így van ez hát

B. TÓTH KLÁRA

Elpattant buborék

Tempora mutantur et nos mutamur in illis:

Az idők változnak és mi változunk velük.

I.Lothar

Senki se léphet többé úgy, ugyanabba a nyárba,
télbe, folyóba, ha minden változik, és vele testünk
sejtjei, én-tudatunk és múló szellemi lényünk...
Elpattant buborék – oly véges az emberi élet,
egyszeri, kis töredék-létünkről bölcs bizonyosság:
minden perc (m)érték, soha nem tér vissza a régi.
Persze kevés „megtörténnünk”, mintegy „balesetként”,
tetteiért van megmértve az ember a földön.
Nem kormányozhatjuk a létünk szembe magunkkal,
versenyt futva az úton visszafelé, anyaméhig,
honnan elindultunk hódítani ezt a világot,
s minthogy örökké hajt, pulzál bennünk ez a rezgés,
merre keressük utunk, vagy utunk meglelhet-e minket?

ELBERT ANITA**Hullámok írják életemet**

Halkan csobogó patak
Rezdületeiben, mint erek,
Megszólalnak a hullámok,
Életemet írják ezek, lassan,
És kristálytisztn.
Mert a víz alján lévő, szilárd,
Vaskos kövek őrzik szikáron
A történelmet. Így a kő bár
Marad, a hullámok haladnak,
Hol a kő a sors, a hullám pedig
A választások. Mindenkinék
Létjoga a szabad akarat, így
Nincs meghatározva, miként
Ossza be perceit, csak a mód
Uralkodik, hogyan cselekedjen.
Benne állok a hullámok sodrában,
Hol egyedül magam maradok
Mozdulatlan, a hullámok
Átsiklanak rajtam, és a mozgás
Illúziójában, haladnak az örök
Felé. Ahogy sodródnak az évek,
Gyűrűznek a hónapok, úgy
Táncolnak a víz felszínén
A fecsegő hullámok, kik
Jelentést közvetítenek a világnak.
Te vagy a hullámok teremtője,
És alakítója, szavadra
Szerveződnek a hullámok,
Hol kicsiny, hol nagyobb
Darabban, áthidalják ők
Az ábrázolás síkját.
A teremtés horizontjában
A csontcsendbe burkolózott
Hullámok is lábra kelnek,
Mert megérkezik hozzájuk
Az isteni üzenet, menni,
Vagy maradni, ez itt a nagy
Kérdés, s a hullámok éjében
Magára eszmél a cselekvés.
Mert szemlélni nagyobb
Gondolatot mozgat meg,
Mint tenni, s lenni nagyobb
Ajándék, mint nem lenni.
Hullámok írják életemet,
Benne állok a patakban,
S nézem, hogy a víz halad,
De én örökké ugyanaz maradok.

BÖRZSÖNYI ERIKA

Házkutatás

Ma éjjel álomban, nyomasztó álomban,
azt álmodtam, hogy két rendőr, egyenruhások,
régimódi tányérsapkás kék egyenruhában
házkutatást tartottak nálam. Röpködtek a
kéziratlapok a szobában, s ők mogorva
arccal, hallgatagon végezték monoton
munkájukat. Már fehér volt körülöttem
a sok papírtól minden, én köztük kétségbe
esetten keringtem és kérdezgettem,
hogymit keresnek? Választ nem kaptam,
s ők csak egyre huzigálták ki a fiókjaimat,
forgatták ki a szekrényt, az egész életem
a feje tetején állt már, sirtam, és
könyörögtem nekik. Mondják meg
legalább, mit keresnek? Büntudat
bűn nélkül nem terem, úgy ébredtem
fel, a nyomasztó álom emléke
ébredésben is itt maradt velem.

HAÁSZ IRÉN

Csodára várva

Te tőlem várod,
és én tőled,
már ketten nem jutunk semmire.
Az idő megy,
de semmi sincs,
csak süllyedünk a semmibe.

Csodára várunk, galambot, sültet,
hogy tátott szájunkba behull.
Milyen kertész, aki betonba ültet,
nem zsíros talajhoz nyúl?

Várom, hogy halljad,
várod, hogy halljam,
de mind a kettőnk füle süket.
Ebben a lármás
földi viharban
egymást már senki nem érti meg.

Érdek-kerítés utunkba fülled,
mikutyánk kölyke ugat vadul.
Milyen kertész, aki betonba ültet,
nem zsíros talajhoz nyúl?

JANESKÓ GYÖRGYI

Kertek alatt,

fürdik a harmat ránca a fényben,
hajnali kávé illata térdel
az éjszaka múltó álma fölé.
Hajunkba kócoló pókhálós pára
kortyolgat még utolsót a nyárba,
emléket szürcsöl a fogunk közé.
Ülünk csendben, kezünk közt vággyal
nyakig értett búzagalászban
várjuk az őszi misét.
Szőlőlugasunk mustja, ha cseppen,
darazsak tánca utolsót reppen
érett illatunk fújja a szél.

DOBROSI ANDREA

Döntéseink

Döntéseim nem, mint az ázott föld,
mit meglocsol a bánat.

Döntéseim enyéme, mint a Hold,
mit szemem éjben láthat.

Lehet, néha kerek, máskor kifli,
de enyém sütőforma.

Lehet, nem is vagyok egy jó cukrász,
de mögém állsz a sorba.

Igen, döntéseid ugyanazok,

Hold, süti, az egyre megy.

Igen, egyszer élsz ugyanúgy te is,
viseld tévedésedet.

KOCSIS GYÖRGY

Áldott légy, te ismeretlen

Bennem élsz,
mint egy fájó, apró fénybogár,
mint alkonyokban eljövendő
hajnalok és sosem volt huncutkodó
éjszakák.

Megláttalak,
megszerettelek,
hiányod, mint katedrális,
felépült bennem, felépült
bennem.

Bennem él hiányod,
azt hiszem,
üszköt vetettél életemre,
csöndesen,
áldott légy, ó, áldott légy
kedvesem,
egyetlen igazi csillagom,
egyetlenem.

Érzem, én vagyok
örökre
az igazi alkonyat göröngye,
selyem párnák közt,
talán,
te vagy
az
ébredő, sóhajtó,
virrasztó talány.

DEBRECZENY GYÖRGY**hogyan gondozzam a nagymosodában**

*kollázs a Könyvtári Intézet 104/2014 sz. főlőspéldány
jegyzékéből**

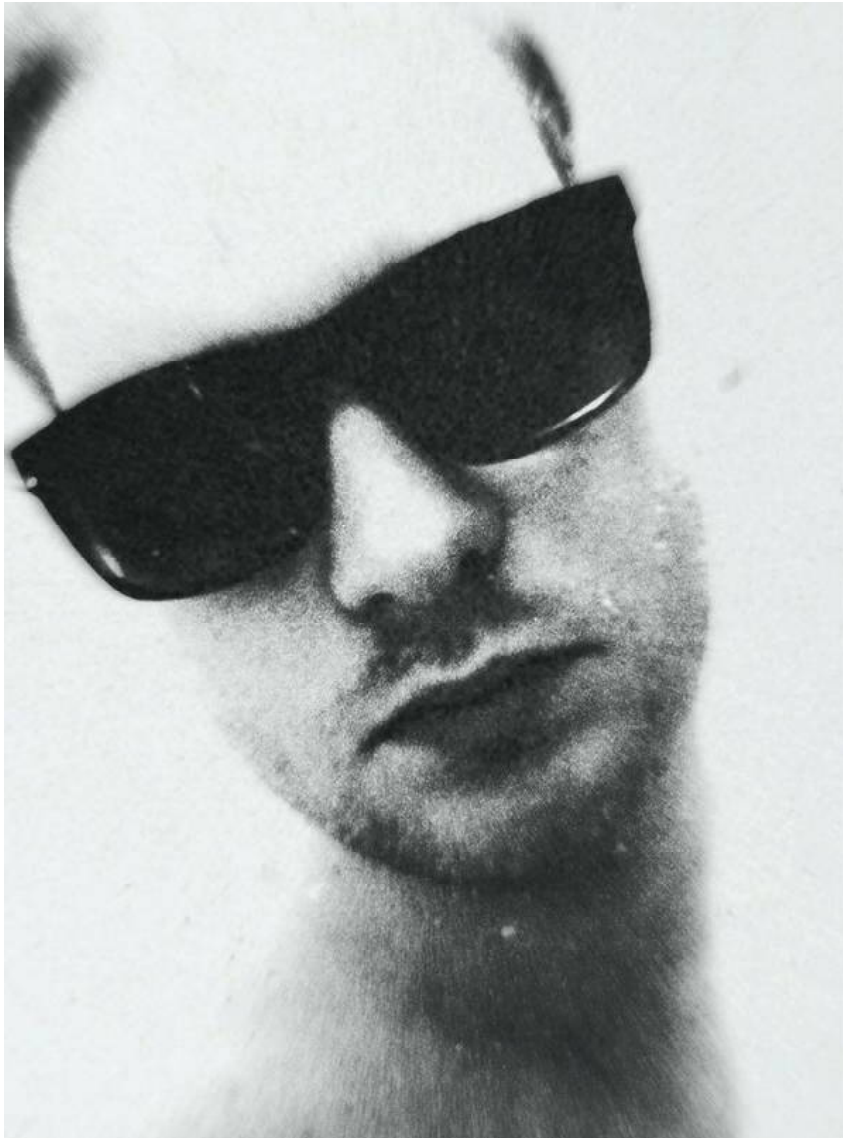
mindig magam megyek a nagymosodába
megállok a hallgatás küszöbén
gitárszólo találj ki engem
mindennapi szerelmünket add meg nekünk ma
hogyan aztán elcsereélhessük egymást
ketten vagyunk mindig ketten
a szertelen nyár és a kérdező

minden nap szenzáció a nagymosodában
ez az utolsó nyári éjszaka
ég és föld között kihallgatják az angyalokat
nap iramlott és börtönnaplómra hold sütött
nem volt jobb testvér nálad örök verőlegény
abbahagyott versek kitavaszkodtak
gyerekek most szépen fessétek ki Übü királyt

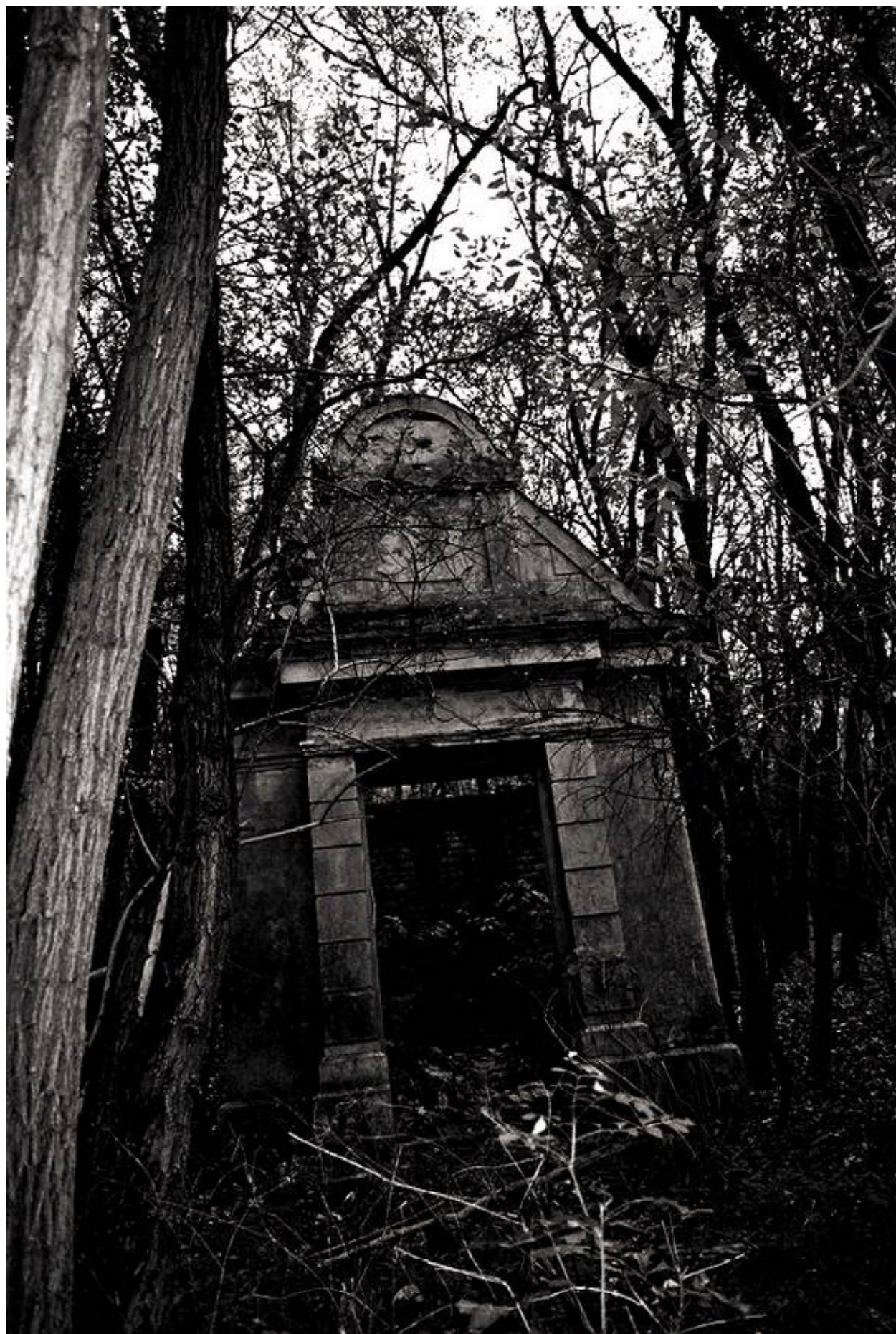
minden nap a reménytelenség ösbemutatója
a nagymosodában kérek tüzet
hadd lángoljon a kék füzet
száll a hamu fészke
városszerte a félelem harsonái beszélnek
és én nem tudom hogyan gondozzam
gyémántjaimat a nagymosodában

[-http://ki.oszk.hu/content/sz-pirolalom-5](http://ki.oszk.hu/content/sz-pirolalom-5)

(2014.07.15.)

BEMUTATJUK**Szájbely Zsolt**

Szájbely Zsolt Rétságon él, könyvtáros, előadóművész. Fiatalos lendülettel vetette bele magát az alkotásba (néhány évvel ezelőtt), a kortárs művészetek művelésébe, s mindemellettt ünnepségek, megemlékezések és irodalmi estek elfogadott, sokat foglalkoztatott, szeretett előadója, aki a verseket és prózákat saját ízlése szerint adja elő. Saját alkotásaiban előszeretettel alkalmaz(ott) extrém, meglepő fordulatokat, leírásokat, ám mindezt okos, művelt, mondhatni intellektuális alkotóként tette. Fotót néhány éve készít, s ezekben a többnyire fekete-fehér alkotásokban (az írásaihoz hasonlóan) is megtalálható az az egyedi világszemlélet, felfogás, ami szinte tükröt állít a mai kor „jóléti társadalmának”. Érdemes odafigyelni Szájbely Zsolt fotóira, mert bennük nagyon komoly kritikai üzenetet kapunk a szemünk előtt felnövekedett fiatal generáció egyik képviselőjétől. Üzenetet arról, hogy mi az érték! Zsolt talán túlon túl érzékeny, de letagadhatatlanul őszinte, és fotóiban is eredeti. Spontán, vagy „megrendezett” képeiben szinte megszállottan a romló-bomló világ jeleit továbbítja annak, aki erre vevő, aki ezeket a jeleket venni képes!! Igyekezzünk, hogy a vevőkészülékünket jól használjuk ezen képek nézegetése közben, s lássuk meg a képek történeteiben önmagunkat, saját életünket! A Szerk.

A kripta, amely elfelejtett emlékezni...

Az elfelejtett óriás a város fölött...

Az erdő követi minden lépésemet

Corpus Christi

Egyedül

Egyszer volt, hol nem volt.... és most

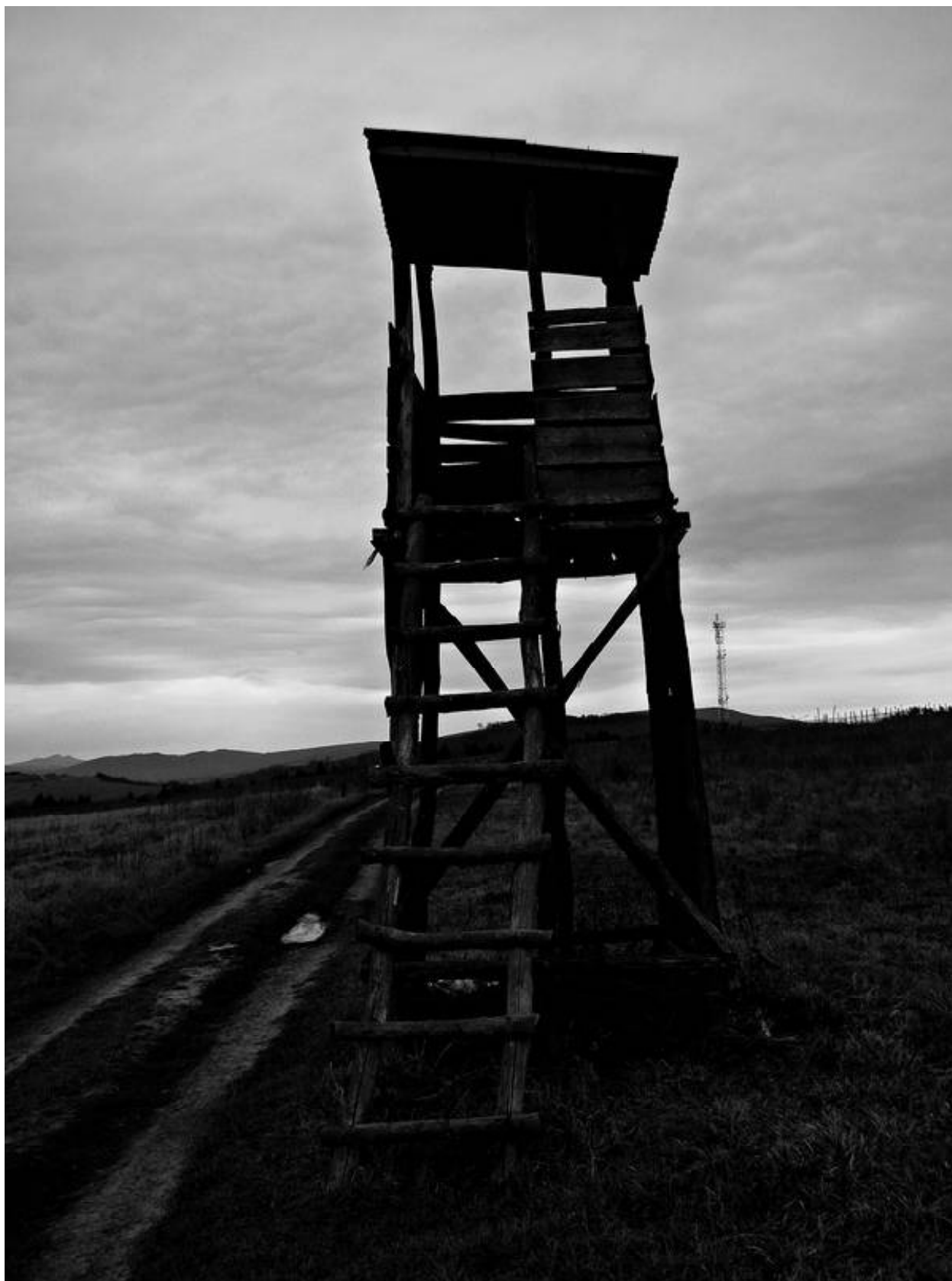
Ember a fa mögött

Kő-hölgy

Április bolondja

Vadászles

Árnyember

KÖNYVAJÁNLÓ

Megvásárolható a szerzőnél, illetve szerkesztőségünkön keresztül!

2

Czinka Panna nótája.
(1735.)

Átirta: Bloch József

Lassan. (Adagio.)

Violino I.

Violino II.

Viola.

Violoncello.

VÉGH JÓZSEF
Czinka Panna,
a cigány Szappho

Élénken. (Allegro.)

Tempo

I. bérté József és Társa zeneműnyomdája Budaörsön.

R. K. 58.

Megvásárolható a rétsági könyvtárban!

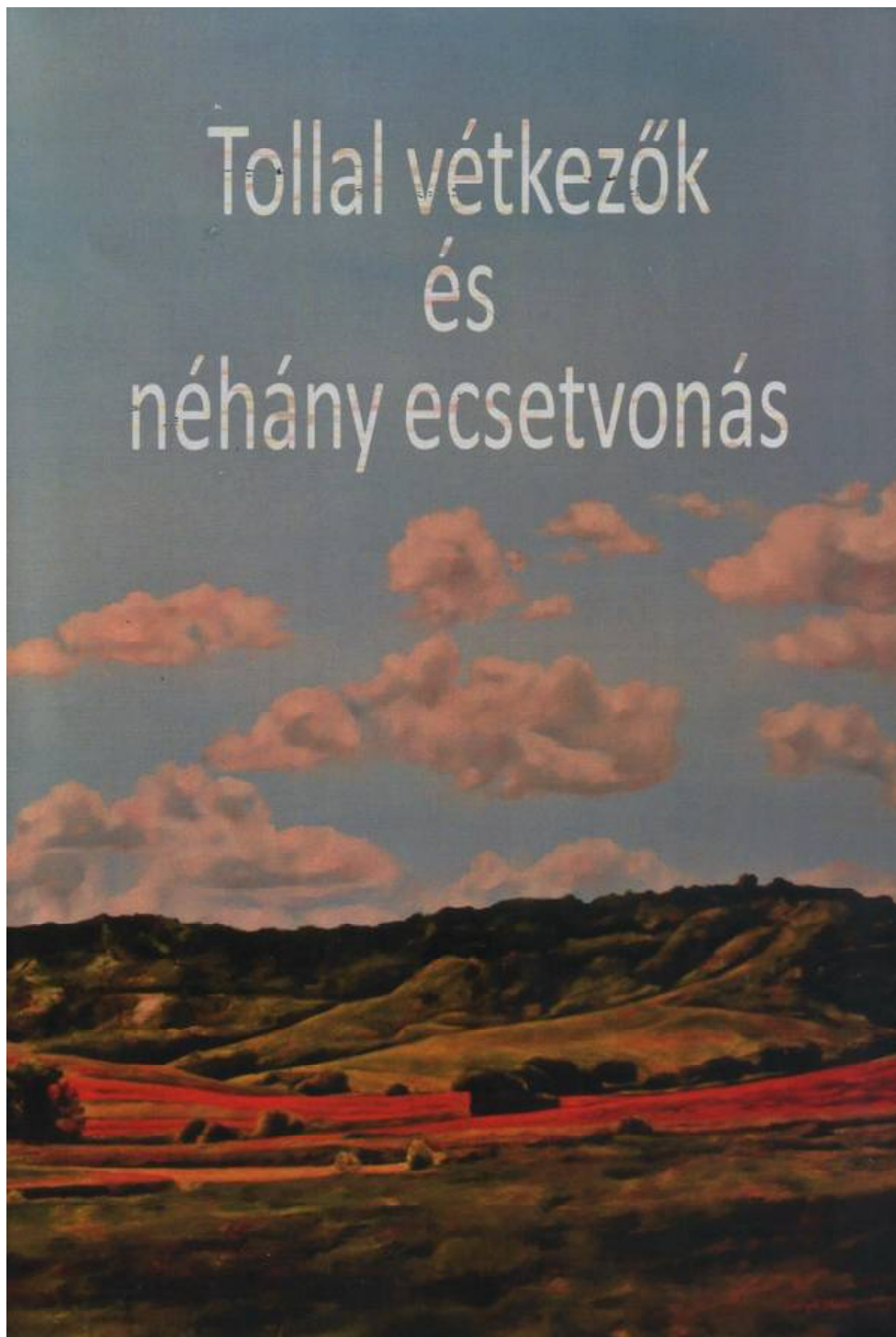
Üzenetek, vallomások, strófák

A rétsági Spangár András Irodalmi Kör
antológiája

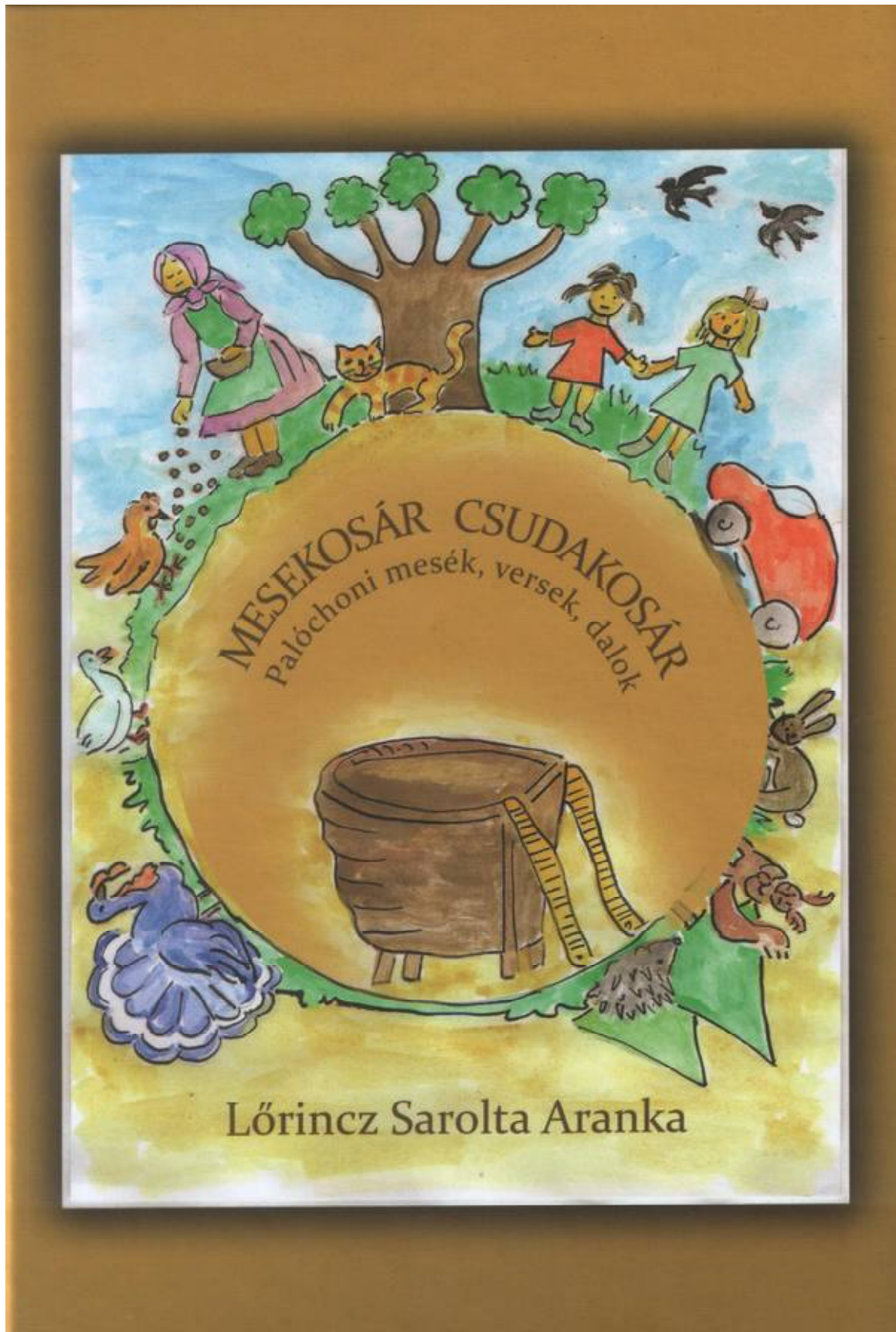

2017

A Balassi Bálint Asztaltársaság gondozásában megjelent a *Tollal vétkezők és néhány ecsetvonás – Ceredi alkotók antológiája* című kötet. A könyvben **Cene gál István** festőművész alkotásait, **Gyuresó Gyula** verseit és **Kiss-Simon Miklós** írásait-verseit kapják kézhez az olvasók. *Felelős kiadó: Orbán György János, nyomdai előkészítés: Handó Péter, felelős vezető: Bencze Péter. A Szerk.*

CD melléklettel jelent meg az Ipolybalogon élő és alkotó Lőrincz Sarolta Aranka legújabb könyve, a Mesekosár csudakosár – Palóchoni mesék, versek, dalok című igen szép kiállítású kötet! A könyv megvásárolható a szerzőnél, vagy lapunk email címét használva. A Szerk.

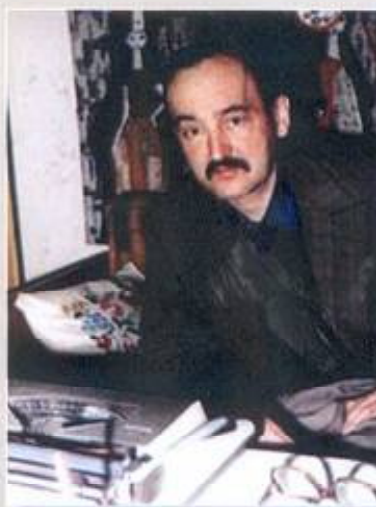
PROGRAMAJÁNLÓ

MADÁCH IMRE MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

MIMK Végh Dezső Terem

A Móricz Zsigmond Társaság és a
Madách Imre Művelődési Központ szeretettel meghívja Önt és családját

Hörömpő Gergely (1945-2007)

református lelkész, költő verseiből készült emlékműsorra, halálának 10. évfordulójára

Szerkesztette:

Karaffa Gyula, Péter Péter, Székelyhidi Ferenc

Bevezeti: Karaffa Gyula költő, a Börzsönyi Helikon alapító-főszerkesztője

*Közreműködnek: Heinl Éva, Csernák Zsuzsa, Kocsis György, Cserekllye Károly
Zoltán*

Zenei közreműködők: Faludi Szilvia (ének) Marót Géza (zongorakiséret)

2017. november 19. vasárnap 16 óra.

3400 Vác, Dr. Csányi Mária krt. 63. Tel: (27) 316 - 411, (27) 319 - 300 Fax: (27) 318 - 302 Web: www.mimk.vac.hu - e-mail: ifjkorzag@mimk.vac.hu

E havi számunk szerzői:

Börzsönyi Erika (Pásztó) Budapest író, költő
Csáky Károly mkl. (Kelenye, 1950) Ipolyság, helytörténész, költő, tanár, néprajzkutató
Debreczeny György (Budapest, 1958) Budapest, könyvtáros, költő
Dobrosi Andrea(Budapest, 1970) Budapest, költő, szerkesztő
Elbert Anita () Veszprém, tanár, író, költő
Gömör Kata (1956) Érsekvadkert, festőművész, költő
Haász Irén (1954 Budapest) Budapest, költő
Horti Zoltán (1965) Dunakeszi, mesemondó, író
Horváth Ödön (Budapest, 1938) Kismaros, költő
Hörömpő Gergely (Kisvác, 1945 - Kisvác, 2007) református lelkész, költő
Janecskó Györgyi (Vác, 1965) Kétfodony, író, költő
Ketykó István (Szügy, 1946) Verőce, nyugdíjas köztisztviselő, költő
Kocsi sGyörgy (Zebegény, 1946) Vác, nyugdíjas tanár, költő, zeneszerző, előadó
dr. Koczó József (Perőcsény, 1950) Vámosmikola, helytörténész, ny. iskolaigazgató
Kovács T. István (Füzesgyarmat, 1935) Vác, újságíró, író
Kő-Szabó Imre (Orosháza, 1936) Vác, író
Orgoványi Anikó () Szentendre
Pribojszky Mátyás (Okány, 1931- Tata, 2014) citera-tanár, zenész, író
Ruszkáné Márton Éva (Mánd, 1959) Kiszekeres, óvónő, meseíró
Szabóné Babik Erzsébet (1972) Érsekvadkert, költő
B. Tóth Klára (Budapest, 1955) Budapest, költő, restaurátor
H. Turi Klára (Győr, 1939) Tata, író, költő
Végh Tamás (Gödöllő, 1960) Isaszeg, költő, nyomdász
Szepesi Zsuzsanna () Pomáz, költő, meseíró, tanár
Székács László (Budapest, 1946) Budapest, nyugdíjas mérnök, költő

Impresszum:

Alapító-szerkesztő:
Karaffa Gyula

Helytörténet:
Végh József mkl.

Képzőművészet:
Konczili Éva

Szerkesztőség címe:
2645. Nagyoroszi, Petőfi út 19

Telefon:
+3630-383-5385

Email cím:

karaffagy@ gmail.com

Weblapok:

www.karaffamese.freewb.hu
www.karaffagy.freewb.hu
www.karaffaboros.freewb.hu
www.retsag.net

Terjesztés: kizárólag ingyenesen letölthető PDF formátumban.

Internetes lapunkra is vonatkoznak a szerzői jog védelmének szabályai, ezért a Börzsönyi Helikonban megjelent bármilyen anyag más felületen, lapban való felhasználásához az érintett Szerző előzetes engedélye szükséges!

A Börzsönyi Helikon 2012. március 27.-től tagja az Ipoly Eurorégió Határon ÁtnyúlóEgyüttműködés Egyesületének.

Hideg szél fújt azon a szürke napon... Szájbely Zsolt fotója